

Aleksa Kokić

REBRNO
SKLASJE

ALEKSA KOKIĆ
SREBRNO KLASJE

Izdali: Školski drugovi + Alekse Kokić
Odgovara: Željko Kokić, Mala Bosna 264
Štampa: »Panonija« — Subotica

Aleksa,

mi vjerujemo, da Ti živiš...

Mi vjerujemo, da živiš ne samo u sjećanju Tvojih
dragih zemljaka,
nego da živiš stvarno!

Vjerujemo, da živiš punim životom,
za kakav si i stvoren...

Da živiš životom, koji više ne prolazi...
životom vječnim.

Tvoj je jedan dan, kao u nas tisuću godina...

I sigurno ne brojiš dane,
ni godine,

jer bi to smetalo pjevanju

(ta Ti si bio i ovdje na zemlji veseljak!)

one pjesme, što je neprestano pjevaju nebesnici,
kako nas uvjerava Vidjelac s Patmosa.

Možda si zato izgubio iz vida, da ove godine

Tvoji vršnjaci slave

svoje zlatne i srebrne jubileje...

Možda si u svojoj sreći zaboravio,

da je i Tebi ove godine

pedeseta

kako si prešav vodu krštenja postao baštinik sreće,
koju sada u svoj punini uživaš?

I to nas ni najmanje ne bi iznenadilo.

Štoviše... možda bi to bilo i naravno?

.....

A vidiš, Aleksa dragi,

mi Tvog jubileja nismo zaboravili.

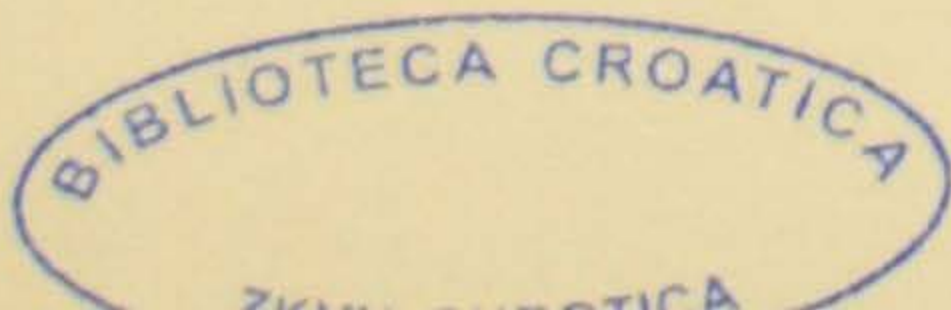
Sreća, koju mi uživamo, nije onolika, da bi nas pot-
puno apsorbirala,

kao Tvoja Tebe.

Mnogo bismo puta došli u iskušenje i rekli

da smo hude sreće...

I to nam biva teško...

*I tada se redom sjećamo svega lijepoga,
što bi u nama moglo
podržati vjeru...
oživiti nadu,
što bi nam srca ugrijalo ljubavlju.*

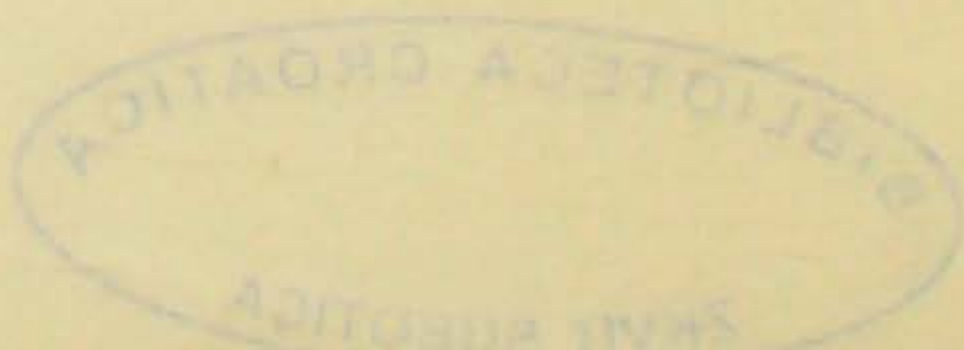
*Sjećamo se:
imali smo Bogom danoga pjesnika...
imali smo pjesnika,
koji je ljubio bunjevačku Nanu (i ona njega!),
i bačke ravni,
i bile salaše,
a ponajviše
k l a s,
koji će mu dati hostiju
za Misu Mladu.*

*Imali smo Klas,
jedar i bogat pjesmama.
Imali smo
A l e k s u.*

.....
On do godine slavi 50. rođendan

.....
*Taj Klas je pod Božijim suncem dozorio
i počeo truniti zlatne pjesme
svuda,
kamogod je pošao po njivi Gospodinovoj,
na koju je zakoračio prije
25 godina.*

.....
Od njegova je ređenja proteklo 25 godina.

*I slatka je muka bila ići za njim u stopu,
te sakupljati rastrešeno klasje u jednu bibliografiju.*

*Gdje sve nema Aleksinih pjesama,
gdje sve nema njegovih govornih zborova,
njegovih pripovijesti,
putopisa,
književnih prikaza...?*

*Za deset je godina književnoga rada
zasuo svojom suradnjom
svu hrvatsku katoličku štampu.*

*A ove godine, kad slavimo dvostruki Aleksin jubilej:
50 godišnjicu rođenja i
25 godišnjicu ređenja,
on nam poklanja novu zbirku svojih
neizdatih pjesama:*

*»Srebrno klasje«,
da se njome u radosti radujemo,
u žalosti tješimo,
i da ga nikad ne zaboravimo...*

.....

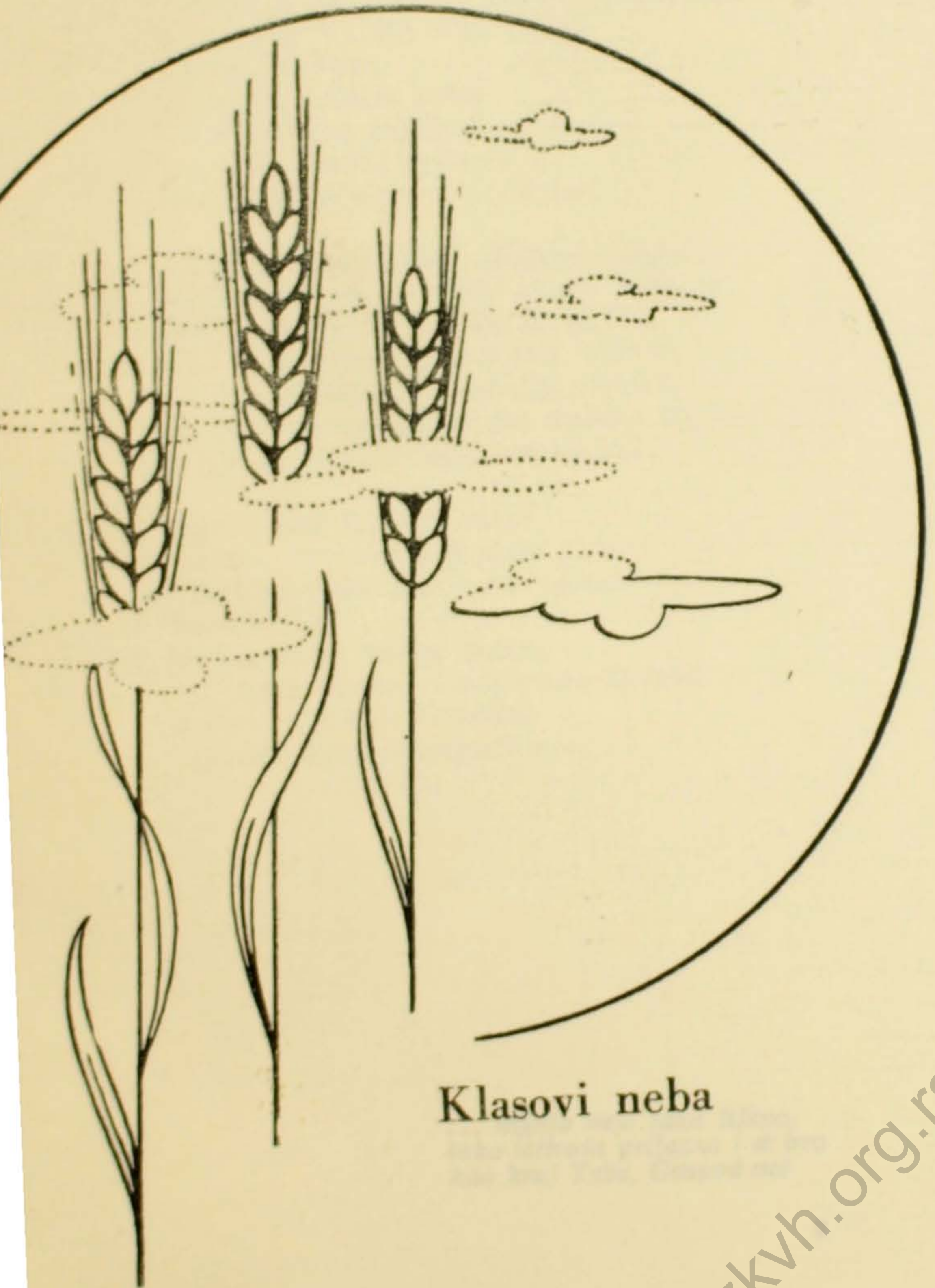
*Kako je to milo:
za srebrni i zlatni jubilej poklanja bunjevačka Nana
svome vrlom Sinu
njegovu bibliografiju,
a on svojoj braći i sestrama
»Srebrno klasje«...*

Tvrđko Blagajac

L. S. D 10

Klasovi neba

ISUS

U NOĆI ADVENTSKOJ

Čudila tvoja volim, arhiva kraljeva,
U postelji stavim svoje sluge
I čeka urolake,
U podi tek tiđa vatra
I čit ugodni toglant,
Isti stila, hrama vjetrovi
Budući saig i siva sbraka.

I kad vam žud nudi prudu i puzanje
Nekto polazi na vrata skrove mlijeka,
Bajke, tajni se ne povlači na mrtva
Isto to praviše, vjetrovi, vjetrovi,
Ili puzanje, mlijeka se vjetrovi i siva
O, praviše ga, dajta mu vjetrovi vjetrovi
I krovat čudni se čeka mlijeka!

Čitavi svet budi se
I svom mlijekom budi se
Priljublja svake noći mlijeka
Isti stila...
Mlika čita, draga braćo,
Tu mlika ponud i svjetlo ljubavi
U ovo vrijeme adventsko
Istazati Kristu Gospodinu...

... nigdje niti tako lijepo,
tako istinski prijazno i dobro
kao kraj Tebe, Gospodine!

U NOĆI ADVENTSKOJ

Očistite svoje sobice, zidove obijelite,
U postelje stavite nove slame
I čiste navlake;
U peći nek tinja vatra
I širi ugodnu toplinu,
Jer stižu hladni vjetrovi
Donoseći snijeg i sive oblake.

I kad vam sred noći studene i mračne
Netko pokuca na vrata skoro nečujno,
Boječ se, da se nezvan ne narine,
Bio to prosjak, siromašak, starac,
Ili putnik bijedni iz zemlje daleke,
O, primite ga, dajte mu večeru toplu
I krevet čisti — bez stanarine!

Čitavu noć budite mirni
I samo molitvom toplom
Prekidajte zimske noći tišinu;
Jer možda . . .
Možda ćete, draga braćo,
Tu malu pomoć i neznatnu ljubav
U ovo vrijeme adventsko
Iskazati Kristu Gospodinu . . .

U OČEKIVANJU NJEGOVA ROĐENJA

Večernji sumrak klizi kroz granje i po bijelom
[mekanom tlu;
Sa svojim slutnjama teškim dan je nestao crn.
O braćo ljudi, noćas budite spokojno mirni,
Zaboravite na sve do neba ljepotâ,
Zaboravite, da vam je ikada srce probio gorčine
[trn ...

Noćas će kroz nijeme smrekove šume, preko blagih
[uvala
Spustiti se do ljudskih naselja k crkvi sred tihe
[doline:
On — Veliki i Dobri, našim ocima Obećani.
O ponoći će čarobno zasjati zvijezde i bijeli vrhunci,
A Njegove će oči biti izvori draži, vedrine.

I poći će polako ... nečujno hodajuć snijegom
Do zabačenih koliba daleko od ceste.
Njegov dolazak ne će uplašiti samotne ljude;
Oni znadu, kako je On blag i kako jedino On ih
[razumije,
Kada se Njime u jutro rano — pričeste.

Noćas Mu nitko ne će odoljet pogledu
I ne će pred Njim držat vrata čvrsto zatvorena.
O noćas će kod svakog ognjišta biti sveto bdijenje,
Da o ponoći, kad nebo bude u najdivnijem sjaju,
Glasno i srdačno pozdrave: Isusovo porođenje ...

K DANU NJEGOVA DOLASKA

U ZATIŠJU

O kako je lijepo
povučen u tišini sjemenišnog vrta,
dok u dašku vjetra šušti zeleno granje,
zaboraviti na svoje obične misli,
brige svakidanje:

i sjetiti se onog svečanog časa,
radosti, pogleda i svega,
kako, nakon tolikih isčekivanja
i toliko zaufanih molitava
susretnem Njega...

O kako je lijepo
osjećat duboko u srcu
svojih mladenačkih snova i čežnja
blisko ostvarenje
i u Onom, kojega pogled
otkriva duši smisao života i patnja,
naći svoje konačno smirenje.

RADOST NJIVA

Poći ću k dragim žitorodnim njivama,
o kako ih srce već dugo želi!
Znadem: dočekat će me
dah poljskog cvijeća
i klasovi zreli.

Nad beskrajnim morem pšeničnim,
kada ga rastaljenim zlatom jutarnjeg svijetla
sunčane zrake poplave,
nad bijelim salašićima,
skrivenim u zelenilu dudova starih,
uzdignut ću ruke drhtave.

Zalepršat će zeleno kukuruzovo lišće,
zašuštit će klasje,
zanimat će ševa pjesmom zanimeta,
jer u svojim rukama slabašnim
držat ću krhko Tijelo
nevinog Janjeta.

DAN ČEZNUĆA

Bože moj,
daj, da zaboravim
svagdanjih darova vrijednost
i ljudskih riječi ljepotu,
da zaboravim uspomene djetinjstva,
to drago blagdansko svijetlo
u običnom životu.

Iz srca izbriši sjećanje
na duše, koje su me u danima sjetnim
iskrenom ljubavi sretale;
sjećanja na maštanja i snove,
kad sam na čas mislio,
da bi mi pod nebom, gdje sunca nema,
nade i radosti cvjetale.

Bože moj,
daj, da zaboravim svu prošlost svoju,
dane, za koje me veže spomen drag,
da bi mi čas Njegova svečana dolaska
na dan Prve svete Žrtve
ostavio duši
neizbrisiv trag...

O KAKO JE DANAS NETKO SRETAN

U moru svijetla sjaju se svetački kipovi,
svečano orgulje bruje baroknom katedralom.
U klupama ustaju starci radoznali,
u svetište ide povorka u bjelini
na čelu s križem i dječicom malom.

O kako su danas nečije oči sretne ...
U njima se odrazuju dugi kraljevski ljiljani,
u njima se smije čežnja jedne mladosti,
u njima se zrcali Hostija nježna i anđeli
oko oltara sabrani.

O kako je danas nečije srce sretno ...
U njemu su danas procvale najljepše ruže,
tragovi rana prekriti su radosti sagom;
danas će to srce i Jaganjac bijeli
u ljubavi žarkoj da se vječno združe.

O kako je nekom duša draži puna ...
I kako su nekom danas ruke sretne,
jer gle, Isus dobri uzima ih k sebi
i kroz pjesmu vodi tamo, gdje su staze
od Ljubavi zraka obasjane, cvjetne ...

ŽIVOT S DOBRIM ISUSOM

Sunčeve prodiru zrake kroz bijele oblake
tamjanova kâda.

Umukla je pjesma i svijeće se gase.
Molitve tople zahvalnosti pune
nečujno se dižu put Vječnog grada.

Kroz crkvena vrata izlaze ljudi,
s pogledom sreće i svečanog mira,
dobili su blagoslov željeni,
primili su Jaganjca Nevinog
iz ruku Novog Pastira ...

S dušom prepunom neopisive radosti
pred velikim raspelom spustio sam se na koljena
u najsretnijem danu mladosti,
da vruće zahvalim na velikom daru,
da toplo molim za srca voljena.

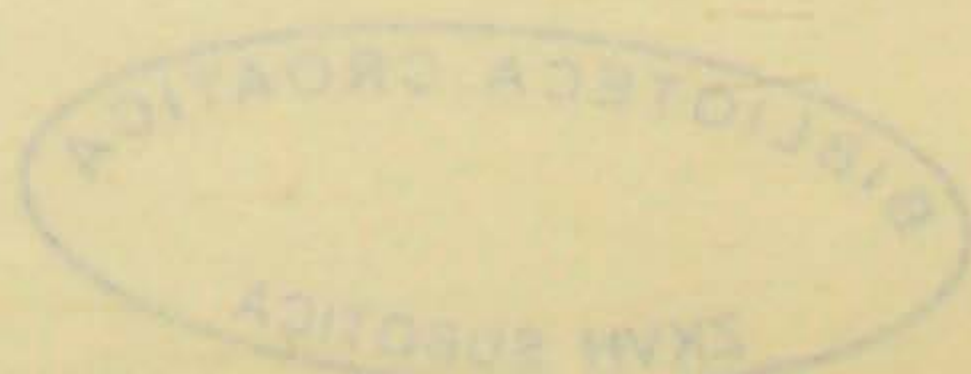
O, kako život lijep je s dobrim Isusom ...
Preda mnom se pružaju suncem
obasjane staze, polje cvijećem šareno ...
Pred velikim raspelom molim se, šapćem i razmi-
[šljam:
da shvati veličinu najljepšeg dana,
kako je moje srce maleno ... maleno ... !

MOLITVA

Misli su teške, davno zaboravljene
iz groba uspomena tužnih
opet ustale,
i muče me, grizu za srce;
usnice su moje u dugoj
molitvi sustale.

Tutanj gromova iz daleka javlja,
da su se nekom kućice
nadanja i radosti
u blato svalile.
O zašto mi se vraćaju slike,
koje su me tolike besane noći
u duši palile.

Pođite od mene, o teške misli!
U hramu moje mladosti
vi ste nezvani kumiri.
Gospode, s Tvoje svjetiljke kapni
samo jednu kap ulja utjehe,
da se Tvoj sluga
smiri...

SELJACI KOD JASLICA

Kad sniježne mećave staze i puteve zaviju duge,
za onim radosnim časom želja se budi u nama,
kada Si ljudima sela najdraži, najbliže srcu:
Bijeda Te prati ko i nas, ležaj Ti tvrda je slama.

I vjeruj, Isuse, nikad sretniji, vedriji nismo,
iako nevolja teška svakim danom nas prati,
nego u božićnoj noći, kad jasle gledamo male
kako i Tvoje srce jednako s našim pati.
Već kao dijete patiš (tako patimo i mi),
zebeš u zimskoj noći iako slab si i mali,
a nas to boli i za Te sve bi učinit htjeli,
Isuse, za Tvoje dobro sve svoje rado bi dali.

Nama je žao što moraš ležat na tvrdoj slami,
Bog Te je poslao dragi, da nas povedeš k Njemu,
i kako dare skupe ne možemo donijeti Tebi
čvrstu Ti dajemo vjeru slijediti Tebe u svemu.

Makar se rugali nama što slijepo slušamo Tebe,
priprosti da smo zato što ruka Tvoja nas vodi,
mi ćemo ipak biti radosni, sretni i mirni,
znamo jedino Ti nas vodiš svijetlu, slobodi!

Zato, Isuse, uvijek željno čekamo Božić,
uz radosne pjesme kada se navratiš malen nama
najdraži, najbliži onda našem si seljačkom srcu,
zapušten, jer si ko i mi, a ležaj Ti tvrda slama...

MALENI ISUS I JA U TAMI BOŽIČNE NOĆI

Tvoje su ručice hladne i dršću ove noći studene,
da Ti se lišce ne smrzne Majka ga pritišće na grudi,
Tvoje su oči ovlažene rosom prvih suza;
je li, Isuse mali, kako je ovaj svijet hladan,
kako su nemarni ljudi!

U krčmama ove noći toči se sladogorko vino,
i kod najbjednijih miriše topla juha i svijeća gori.
Noćas je svako srce radošću bogato,
samo si Ti u tami i osamljen,
al' zato, Isuse, nemoj, da Tebe
previše tuga mori.

Pozvat ću sestrice Zvijezde, da u trošnoj štalici
[svijetle,
Andela cijela će četa nizati nebeske zvuke,
kabanicom svojom ću starom prekriti Tjelešce
[malo,
moje će srce biti svjećica bijela,
na kojoj ćeš grijat prozeble ruke.

Ručicama djetinjim slobodno pritisni to maleno
[srce,
i tako je kojiput nemirno i previše.
Vidjet ćeš, moj Isuse, i osjetiti dobro,
da je ono siromašno kao Tvoja štalica,
a toplo od dana, kada ga kiše
Tvoje ljubavi velike preliše.

Cijele ćemo noći biti zajedno, slušajuć Majčino
[pričanje,
i kada se lice brata Sunca pokaže nad krovovima
[kućica,
poći ću kući i bit ću radostan beskrajno:
u očima ću nositi Tvoj pogled djetinji,
na malenom srcu
tragove Tvojih bijelih ručica ...

BOŽIĆNE NOĆI MALI JE ISUS GOVORIO

Kroz stoljeća duga čeznuli ste željno,
Zaklinjali nebo suzama u oku,
Da vam Svijetlo svijeta istinu donese,
U dušama tamu
Razbije duboku.

Plakali ste gorko za dolaskom Spasa,
Kada ste jadni u okove pali...
I evo ja dođoh, al' kako je bolno...
Ja usamljen ležim
U studenoj štali...!

Donio sam radost bogatom, siroti
I spasenje davno obećano vama,
Kako li ste mene, Krista dočekali?
Soba mi je štala,
Ležaj tvrda slama!

Samo su pastiri priprosti i bijedni
U pohode došli i donijeli dare...
Ali gdje su oni učeni i moćni?
Zar njihova srca za dolazak Boga
Tako slabo mare?

Dođite mi bliže, ponizni pastiri,
Jednostavnost vaša i vjera mi godi,
Vas u ovoj noći samilost i ljubav
prema siromahu
u štalicu vodi.

Recite mi želje i nevolje teške,
Svakidašnje brige, koje vas biju,
Prislonite grudi na ručice moje,
Neka vam se srca
Umire i zgriju!

Vi ste prvi došli do jaslca mojih,
Čuli s neba riječi, koje su vas zvale,
Zato i ja volim iskrenu vam dušu
Vaše gore, njive,
Ljude bijedne, male...

MOLITVA U NOVOJ GODINI

Gospodine,
na cijelo Ljeto novo
svojom moćnom rukom
blagoslov svoj prospi,
da nas svuda Tvoje
blage oči prate,
da budemo vjerni
Tebi i Gospi . . .

Gospodine,
u dušu nam ulij
ljubav prema svemu
dobro i lijepo
što je samo Tebi
i vršeci uvijek
Tvoju volju svetu
s pravog puta
da skrenuli ne bi.

Čuvaj one, koje si nam dao
da nas Tebi, Bože,
našem cilju vode,
daj nam ljubav da spoznamo Tvoju,
da budemo dobri, poslušni i blagi,
da budemo djeca Božje slobode.

U dane crne,
kada tamne slutnje
i stvarnost gruba
mučiti nas stanu
utješi Ti nas i rukom blagom,
izliječi na duši
svaku nam ranu.

Gospodine,
na cijelo Ljeto novo
svojom moćnom rukom
blagoslov svoj prospi,
da nas svuda Tvoje
blage oči prate
da budemo vjerni
Tebi i Gospi...

JUTRO U BJELINI

U šutljivu šumu magla se skriva
bježec od smješka
azura blještava.
Kome guguče grlica mlada?
O kome maše vlat drhtava...?

Ponosni cedri čuvaju tajnu jutra,
kojemu je nebo posudilo
sjaj i bjelinu.
Anđeo pobjede sjedi ispred groba
milujuć tišinu.

Grumenje je rose prosuto po granju,
vlažne se glavice cvijeća
u suncu proljetnom tope;
dolina odiše mirisom svježine,
u travi se sjaju
Isusove stope...

JUTRO NJEGOVA USKRSNUĆA

Jutros su potoci radosti žuborili
svijetlim poljanama tišine,
visovi se talili zlatom zanesenja,
orošene procvale bagremove grane,
odrazivale se u vedrim pogledima
smirenih ljudi . . .

Eterskim zrakom su klizili
zanosni glasovi srebrnih trubalja,
glasna zvonjava svečanih himana
s bjelokrilim anđelima
javljali su svemirom pobjedu Božanstva.

Masline su drhtale od ganuća:
pod njihovim mirisnim granama
vodio je Njegov triumfalni put,
jaglaci su gledali Njegove sjajne oči,
u koje su utonula nebesa ljepote.

Jutros su potoci radosti žuborili
poljanama očišćenih srdaca,
u koja je On — Pobjednik očekivani —
unio blagdanski mir
i baklju ljubavi beskrajne.

USKRSLA LJUBAV

U klonule duše vratila se radost
zasjale od sreće
zaplakane oči,
jer čudo se zbililo od svih drugih veće:
na novi je život uskrsnula Ljubav
iz tamne grobne noći.

U slomljena srca vratila se nada,
koja naše boli
tako brzo liječi;
porasla je vjera u božanstvo Tvoje
i shvatili sad su, premnogi već kasno,
snagu Tvojih riječi...

Tvoje, Kriste, Tijelo izranjeno prije
od bičeva oštrih modro i krvavo
pod križem je teškim iznemoglo palo,
kako nam se krasno
nakon uskrsnuća iz hladnoga groba
bijelilo i sjalo...

Tvoje oči svete, koje su bile
prepune suza kad si s križa
gledao ljudsku mržnju i zlobu,
i sad su se sjale,
skrivenne bile kao da nisu
u hladnome grobu.

Zasjalo je nebo pomlađenim suncem,
zapjevale ptice himne Tvojim slavi,
sakrili se ljudi
oholi i grubi,
a oči je Tvoje plavetne i svete
gledati mogla samo čista duša,
koja Te, Kriste,
beskrajno ljubi...

ISUS I TRI MARIJE

Bio je petak . . . Oblacima boli
uzburkala se tamno-siva neba pučina.
Njegovo se tijelo trzalo na križu,
tri su Marije plakale, mi smo pognuli glave,
u duše se spustila teška pomrčina.

Danas je nedjelja . . . Nevidljiva ruka
sa srca nam skinula tuge težinu,
i mi ganuti ne vidimo drugo
do li cvijeća, sunca, sjaja i rose,
osjećamo radosti svježinu.

On više nije sužanj hladnoga groba,
On sav čist i bijel prolazi kroz bašče,
mokre Mu se grane s puta uklanjaju,
doline mirišu zorom,
glasovi ptica šumom odzvanjaju.

Tišina . . . Grmlje je procvalo bjelinom.
Tri Ga Marije traže nijeme, isplakane
i ne će Ga naći u hladnom grobu . . .
O kako će danas biti očišćene duše
i tri Marije blijede srećom obasjane!

Jer On više nije prikovan na drvo,
više nije sakriven teškim kamenom.
On je uskrsnuli Krist — Pobjednik,
koji čeka, da svako srce — i srce svake Marije
zavije plaštem radosti, ugrije ljubavi plamenom . . .

JUTRO USKRSNUĆA

Jutro je. Blistavo proljetno jutro.
Sjaje se pragovi niskih bijelih kuća.
Stotine razdraganih ševa
digle se nad pšenična polja
i pjevaju velebnu pjesmu —
pjesmu uskrsnuća.

On — još jučer: prezreni, propeti Patnik,
popljuvan, okrunjen, srca probodena —
preobražen, čist sav blješti u sjaju,
kao Pobjednik iz carstva priča,
hoda livadom rosnom,
iz očiju Mu se sjaji sreća skrivena.

Trava se ne privija zemlji,
ne lomi se cvijeće gdje Mu noga stane,
sitno biserno zrnje rose kraj puta,
što rubi vrhove zelenog vlača,
poprima rumeni sjaj
Njegove rane.

Očima blagim motri u daljinu,
ususret Mu lete grlice male,
i On, kao Vrtlar beskrajnog vrta svog Oca,
toplu riječ ima za svako malo stvorenje,
za svaku procvalu voćku i travku,
za svakog cvrčka, koji u brazdi
pjeva nedjeljne hvale...

Na svečan poziv brončanih zvona
uputio se polako u tiho selo,
da svojim dragim seljacima opet
donese riječi utjehe i mira,
da im blagoslovi zasijane njive
i razvedri naborano čelo.

Iz bijele seoske crkve razliježe se pjesma,
molitva se diže iskrena i vruća.
Svečanim glasom javljaju zvona
s grlicama, cvijećem, sa zelenim žitom
i stotinama razdraganih ševa
jutro velike radosti:
jutro Uskrsnuća.

NJEGOV KRALJEVSKI PUT

Razmatranje uoči tjelovske procesije

Tebe će kao maleno dijete pronijeti u slici Bijeloga
[Kruha

ulice će biti zasute laticama s mirisnih poljana,
djevojčice nevina pogleda ovjenčane cvijećem
činit će Tebi počasnu stražu,
držeći u ruci strukove ljiljana.

Zvukovi zvona javljat će Tvoj kraljevski put,
Pognut će se glave, sagibat koljena,
i ljudi ponizno molit, da blagoslov prospeš
na gradove tužne, zaboravljena sela,
na voćnjake duge i polja voljena.

Zasjat će suze u očima mutnim,
kraj pjesama glasnih uzdah će se čuti,
jer čovjek čovjeku često ljubav krati...
i Ti ćeš bez riječi razumjeti, Kriste,
skrivena boli i razočaranom srcu
dosta je Tvoj osmjeh, da se sreća vrati.

Prostranim njivama duša će opet radosti sijati,
da procvate cvijeće ljubavi žarke,
da bi svako srce Tvoje prijestolje bilo.
O zato svi ćemo rastvoriti grudi,
da sjeme Sijača ne padne na kamen,
već u brazdu duše na mekano krilo.

Tebe će, Bijeli Cvijete, kao maleno dijete
skriveno u slici mirisnog Kruha ulicama pronijeti,
da kao Pastir dobri obiđeš ovčice svoje,
da im pokažeš svoju božansku veliku ljubav,
koja će svako srce ljepotom zanijeti.

U DANE POKORE

Posuli smo pepelom svoje glave ohole.
Grimizne smo plašteve sa ramena bacili
i uprli poglede
u zgaženu Istinu,
u propetu Pravednost.

Od straha se tresemo, ruke nam se zgrčile,
jezik nam zanijemio, usnice pomodrine.
O... mi ljudi patnici,
svog smo Boga vrijeđali...

Kao teret suvišni Njega smo se riješili,
Njega smo se odrekli... i nismo ga trebali,
jer smo tamom hodali,
hulili i griješili,
o, mi ljudi bijednici!

Nismo dugo bez Njega u tami mogli ostati,
dušu nam je mučila ta niskost u grešnika,
za Svjetlom i Istinom
sve smo više čeznuli
i htjeli smo — ah, grešnici — novi ljudi postati.

Pogaženu Pravednost ponovno smo tražili,
da zбриšemo suzama, što smo prije zblatili,
da za milost molimo,
jer bez nje bi do smrti
ostavljeni, prezreni i bez nade patili.

Posuli smo pepelom svoje glave ohole,
grimizne smo plašteve sa ramena bacili
i uprli poglede
u zgaženu Istinu,
u propetu Pravednost.

SELJACI SRCU ISUSOVU

Zapalili smo plamene svijeće pred Tvojom starin-
[skom slikom,
uprli poglede žedne u Tvoje presvete rane,
otvorili dušu smo bolnu, patnjama mučeno srce,
stradanje malih ljudi neka Te, Isuse, gane!

Zaboravili smo svađe i psovke, koje nas toliko bole,
sklopili pobožno ruke od rada žuljave, znojne,
molimo, Isuse, vruće, molimo ko djeca mala:
ognjište sačuvaj toplo, obitelji štiti nam brojne!

Blagoslov prospi na njive, gdje rastu klasovi zlatni,
ne daj da nam opet ko lani zemlju poplavi voda;
teški su nadošli dani, nevolje muče nas mnoge
i zato prosimo smjerno: obilnog daj nam roda!

Blagoslov prospi na djecu, tu brigu našu i radost,
zdrava da budu i dobra, ravnaj im srce vrelo;
i daj da ljube Tebe, ko što Te ljubimo i mi;
sačuvaj od svake zloće maleno naše selo!

Odagnaj od naših kuća smutljivce, koji iz grada
dolaze s knjigama raznim, mladeži dušu da kvare . . .
Poštenje, ljubav i pravda nek vlada među svima,
brani nas, ko što si uvijek i naše branio stare!

Zapalili smo plamene svijeće pred Tvojom, Isuse,
[slikom,
uprli poglede žedne, sklopili ruke smo znojne,
molimo, blagoslov prospi na njive, kućice, šume,
ognjište sačuvaj toplo, obitelji štiti brojne!

BIJELO RASPELO

S bijelog je križa
Isus raskrilio
bijeke probodene ruke
nad procvalim granama voćaka,
nad rumenim cvijećem proljetnim
i nad nama, koji Ga
korak po korak slijedimo.

Isusova bjelina osvaja poglede,
svatko šuti;
svatko bi htio reći
kako Isusova bjelina
napunja mlade radosne duše
novom ljepotom,
novom ljubavi.

U sjaju jutarnjeg sunca
blješte te drage ruke,
kao da su obujmile
svežanj bisernog klasja,
a ne nas djecu, koja ništa nemaju,
ništa drugo ne znaju
osim nježno ljubiti.

Tišina razvila koprenu
sjenastim stazama vrta.
Svatko šuti
i svatko razmišlja:
kako je lijepo biti ispod križa,
s kojeg je Isus raskrilio
svoje bijele
probodene ruke.

JUTRENJE

Vrhove gora miluju
sunca tanani prsti.
Sjena visoka križa
pala je na moju
pognutu glavu.

Moje srce
osjeća se slabo i potišteno
dok svoju slaboću
ne otkrije Onom,
koji je jak i dobar.

Raširio sam dlanove,
da s rosom
s neba na njih kapne
kap Ljubavi
neprolazne . . .

POPODNEVNA

Ko vrele plamene baklje
sunce mi prži obraze mlade.
Prašina se lijepi na znojno čelo,
umoran sam, Gospode,
umoran.

Gdje je svježina jutarnjih molitava
da me okrijepi?
Gdje su moje dobre odluke,
da zaboravim na rane,
i mislim na Darove?

Nebo izgara blještavom vatrom
i ne mogu uzdignuti oči,
vlažne od znoja i suza.
Samo srce,
srce se diže visoko
i moli za ustrajnost
do konca dana.

VEČERNJA MOLITVA NA SELU

Gospode, Tvoji su vjerni glasnici: večernji vjetar i [zvijezde
javili na koncu dana, da se s poslom svrši.
Usijale smo odložili motike i pošli polako kući,
mi volimo, da se u svakom našem djelu
Tvoja volja vrši.

Gospode, cijeloga smo dana radili neumorno,
klonulo nam uprašeno, uznojeno tijelo,
i sada, prije nego što se podamo zasluženom snu,
da nas okrijepi za nove napore,
klekli smo ponizno pred Tvoje raspelo.

Gospode, mi smo orali, sijali, kopali tvrdu zemlju,
hladni nas vjetar šibao, sunaca vatra palila;
noge su nam umorne, na rukama žuljevi,
djeca gola, slabašna, starci boli boluju,
nevolja se mnoga na leđa nam svalila.

Gospode, ne daj da nam oluja i mrazevi,
ljetna suša, gromovi, strahovite poplave
unište naše muke plodove, na njivama usjeve!
Ponizno Te molimo, o Isuse raspeti,
i ruke Ti podižemo drhtave.

Gospode, poslušaj nas priproste, vezane za ovu
[zemlju tvrdu,
dobro znadeš, da smo Te svakim časom ljubili,
prospi s križa blagoslov, uvijek s nama ostani!
Neka nas svuda prati Tvoja ruka očinska,
jer ako nas ostaviš
sve smo izgubili.

TI SI ZAVLADAO SVIJETOM LJUBAVLJU

Dan Tvojega rođenja nije najavilo svečano sviranje
[glazbe,
paradno stupanje vojske, radosno klicanje pučanstva
[sita.

Hladna je zimska noć grlila crne zidove štale,
Tvoje se malene oči sjajile biserjem suza,
Majčine ruke su za Te bile dva topla štita.

Silu si pustio silnicima, željnima vladanja, slave,
s prezrenim, malenim ljudima jednak si posve Ti
[biti htio;
I nitko, do li Preblage Majke, u bogatoj zemlji
[izabranog roda,
niti slutio nije, što je u zatišju zidova bijelih
priprosti dom nazaretski skrio.

Bez vike i nasilja, ko čovjek, kome je skromnost
[ures,
počeo si osvajati ljude žuljevitih tvrdih ruku i meke
[duše.
Tvoje su tople ruke gladile kosu dječaka, rane
[gubavaca,
Tvoj govor je bio zvonjava blagdanskih jutara,
Tvoj pogled dosta, da se grješni skruše...

I glas se širio o Tebi kako si dobar; privlačiš svakoga,
nevidljivom snagom za neba visine srca raspaljuješ.
Nad ljudima, kojima dani su crninom pokriti,
kojima duša je žedna utjehe, pravde, mira i vjere,
da ljubavlju, Isuse, ljubavlju kraljuješ!

I glas se širio o Tebi, da si Kralj pravedan, blag i
[milostan,
da rušiš oltare, na koje kumiri zlata i laži se popeli;
bio si dobra i mekana srca ... a što su ljudi učinili
[s Tobom ... ?
O krvave muke ... bičevanje ... osuda i trnova
[kruna ...
O nezahvalni ... na križ Tebe su propeli ...

I glas se širio o Tebi, da su Te kopljem proboli,
mačem rastjerali one, koji su Te iskreno ljubili,
a Ti si, ipak, Isuse, s križa — svoga prijestolja —
novom, velikom, nesavladivom ljubavlju privukao
[sebi,
prigrlio sebi sve ... sve, pa i one ...
koji su Te ubili ... !

U MLADOSTI NAJLJEPŠE JE KRAJ TEBE

U mladosti, cvjetnoj svojoj mladosti,
kad sve je tako drago, ugodno i lako,
u vedrini i radosti nevinoj
nečujnim hodom prolaze dani, mjeseci, godine,
nigdje nije tako lijepo,
tako istinski prijazno i dobro
kao kraj Tebe, Gospodine!

Jer dok jednom rukom podmukle napade mržnje
i zlobe od nježnog nam tijela otklanjaš,
svojom drugom rukom
poput najdražeg, najdobrostitivijeg oca
čitavo svoje bogatstvo milosti
i cijelu nam ljubav poklanjaš.

I tko bi nas očuvat mogao,
kada nas slabašne nenadano opkole
sinovi tame, bacajuć nama u lice
pogrde, bijes i vatru pakosti
u mladim danima,
da Tebe, Gospodine, nemamo uza se,
da Tebe svaka naša i najneznatnija bol
više, nego rođenu majku, i boli i zanima.

Tko bi mogao shvatiti mladu osjetljivu dušu
punu najrazličitijih želja, misli i snova,
tko bi nas zaustavio u vječnom traženju nečega
na putovima uvijek i uvijek novima,
da nas ti jedanput ne zaustaviš
i svojom očinskom rukom prigrliš sebi,
te učiniš kraj uzaludnim traženjima
i beskorisnim snovima.

Zato u mladosti, u cvjetnoj svojoj mladosti,
kad sve je lako, ugodno i drago,
u vedrini i radosti nevinoj
nečujnim hodom prolaze dani, mjeseci, godine
nigdje nije tako lijepo,
tako istinski prijazno i dobro
kao kraj Tebe, Gospodine!

MARIJA

Htio bih, da umuknu sva zvona,
da utihnu glasni zborovi ptica,
da čuješ mene ponizno i smjerno,
kako drhtavim glasom zborim:
o Marijo,
ljubim Te bezmjerno!

MARIJINO SRCE

O nije teško biti prezren patnik,
Izranjen, zaboravljen, hodati po tlima,
Mi nijesmo djeca bez majčinske skrbi,
Marijino Srce za nas ljubav ima.

Marijino Srce . . . kako slatke riječi!
Srce, koje toplo grijalo je Sina,
Srce, koje mačem probodeno boli
plakalo je zbog nas u sjeni maslina.

Na misao divna Marijina Srca
Drage su nam jasje i štalica siva,
Bježanje i progon, žuljevi i brige,
Bičevanje, kruna . . . križ nam ljepši biva!

Usamljeni časi u patnjama dana,
Satrvenost bolju, slabost u žalosti
Pozlati se, zasja od Njezina smiješka,
postanu nam žrtve sve željniji gosti.

Marijino Srce . . . kako divne riječi!
Zvuče kao zvona, kada k Bogu zovu,
Ulijevaju u nas svježinu sa neba,
Otkrivaju ljubav uvijek divnu, novu.

O nije teško biti prezren patnik,
Izranjenom nogom hodati po tlima,
Od Njezina smiješka procvjetaju boli,
Marijino Srce — ljubav rađa svima!

PJESMA O MARIJI

Htio bih, da umuknu sva zvona,
da utihnu glasni zborovi ptica,
da čuješ mene ponizno i smjerno,
kako drhtavim glasom zborim:
o Marijo,
ljubim Te smjerno!

Htio bih, da svaki moj dah
pretvori se u bijela goluba,
koji bi oko Tvog trona
oblijetao vjerno
i gukao tiho, tihano:
o Marijo,
ljubim Te bezmjerno!

Htio bih, da se sve moje suze
ovo jutro svibanjsko
pretvore u zrnje biserno,
da bude ures Tvojih oltara
i da šapće pobožne riječi:
o Marijo, o Majko Božja,
ljubim Te bezmjerno...!

MAJKA LIJEPE LJUBAVI

O Majko lijepe ljubavi i Djevo,
Na koju grijeha nije pala sjena,
Pjesmom siromaha, molbom sitnih ljudi,
Cvrkutom i cvijećem budi pozdravljena!

Pozdravljena budi za sve one čase,
Kad je naša duša samo za bol znala;
I jedina Ti si ustrajala uz nas,
Pogledom si blagim križ nam olakšala.

Pozdravljena budi za dobrotu Tvoju;
Kad su sa svih strana nepravde nas bile:
Osvetu smo htjeli, zasuzile oči...
A Tvoje nas ruke nježno zagrlile.

Kad nad nama crni oblaci se vukli
I noć se grijeha već spuštati stala,
Rastvorila Srce i ljubavlju Majke
Nas bolesne, slabe Ti si ugrijala.

I za one dane budi pozdravljena,
U Tvom krilu kad smo cvali mirom, srećom;
Bdjela si nad našim poljem, šumom, lozom,
Kuće mirisale ljubavlju, proljećom.

O Majko lijepe Ljubavi i Djevo,
Bez Tebe ne daj živjet nam ni trena.
Za Tvoju dobrotu s pjesmom, srcem, hvalom,
S pticama i žitom budi pozdravljena!...

MAJKA SVIJU NAS LJUDI

Majka si onima, koji su sretni (a to su nevina djeca)
jer ako itko, a to Ti znadeš,
što je to prava sreća.

Majka si onima, koji su bolni, prezreni i bijedni,
jer ničije nas oči ne prate tako
i ničija ljubav od Tvoje nije veća.

Majka si onima, koji imaju svoje dobre pobožne
[majke,

i onima, koji nikoga nemaju,
koje su stotine nevolja stisle.

Majka si onima, koji imaju majke, a ne znaju za
[njezinu ljubav,
na koje ljudi tako malo misle ...

Majka si onima, koji bi za komadić kruha prodali
[dušu;

glad im je oduzela pamet, poštenje i ponos
i ne cijene vrijednosti duše;

Majka si sinovima, koji rade ko jadna stoka za
[bijedne plaće

po blatnim rupama mračnim
muče se, pate i guše.

Majka si onom slijepcu, koji na uglu ulice stoji
i drhtavom rukom nuđa staru bezvrijednu robu.
I onom, koji je izgubio nogu
hodeć putovima teškim; i onom, koji je bolan,
i sušičavom djetetu i prosjaku i meni,
koji nikom pomoći ne mogu.

Majka si svih nas na zemlji, o dobra Marijo Majko,
i to nas, vjeruj, hrabri i snaži.
Tvoja nas ruka iz svagdanjih boli liječi i diže;
privlačiš umorne poglede naše
i vodiš nas nebu i Bogu sve bliže!

STARA GOSPINA SLIKA

U tamnom kutu zapuštena hrama,
gdje pauci pletu svoje duge niti,
ikona jedna
visi crna . . . sama . . .

Slika Majke Božje prašinom je skrita,
dragulji su brojni skinuti sa krune,
pozlaćeni okvir bez staroga sjaja
siv je, suh . . . i trune.

O Marijo Majko, što ikonu resiš,
gdje su Tvoje djece ruke tople, male,
da za ljubav Tebe svako veče prose
i kandila pale . . . ?

Gdje su dobre majke, koje su Ti često
dolazile reći, sve što ih boli;
gdje muževi jaki, da pokažu djeci
pred slikom Tvojom kako se moli . . . ?

Ah tužno je sve . . . tu nikoga nema . . .
u hramu je pustoš, praznina i tama,
a u kutu tihom zapuštena visi
ikona sama . . .

A djeca Tvoja lutaju, o Majko,
željni prave sreće, mira i slobode...
ne znaju jadni, da u propast idu,
i ne slute, da ih zli pastiri vode.

Da — djeca Tvoja lutaju daleko,
misle, da će naći sreće i mira...
a sreća im može samo onda procvast,
kad se Tebi vrate i Ti ih odvedeš
do pravog Pastira.

U tamnom kutu ikona je stara,
čeka djece svoje ruke tople, male,
da ljubav donesu, da se Majci vrate
i kandila pale...

ČUVARIMA GOSPINE SLIKE

Prolaze monasi skromni hodnikom Božjega grada,
Pogleda smirene tihe molitve uzdasi prate;
U ruci goruće svijeće i srca vječito mlada
Oltaru Gospinom nose, gdje ljubav beskrajna cvate.

Šapat se himana svetih, jutrenja, radosnih hvala
Ko miris tamjana nebu iz grudi pobožnih diže
Milosti kiša, da rosi. Monaha četica mala
Duboko pognula glave... Gospi je, Bogu sve bliže...

Čuvari Gospine slike, ponosa staroga Sinja,
Glasovi svetištem kada molitve Mariji zvone,
Sjetite onih se, kojih duša se mrzne sredinja
Grijeha, a lađa života u moru požuda tone.
Sklopite pobožne ruke, nek srce moli se vrelo,
Da ruka Svevišnjeg moćna blagoslov sveti svoj
[prospe
Na cijelu Domaju našu: planine, more, grad, selo,
I narod hrvatski stupa pod čistim barjakom Gospe!

Čuvari Gospine slike, Sinovi poniznog Frane,
Molitve vaše nek budu u sinjskom svetištu milom:
Klonulim dušama jakost, nada u vedrije dane,
Pobjeda svijetla nad tamom, pobjeda pravde nad
[silom...!

PRED MAJKOM BOŽJOM U SVIBANJSKO JUTRO

Svibanj je Tvoje okitio čelo
najljepšim cvijećem,
što u polju cvate,
Marijo, Majko, a priroda rosna
u raskošnom sjaju
pozdravila sva Te.

Maleno dijete, ružama na licu,
ljiljan Ti nosi, što je sve do sada
u zatišju cvao . . .
Samo ja stojim bez ijednog dara,
jer sve sam svoje
davno Tebi dao.

Pozdrav noseć s dalekih mora
ptice Ti glasne
doletjele sve;
a svijeću baka na oltar stavlja
s molbom da poživi
još godinu, dvije . . .

Cvrčak je doskako s gudalom u ruci
i tiho svirati stao;
samo ja Te ničim darivat ne mogu,
jer sve sam Tebi
kao dijete dao . . .

Došao i seljak, opaljen je suncem,
da pred noge Tvoje
snopić žita stavi,
pa šapće tiho: Neka služi ovo
dobrom Bogu na čast
a Tvojjoj, Majko, slavi!

Samo ja sam, eto, pred likom Tvojim
bez ijednog cvijetka
na koljena pao ...
O reci, Majko, mogu li što dati,
kad sam Ti sve,
pa i srce dao ... !

BIJELOJ GOSPI

Sedam dugih voštanih svijeća,
plamećcima bijelim plamte
pred Tvojim gotskim oltarom.
Sedam anđela malih s ljiljanom u ruci
nevinosti pjevaju pjesme;
njihovi zvonki glasovi
razliježu se kapelom starom.

Ti slušaš, o Bijela Gospo,
radosne pjesme anđela malih,
Ti gledaš u svijeće plamene,
Ti moliš za prezrene, patnike i griješne,
Ti moliš za nevine, sirote i male...
o Majko draga, daj,
moli i za mene!

Moli za mene i za sve nas ovdje,
jer trebamo s neba milosti i snage,
ojačaj vjeru, učvrsti nam nadu
i ljubav žarku u srce usadi,
da vedra čela,
čista srca,
Bijela Gospo, stupamo
prema Vječnom Gradu...

Tvoje čiste i majčinske ruke
neka nas vode životnom stazom
i svuda prate Tvoje oči svete;
da duša mlada
u svako vrijeme počiva kod Tebe,
da bude bjelja od sniježne roquete...!

U slavu sedam bolova Tvojih,
kojima si se veselila i dičila
kao najljepšim Božjim darom,
gori sedam plamenih svijeća,
pjeva sedam anđela malih...
i mi se molimo, o Bijela Gospo,
pred Tvojim gotskim oltarom...

KRUNICU MOLIMO

Igraj se, vjetro, sa suhim granama,
upri, o sunce, blijedim zrakama
u bijeli kip Majke Marije;
mi djeca mala srca vesela
u hladno ovo jutro jesensko
radosnu krunicu molimo
za braću i sestrice, mlađe i starije.

Zaboravili smo, da smo tek djeca,
velika ljubav sve nas osvojila,
s drveta Božje dobrote plodove radosti beremo,
pred noge krvave, ranjave
bezbrojnih ljudi patnika
sagove utjehe steremo...

Ne znamo što su žalosti,
u duši premnogi bolovi teški, beznadni,
od kojih često i život propada.
Radosnu krunicu molimo,
suze sa lica brišemo,
preskromna naša se molitva
Mariji Majci dopada.

Igraj se, vjetro, sa suhim granama,
upri, o sunce, blijedim zrakama
u kip Marije, koju mi volimo.
Šutite, nestašni cvrčci, u pustim brazdama,
u ovo jutro jesensko,
mi djeca srca vesela
krunicu radosnu molimo...

Božji sirotani

.....
ostanite i nadalje siromašni, ponizni
i čisti,
slični Isusu,
bogatstvo obično je nesreća i nemir,
siromaštvo dar Višnjega s neba.

NA POLJU IVANČICA

Srcem prepunim radosti
Maleni je Brat
nasmijana lica
cijelo jutro pjevao
na rosnom polju
sitnih ivančica.

I šaptao je nešto zanijeto
različku, klasu
i majčinoj dušici;
pričao priče čarobne
krasuljku
i njegovoj stidnoj
plavoj družici.

Dragošću nježnom prepune
tratinčice bijele
glave su veselo dizale,
pritom su tankim latima
biserne rose glavice
nečujno klizale.

Staze se uske smiješile,
pjesmom se jutros
i jablan visoki zanio,
Maleni Brat sa srcem velikim
plaštem je čiste radosti
zeleno polje zavio.

SRNA i CVIJEĆE

Skakuće srna bojazna
vična svakom šumu,
da se spremno skriva;
njezini su koraci
mahovina meka,
oči:
dva ugljena živa.

Prolazi srna livadom,
naginje se
nad svaku zelenu vlat;
ispitiva sitne cvjetove,
što im je pričao, šaptao
veseli Maleni Brat

Čitavo polje šuti, smiješi se
majčina dušica
i sitni krasuljak;
gljiva je kapu naherila
i gleda radosno
kao Snjeguljice male
brižni patuljak.

Mak je rumeni u žito
nasmijano lice sakrio,
ševin je zastao poj;
s bosiljkom mirisnim
cijelo se polje ivančica smješka
srni radoznaloj...

PJESMA O CVRČKU

Stari je cvrčak odložio gusle,
izbuljio svoje okrugle
sivkaste oči,
i gleda, sluša, čudi se
raspjevanom Bratu Malenom,
koji rosnom livadom
ivančica kroči.

Starost mu već leđa pritisla
i nikad još nije slušao
pjesmu tako toplu i meku;
devet je zora skakutao
veselog Pjevača glasa
da čuje
bar jeku...

I zvone topli akordi
iz dubine srca Brata
nasmijana lica,
u tamnosjajnim njegovim očima
blistaju grane zelene
s gnijezdima ptica.

I topli, meki akordi
primamili su bijelog goluba
s cijelim velikim jatom;
stari je cvrčak odbacio gudalo
i pjesmom zanesen pošao
za Malenim Bratom...

KOLO LEPTIRA

Vrti se kolo leptira,
u suncu se bjelasa
laganih krila nečujni let.
Za njihovim pogledom čeznu
divlje ružice, smilje
i dugi žuti suncokret.

Vrti se kolo leptira,
daškom svježine proljeća
ljubi tjelesa laka;
lebde preko mora latica,
da se spuste i ogriju
na mekanom baršunu
užarena maka.

Podne je . . . Utihle pjesme,
prestao šum vrba kraj potoka,
u hladu počivaju kose.
Žega miluje osušene usne.
O brate, Sunce, zašto
samo dva maka svijaju glave
pod težinom rose . . . ?

Leptiri su raširili krila
ko anđeli oko svete slike,
spustili glave osunčane:
nijesu to makovi rumeni,
već Malenog Brata
na rukama . . . rane . . .

MOLITVA MRAVI

Zašto je Maleni Brat
prozirne uzdigo ruke
i zašto mu pogled zaneseno sijeva...
To ne shvaća slavuj,
ni u gnijezdu malom
sakrivena ševa.

Mravi su odložili terete s leđa;
oni već odavno znaju,
kada se pogled Malenoga Brata
ljubavi žarke u vatri sja
pobožno treba sklopiti ruke,
jer s neba je sišla u polje
Sestra Molitva...

U suncu večernjem
dobroga se Brata gubi
preobražen lik;
prvi mrav predmoli Očenaš,
ozbiljno i glasno kao u koru
stari redovnik.

Zamire šapat molitve,
mravi polaze nečujno
u svoje dvore skrivene;
idu tiho na prstima,
na bijele ruke zanesenog Brata
padaju večernje sjene...

VEČE U TUZI

Sunce se sakrilo u njedra šuma,
bilo je veče žalosno;
zvončići bijeli dugo su zvonili,
bosiljak i sitni krasuljak
dugo su tužili vlatima,
dugo su suze ronili.

Lice je plavog različka
velom duboke boli bilo prekruto,
iz šume je klasova tihi
prodirao plač;
gljive su glave spustile,
za nekim su žalili jablani
i s bijelim cvjetima
kraj puta procvali drač.

Tamo daleko, daleko,
gdje se s nebom sastaje
dugi zeleni vlat,
s pjesmom u grlu radosnom
obasjan suncem večernjim,
sa staze je uske kraj šume
nestao Maleni Brat.

Srna je dugo gledala ...
krupna suza biserna
skliznula se s tužna joj lica
i pala na krila cvrčka staroga,
koji je puknuta srca ležao
na polju ivančica ...

SVECU S ALVERNE

Svetom Franji Asiškom

Tvoje su misli bile dah ruže,
Sunčano vedri duše vidici,
skupocjen pojas: trpljenja uže,
a molba svaka neba užici.

I dok se Asiz gušio zlatom
zanesen griješnih pjesama zvukom,
reseć se svila teških ornatom —,
Ti brat si posto u gori s vukom.

Pretvrda srca Milost da gane,
pokora tiha laži da sruši
gubavcu Ti si ljubio rane,
paleći svijetlo u svijeta tmuši.

Gazi se pravda, Čistoća smjerna,
O Ljubav nije ljubljena, ljudi...!
Vikao Ti si s vrha Alverna,
Da glas Ti griješne na Život zbudi.

I jedne noći uz šapat grana,
kad zvijezde sitne smješkat se stale,
Ljubav je sišla do Tvoga stana:
Ruke su Tvoje Ranama cvale.

Umro si sveto, pjevajuć hvale;
anđela čete sad Tebe kruže,
tisuće ljudi svijeće Ti pale,
da s Tobom Ljubav najveću služe.

ASIŠKI SVETAC MEĐU SIROMASIMA

Ljudi su vas otjerali s pragova kao nijemu živinu,
djeca kamenjem tjerala, prolaznici ružili,
gladni ste se sakrili u svoja bijedna skrovišta
i nijeste nikoga psovali,
nikom se niste tužili ...

To ste dobro učinili, prezreni prijatelji moji;
daleko preko morskih valova zemlja je divna
[Palestina,
kojom je gladan i žedan prolazio Isus, siromašan
[kao i vi,
dječji pogledi bili su mu utjeha,
odmor u sjeni maslina.

Primate ovo malo dara, naprošeno za moju braću,
svaki nek uzme koliko mu za život treba;
ostanite i nadalje siromašni, ponizni i čisti, slični
[Isusu,
bogatstvo obično je nesreća i nemir,
siromaštvo dar Višnjega s neba.

Neka vas ne plaši prezir, progonstvo i patnja,
dobri vas ljudi nikada prezirati ne mogu.
Sa mnom pjevajte sestrama Zvijezdama i bratu
[Suncu,
što budete dalje od griješnoga svijeta
bit ćete bliže samome Bogu.

I nije nesretan onaj, koji je izgubio oca i majku,
kome su ruke suhe, oči slijepa i usta nijema ...
nesretan je čovjek, kome je besciljan život,
nesretnik je samo onaj,
koji u srcu ljubavi — ljubavi nema ...

PJESMA FRANJINIH PROSJAKA

Gospode, ljubav je Tvoja bezmjerna...
U prevelikoj svojoj očinskoj dobroti
Ti pomišljaš na nas najmanje,
na koje nitko, nitko ne misli,
Ti brineš se za nas prosjake...

Gospode, zahvalnosti mi smo prepuni,
što si nam prezrenim poslao
ne čovjeka, već živoga anđela,
anđela — Franju poniznog.

Gospode,
dobrota Tvoja sve nas ganula:
Franju si nama poslao!

Gle kako toplo tješi žalosne,
bolnima rane nježno zavija,
ljubavi žarkom dvori gubave
i nas sirote,
prezrene prosjake...
malenom svojom braćom naziva...

Gospode, od silne svoje radosti plačemo,
u duši mi više nismo žalosni,
zajedno s Franjom živimo,
zajedno s Franjom prosimo,
s Franjom patimo, molimo, pjevamo,
svoj tvrdi krušac s njime dijelimo,
s Franjom Te, Gospode, dobri,
u srcu svuda nosimo...

SVECU HRVATSKE GRUDE

Blaženom Nikoli Taveliću

Tvoje su misli anđela krila
Dizala k nebu kao dah ruže,
Tvoja je ljubav kao tamjan bila,
Sloboda, djela: tek da Bogu služe.

Bio si Hrvat, plamene oči
Braneci pravdu sjale su živo,
Išô si smjelo, gdje krv se toči,
Samo o Božjoj slavi si snivô.

Bio si Hrvat, dao si strti
Zemni svoj život za vjeru Krista,
I poslije patnje, junačke smrti,
U raj ti duša letjela čista.

O slava tebi, Sveče Hrvatâ,
Isprosi žive vjere nam žara,
Otvori nama nebeska vrata,
vodi nas, uči s Božjeg oltara...!

BLAŽENI NIKOLA, MOLI ZA HRVATE

Hrvatska gruda podari te oltaru,
brazdama srdaca Božju riječ da siješ,
goreć u Kristovoj ljubavi i žaru
putnike utješiš prezrene da zgriješ.

Vatrenim riječima dizao si pale,
Hostijom nevinom hranio si gladne,
nebeskim sjajem oči su ti sjale,
s Bogom si mirio bogumile hladne.

Tamnice, poruge, bičeva i vatre,
krvava mučenja, koje u smrt tjera,
nisi se plašio. Može li da satre
ljudski bijes čovjeka, koga snaži vjera?

Bribir i Šibenik ponose se s Tobom,
vjesniče Božji sred Kristove domaje,
vjeru nam snažiš sa Isusovim grobom,
s kojeg križ pobjede vjekovima sjaje.

SVECU SVOGA DJETINJSTVA

Svetom Anti Padovanskom

Duge sam sate pred tvojom slikom
Stajao, dijete, ko rosa mlad,
I dok se pjesma čula zvonikom
Ti si u Božji zvao me Grad.
Oči su tvoje pričale priču
O Tajni, koju srce ti skri,
Raju, gdje bijeli ljiljani niču,
Himnu, gdje sreće pjevaju svi.

Na tvojoj ruci sjedilo Čedo,
Očima sjao nebesa žar,
Ja sam ti, Sveče, djetinje gledao
Na srcu čuvan božanski Dar.

I sam sam ruke želio svete,
Da njima grlim tu Ljubav svu;
O, Ante, zašto na me se Dijete
Smiješilo, zvalo kao u snu...?

Nikad taj pogled zaboravit ne ću,
Uvijek pun milja, uvijek mi nov,
A tebi, Sveče, u ljiljan cvijeću,
Hvala, što slijedih Isusov zov!

SVETAC S LJILJANOM U RUCI

Tvoj bijeli mramorni kip u našoj staroj crkvi svakim je danom okružen svijećama gorućim i svakim ti danom dolaze povorke duge, da bolne uzdignu poglede praćene molitvama vrućim.

Ljudi su gladni kruha, ljudi su gladni Boga, obećanja ludih i ispraznih riječi su siti, oni bi htjeli nakon toliko pregaranja zadovoljni, mirni, biti...

Htjeli bi se jedanput isplakati kao djeca i kazati kako pate od zlobe i himbe, kako ih, do krvi muče u ljudskoj spodobi vuci, htjeli bi ko rođenom da se izjadaju bratu tebi, Sveče s Ljiljanom u ruci!

I ti ih, o dobri Brate iz Padove, preda se puštaš, u njihovu srcu svjetiljkom ljubavi svoje pališ nadu i duge se povorke smirenih pogleda upute stazama novim, koje vode Božjemu Gradu.

Tvojem bijelom mramornom kipu u našoj staroj [crkvi svakim danom mnoštvo moleći hrli, a ti ih ko dobru iskrenu braću primaš i vodiš stazama novim, stazama božanskog Ljiljana, koji te grli...

SVECU MLADOSTI I VEDRINE

Svetom Anti Padovanskom

Nebom su sjale oči ti svete,
Čistoćom cvao svaki tvoj dah,
Na srcu Božje čuvao Dijete
Bježeć od grijeha ko jelen plah.

Anto naš sveti, nebesa krine,
Rukama štiti život naš mlad,
Hodajuć putem mira, vedrine,
vodi nas k sebi u Vječni Grad!

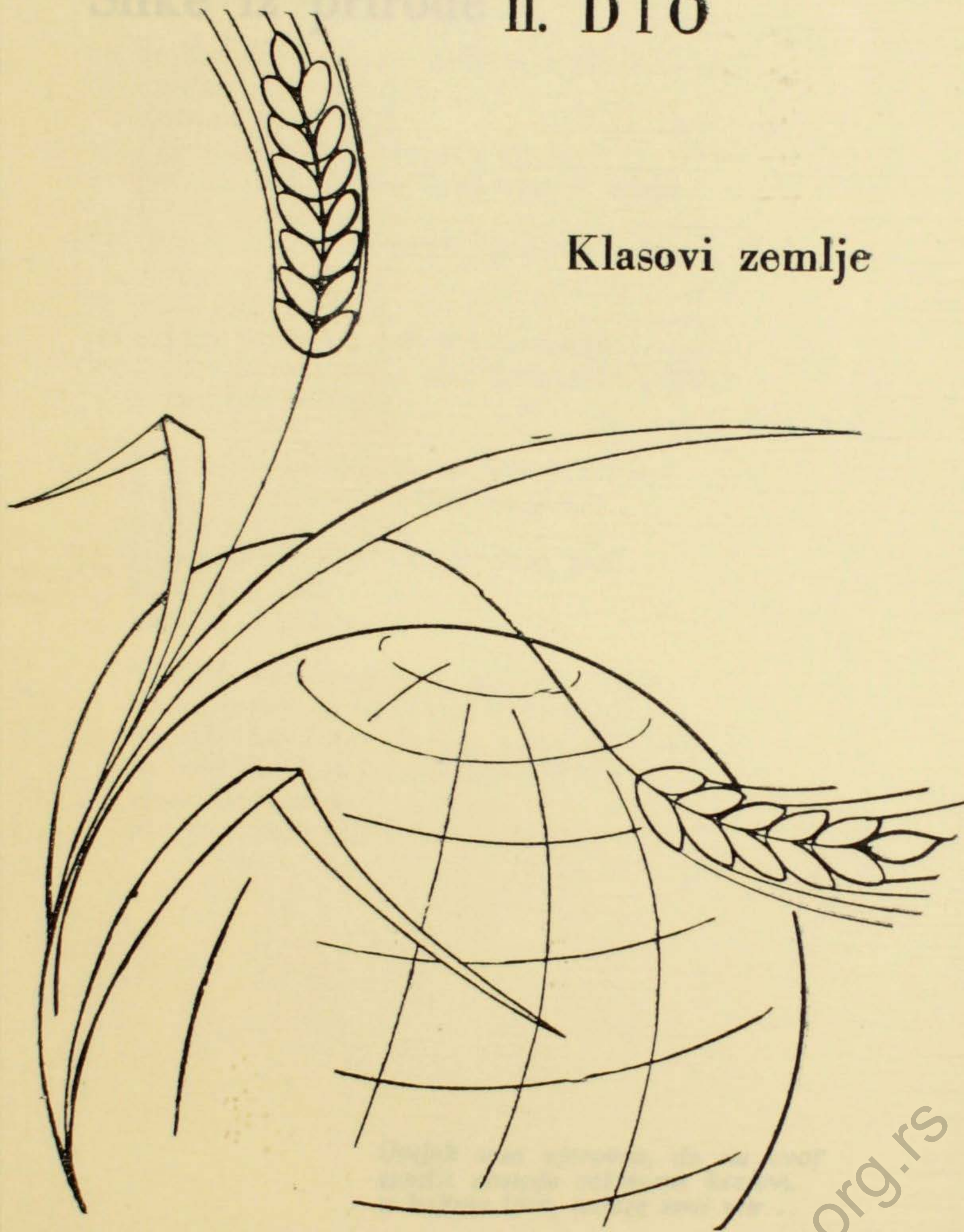
Tvoje su misli ružama cvale,
Života dani ko harfe jek;
Dizao ti si nesretne, pale,
pružajuć svima milosti lijek.

Anto naš sveti ...

Ptičice, ribe, slabašni ljudi
Poznaju tvoje ljubavi žar;
Kroz noći tamne, zora kad rudi,
Daj svima dijeli utjehe dar!

Anto naš sveti ...

Klasovi zemlje

Slike iz prirode

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

*Uvijek sam vjerovao, da na ovoj
zemlji postoje sakriveni krajevi,
u kojima ljudi nalaze svoj mir...*

CRKVA NA SELU

Iz davnih vremena malena i bijela
nasred sela našeg
crkvica nam stoji,
i premda je ona oronula cijela
prema njoj ljubav beskrajnu i toplu
svaki od nas goji.
Ona je nama najljepše što ima,
vezane s njom su
naša bol i sreća,
utjehu i pomoć ona pruža svima,
ljubavlju nas grije kad nas tama krije
i kad bol je veća ...

Od rođenja svaki nama korak prati,
kada se zlatnom radujemo plodu
naših ravnih njiva,
i kad se zbog suše duge dane pati
ona nas uvijek
nježno blagosiva.

Okuplja nas često na početku dana,
da slušamo njene tako slatke riječi,
da ljubimo Boga, brata, kraj naš cijeli,
da pokaže kako naše rane liječi
nebeska Hrana
što nam ona dijeli ...

I premda smo katkad svadljivi i grubi,
ne slušamo spremno,
ne praštamo rado,
ipak sve nas ona, pa i kada kara,
mnogo više ljubi,
nego pastir mladi svoje malo stado.

Malena je, skromna naša crkva bijela,
koja svaki korak
nama brižno prati,
i premda je ona oronula cijela
ljubimo je žarko kao što se ljubi
dobra, nježna mati.

PRVA PROLJETNA PJESMA

Jutro je raskošnim zborovima glasnih stanara šuma
navijestilo proljetni dan.

U njegovim se dubokim svjetlim očima odrazivali
rumeni cvijetovi procvalih šljiva
on je hodao radostan.

Zelene grane platana se zagledale u njegove svijetle
[oči,

pokraj pjenušava potoka
radoznalo je klokotao mlin.

Svi su se jutros čudili i ispitivali tajnu:
zašto je tako veseo mladi gospodin ...

I zvono se brončano smiješilo iz starog zvonika,
njegov je glas bio tako nježan i tih.

Ono je jedino razumjelo radost dubokih očiju:
mladi gospodin je slagao prvi proljetni stih ...

VEDRINA

Srebrnom kosom kosim
Ljiljane mirisne.
Bijelo je polje beskrajno,
Moje ruke neumorne.

Golubi oblijeću zvonik,
Krovovi vire kroz zelenje
Ko glava Crvenkapice
Iz mora kupina.

Miris meda privlači pčele,
Ja kosim kosom srebrnom,
Moje su misli kao oblaci
Bijeli i laki...

ORAČI

Uprašene povorke orača vratile se niskim kućama,
umorna lica im je žuto osvijetlilo svijetlo na
[vratima,
na klupe su spustili umorna, izmučena tjelesa,
da se okrijepe večerom siromaha: juhom i kruhom,
koji još i sad miriše žutim vlatima.

Njihovo je čelo naborano brazdama teških briga,
oči im izgaraju od pritajenog bijesa, il' boli pla-
[menom.
O, danas lemeši nisu sipali zemlju ko crno svileno
[brašno
i pjesma mladih orača nije odjekivala ravnicom,
danas se vodila krvava borba s korovom i kamenom.

Svi su uprli snagu i kao divovi starih vremena
čvrsto su zgrabili plugove željeznim, žuljavim ru-
[kama,
da odkidaju grudvu za grudvom s tvrde kore zem-
[ljine,
a sunce ih pržilo, Bože, palilo uznojene udove,
kao da se radovalo njihovim mukama.

Konji su nemirno trzali, kao da su u rukama tuđina,
i onako pjenušavi, uznojeni svaki čas zapinjali.
Orači su stiskali zube i puni nekog prkosa, i ponosa
sjekli su zemlju ko čelična pila ploče granitne,
makar im se mišići kao lukovi napinjali.

Nijemo su pošli od stola do tvrdog slamnatog ležaja;
pokriveni starim kaputima, pod glavom s praznim
[torbama
puštaju se u krilo noći... zatvaraju oči umorne,
da se osvježeni, ojačani sutra prije zore dignu
i pođu u susret novim patnjama i novim borbama...

Pjesme na morskim žalima

MORE

More . . . !

Tisuće rastaljenih dragulja plove pučinom,
sitni se valovi prelijevaju rumenilom rubina,
plavilom azura, zlatom ražarenog sunca.
Začarani svijet bisera, koralja,
tajna modrih dubina.

More . . . !

Šumom ruzmarina, dahom oleandra,
talasima bijelim grli stijenje vrelo
i blage lahore šalje na lišće maslina.
U vatrenom cjelovu sunca naranče se smiju
o jematve čaru sanja grožđe zrelo.

More . . . !

U zrcalu beskrajnog plavila čempresi dršću,
mirisom pučine se opija jato gaiebova,
pjesma mornara mladih tople je čežnje puna;
blješte ribice bijele u sjaju večernjeg sunca,
žalima talasi zvukove nose
harfe mekanih struna.

More . . . !

Ljepotom i draži svu si mi zanijelo dušu,
u žaru sunca, sjaju mjesečine,
u zatišje blago, za oluje, bure
što te više gledam, sve mi ljepše bivaš
i ne mogu pogled skinuti sa plave
beskrajne pučine . . .

OSAMLJENI GALEB

Buči to silno more pjesmu tamnih dubina,
ko pseto jaganjce bijele vjetar valove goni,
da se uz buku muklu o kamen razbiju čvrsti.
Sumrak se večernji spušta,
negdje daleko s tornja spokojno zvono zvoni.

Krila ćeš slomiti vitka u borbi mora i bure,
gle samrt se crna tvoga perja već hvata!
Bježi iz ovog usamljenog kraja,
da ne gineš tužan, galebe moj bijeli,
daleko od jata.

Oni, koji bi vidjeli suzu u očima tvojim,
koji bi te nježno privili u okrilje meko,
pročitali tugu skrivenu u srcu,
razumjeli pogled, dozivanje glasa,
oni su, galebe moj mladi
od tebe daleko...

Pusti su valovi sivi, u crno zavito nebo,
kroz granje se borova krade crna sjena.
Buči to silno more pjesmu tamnih dubina,
valovi hitri tužne glasove nose
galeba mlada,
osamljena...

PRIČA VALOVA*

Dugi su čempresi šutjeli ko nijemi grobari,
masline stisnute uz kamen
molitve su šaptale pritajenim glasom.
Morem su valovi sitni,
ko hitre srebrne srne prema gorskome vrelu,
jurili kasom.

Noć se spustila tiha. Mjesec je obasjo Mosor
i male luči neba počeo da pali.
Priču neku divnu tajanstvenih bića
priču mora skrivenih dubina
šumjeli su šumom brzi morski vali.

U duši mojoj redale se slike začarana svijeta
nepoznate ruke, što su od koralja svile;
slušao sam pjesmu sreće, tuge skrivene,
neostvarene nade i ljubavi žarke
dubine plave, što su u se skrile.

Noć je bila nijema, puna mjesečine,
čempresi su šutjeli ko ljudi,
kada ljepotom Božje ljubavi ganuti se skruše.
Hodao sam zamišljen opustjelim žalima
A nisam znao: da li su valovi šumjeli priču
iz morskih dubina, ili povijest jedne
usamljene duše...

---

* Ovu je pjesmu Luigi Salvini preveo na talijanski jezik i tiskao u knjizi *Il melograno (Lirica croata contemporanea)* Zagabria, 1942. na str. 141.

KOD »GOSPE OD SKALICA«

Bijele kamene stepenice vode do Tvoga prijestolja,
gdje vitki kameni stubovi čuvaju stražu.
Ritam valova, ko pjesma proštenjara
preda Te prati bolnoga s krša
i od bura ledenih klonula mornara.

Tvoj hram pun je vedrine i čiste radosti,
oči su Ti nebeskim svijetlom procvale
i duša kraj Tebe postaje mirnija, bolja;
ona se diže i puna neba Bogu se vraća,
kada je tamne misli poplave.

Svako se veče kraj Tvoga hrama
zapali svjetionik, da svijetli u noći;
svako se veče redovnici skromni pred oltarom mole,
jer Tvoja ljubav najjače je svijetlo,
koje štiti ljude siromašnog kraja
od tamnih noći.

»Gospo od Skalica« i našim svjetionikom budi,
svaki dan i noći svake nek nas ljubav Tvoja prati,
jer mi smo često s malim svakidašnjim brigama
premoreni, strti i zaboravimo jadni
samo Ti da možeš biti
naša dobra Mati...

U zemlji šumovitih obronaka

JUTRENJE U SJENI ALPSKIH VISINA

Kameni je gorostas uzdigao visoko
ružičastim svijetlom obasjanu glavu
iznad bezbroj klisura, dolina i sela.
Zagledao se u zelenjem obraslu kućicu,
gdje se nakon noćnog poćinka
na posao spremaju
rojevi pćela.

Prvi su pramovi zore zapalili srce šuma:
sitni su stanari gnijezda poletjeli na grane
da jutrenje mole.
Seljaci su pošli kosit mokru travu.
Grudi napunja svježina alpskog zraka
i miris smole.

Idem u sjeni šumovitih obronaka.
Borovi se kraj puta njišu granama dugim,
i kao već dobri znanci davni
kameni gorostas s uzdignutom glavom,
sniježni visovi, usamljene jele
pozdravljaju dolazak
sina dalekih ravni...

NEDJELJA U BRDIMA

Srebrni se slapovi vode ruše na stijenu,
koja kraj provalije stoji ko klin;
poprskan kapljicama sitnim
svoju jednoličnu pjesmu pjeva
stari seoski mlin.

Razigrale se pastrve u zavoju hladnoga potoka,
skakuću vjeverice vesele
i zelene orahe griskaju.
Nedjelja je. Izletnici razdragani
uz zvukove harmonike glasne
penjuć se vriskaju.

Bijeli se toranj bliješti u alpskom suncu,
starac sjedi na klupi,
u crkvi ga stajanje dugo izmorilo.
Na njega padaju sjene pognutih glava:
prolaze ljudi razmišljajuć o onom,
što se pod misom govorilo...

DAN U OBLACIMA

Danas je vrh kamenoga gorostasa
zavijen crnim oblacima.
Skriveni su šumoviti obronci i smreke visoke
i dok kiša sipi, idem
teškim koracima...

Zašto je ovaj dan rastanka tako žalostan
i pritišće dušu kao san ružan?
Zašto sada nikoga kraj sebe nemam,
tko bi mi ruku metnuo na rame
i rekao, toplo se zagledav u oči:
»Aleksa, ne budi tužan...«

Grmljavina prekida nijemu tišinu
(Bože moj, hoće li me od sad
grmljavina pratiti u svim mojim danima?)
Fućkanje... vlak se lijeno proteže...
Ja se vraćam kući
svojim dragim ravnima...

PISMO STANOVNICIMA DVORA TIHE SREĆE

Uvijek sam vjerovao, da na ovoj zemlji
postoje sakriveni krajevi,
u kojima ljudi nalaze svoj mir,
u kojima se usred zimzelena
dižu začarani dvorovi,
slični onima iz carstva snova.

Uvijek sam u to vjerovao kao u tajnu,
koja u časovima zapuštenosti
budi u duši neku lijepu nadu,
da ću na blagim obroncima
šumom obraslih brda susresti dvorce,
o kojima sam do sada tek sanjao.

I jednog vedrog ljetnog prijepodneva,
dok su se u svježem visinskom zraku
njihale rosne grane jela,
sreo sam ono,
što je tolikim čeznućem ispunjalo moju dušu:
sreo sam začarani dvorac,
visok i ponosan sred šumskog zelenila.
I bio sam sretan . . .

Divio sam se dvorcu u osami,
Sretni su ga stanovnici nazvali
nježnim imenom »Bajtica«.
Ljudi, koji kraj njega prolaze
u svježja jutra i tihe večeri,
dali su mu milozvučno ime »Vila jelen«,
a ja sam ga nazvao
»Dvorac tihe sreće« ...

Prije nego što sam pošao dalje
bio sam neobično usrećen,
što sam vas upoznao, stanovnici lijepa »Bajtice«,
i mogao vam zaželjeti,
da budete sretni u onom čarobnom kraju tišine,
gdje se neprestano osjeća dah vječne Dobrote,
i da nikada ne zaželite ljepšega
od »Dvora tihe sreće«,
koji je u mojoj duši
učvrstio vjeru u začarane dvorce ...

Titraji ljubavi i pravde

Razlike kod Tebe nikada nema:
siromah, bogataš, ... ravnopravni
svi su...
Jednako primaš prosjaka, kralja;
i molbe samo ispunjaš onom,
koji Te dugo svesrdno moli,
pa bio taj car ili zadnja pralja.

TRI SUSRETA S MALIM BESKUĆNIKOM

1. KROZ PLAČ MI JE PRIČAO O NAJCRNJEM DANU

To me je zapeklo u srcu i plačem neutješno...
Ljudske su riječi često tvrđe od zemlje na kojoj
[ležim,
njihov je pogled hladniji od ledenog vjetra,
a srce — srca često nemaju —
i zato od njih u nepovrat bježim.

Ponizno sam pokucao na bogata hrastova vrata,
bosim sam nogama stao na meke sagove,
omamio me miris toploga jela.
Promucao sam nešto, već se i sam ne sjećam
»Siromah sam, beskućnik... bez oca i majke...«
drhtao sam od gladi i straha
i znoj mi hladni kapao s čela.

Debeli me je gospodin iza brda mirisnog voća
pogledao mrko i počeo grditi,
da sam lopov, lijenčina i da ljude varam;
dugo mi je govorio o štovanju starijih,
o poštenju, učenju i rđavim društvima
i za svoju budućnost, da se mislim, staram.

A onda me zgrabio, strašno je to izreći,
svojom snažnom rukom me u ugao stisnuo,
šibom me je tukao, kojom pas se udara,
gazio me, psovao i uz kletvu bacio gladna napolje,
od silnih bolova skoro sam svisnuo...

To me je u dušu ranilo i sada gori od pseta,
razočaran, ogorčen i pogažen bježim, bježim...
Ljudske su riječi često strijele, koje kolju,
u grudima srca nemaju, a pogled im hladniji
od zemlje kamene, na kojoj ležim...

2. BEZ MAJKE KROZ TUŽAN ŽIVOT

Svaki te dan susrećem, beskućniče mali,
uvijek te na ulici pozdravljaju zvona,
stalno si jednako pokidan i neopran,
reci mi, maleni družo, imaš li majku
i gdje ti je ona?

Glavica se tužno spustila ispod razdrte košulje
malo se srce nemirno širi i steže,
usta su nijema, ručice nervozno gužvaju
staru izvan grada nađenu kapu,
grlo se stislo, mâlo grlo bôli,
željezni lanac veže.

Majka ... promuca ... a tko je to majka ...
i opet nastala tišina nijema.

Čulo se samo uzbudljivo kucanje srca
i suza se klizala uprašenim licem,
suza je govorila, da on majke nema ...

Naglo se okrenuo, rukavom prošao preko lica,
pošao ulicom, zavile ga večernje sjene.
Dugo sam ga tražio i dugo dozivao
i kad sam se u kasnu noć vratio kući
bile su mi ovlažene zjene ...

3. U SUMORNI DAN

Dođi mi, neznani družo, pruži mi ručicu svoju,
jutros je svanuo tmuran sivinom zastrti dan;
sumorna čela su ljudi i nitko ne misli na to
kako stojiš kraj ugla napušten, blijed, pokidan.

Pruži mi drhtavu ruku, da je bar malko zgrijem,
ne boj se, ne ću ti reći: »Nosi se . . . lijen si i tat . . .«
za ovaj neznani darak, što dajem hvaliti nemoj,
ne daje tebi gospodin, nego te daruje brat.

Da, o maleni brate, mirno mi gledaj u oči,
što si zapušten tako i gladan nijesi ti kriv;
ima još bezbroj tebi sličnih, prognanih, bijednih
i mnogi je, vjeruj mi, krivac, što je svijetu — živ.

Još ću ti kazati nešto (zašto me promatraš čudno?),
zemljom je hodao davno Poslanik Božji, Isusom
[zvan,
srce je imao meko, svima je činio dobro,
ipak je progonjen bio, uhvaćen, raspet i popljuvan.

Osvetu tražio nije, ta sama blagost je bio
i on je umro, da tebe i mene ne uništi sjeta;
u duše prezrene, bolne, u srca mala ko tvoje,
dolazi on, i s Njime ljubav i radost cvjeta . . .

Pođi sad, maleni družo, (zašto ga od sebe tjeram?)
polako hodaj, vidiš, put ti je kamen i trn;
mene čekaju drugi, i od tebe bolnijih ima,
sutra ću ponovo doći, da put tvoj životni mladi
ne bude odviše crn . . .

PUSTINJACI NAŠIH DANA

Iza dalekih zamagljenih gora još se nije sunce
[pokazalo,
da zrakama pozlati cvijeće s plavim laticama.
Mi Ti, Gospodine, otvaramo srce željno Tvojega
[dolaska
uzdahe, čeznutljive poglede pratimo nečujnim
[molitvama.

Mi smo siromašni pustinjaci sred ljudskih naselja
u pustoši gdje vlada tmina, grijesi, strasti i strada-
[nje
i kao budni stražari čuvamo sitne oaze ljubavi,
u kome plaminja Život, klonulom ljudstvu nadanje.

Nečujnim hodom obilazimo domove zastrte zavje-
[som,
gdje je davno nevina sreća uništena s boli i
[grijesima...
Samilosnim pogledom, toplim stiskom ruke dižemo
[klonule,
koji su zaboravili na Ljubav i Pravdu na nebesima.

Izranjene duše liječimo balzamom Isusove nauke,
u suznim očima prezrenih svjetiljke radosti palimo,
i kada u srcima srušimo kumire sebičnosti,
[gordosti,
na koljenima Te ponizno, Svemožni Gospode,
[hvalimo.

I opet, kad nahrupe zadimljeni oblaci zloće i
[pokvarenosti,
da zamrače poglede ljudi, da sve u propast survaju
mi se siromašni, prezreni pustinjaci povučemo
[nečujno
od sveopće propasti oaze Ljubavi, da molitve naše
[sačuvaju.

PRIJATELJ MI PRIČA O SVOJOJ SREĆI

Meni je svejedno, da li suncem pozlaćena okna,
Ili radosne pjesme raspjevalih ptica
Navješćuju novi život za novi dan;
Moje su misli svake zore jednako bijele,
Kao što me Njegove dobre oči s raspela
U svako vrijeme jednakom milinom prate
I bio dan oblačni kišni, il' suncem obasjan.

On mi dolazi na početku svakoga dana,
I kao, što zorom zvijezde tonu u svod plavetni,
Kao što pijesak upija rose krupnu kap —,
Tako On — ljepši od svakog sna —
Svojim božanskim pogledom upija moju dušu,
Koja u žaru Njegovih riječi postaje kristalna,
Ko u zagrljaju svijetla bistri vodeni slap.

I cijeli dan me ne napušta dobri moj Gost.
Iako Ga ne vidim očima, svaki psalam i himan
Mojeg molitvenika, svaka zidna slika i vjetra dah
Govore o Njegovoj prisutnosti, i ja Ga duboko
[osjećam
U pogledu bratskom, trnu koji se zarine u srce;
U boli i radosti pun zahvalnosti znam, kako On
[vječni
Bezgranično ljubi mene — sićušni, nestalni prah.

O, svaki je dan tako kraj mene i uči me gledati
Veličinu u malim stvarima, ništavilo zemnih
[veličina
Da patnja nije nesreća, a sreća za vječnošću glad;
Da su samotni časovi najljepše stranice knjige
[života
I da je jedina i čista radost u Njegovim dobrim
[očima,
Očima mog božanskog Gosta, kraj kojega samo
[Ljubav cvate,
U čijoj se sjeni ostaje vječno sretan i vječno mlad...

I SAM SI RADNIK BIO

Umjesto gorućih svijeća, svježeg zelenila s polja
donijeli smo klonule duše, od svijeta prezrene,
[hladne,
da nas privučeš bliže i zrakama blagosti neba
obasjaš, Radniče sveti, dane nam obične, radne.

U naše radionice tamne rijetko dolazi sunce,
i kada zasja malko, brzo bi dalje se maklo,
da ne gleda nepravde, patnje i blijeda patnička lica,
koja su tako strašna kroz mutno prozorsko staklo.

Naše radionice vlažne uvijek su zavite tugom,
od crnog dima i pare teški nas zadah guši;
i nitko, Isuse, nitko u zimske večeri hladne
ne misli, kako je nama prečesto gorko pri duši.

Bez srca strojevi teški piju nam mladost i zdravlje,
od buke kotača glasnih glava nam od boli puca,
bez duše strojevi grozni gone nas, muče i straše,
sve su nam slabije ruke i srce sve teže kuca...

Do naših radionica niskih ne dopiru glasovi zvona.
U večer, kada tužno zasviraju muklo sirene,
lica blijeda i tamna, bez snage, ponosa, volje
kućama duga se naša povorka polako krene.

Na putu, Isuse, svaki utučen, izmučen šuti,
svakoga nešto boli i teška nevolja bije.
I sam si radnik bio, Ti shvaćáš nepravdom strte,
daj, s križa ljubavi zraka prezrene, da nas zgrije...!

DA SE NARODI SMIRE

Nemira oblaci lete, gromovi topova tutnje,
Kora se zemljina stresa, bojevi dugi se nižu,
Bezbrojne nestaju čete, u očima crne su slutnje;
Gospode, Bože nebesa, zašto se narodi dižu?

Zašto se narodi dižu?
Gaze slobodu, prava, ništeći sreću, gdje rudi;
Oholost i mržnja vlada i dani sve crnji stižu:
Predobar, Gospode, Ti si... zašto su takvi ljudi?

Zašto se narodi dižu?
Vladari bezglavo bježe, u blato baca se kruna,
Gradove silne i sela vatreni jezici ližu,
Pati se, gladuje, zebe... a zemlja bogatstvom puna.

M o l i t v a:

Nad grobom tisuća ljudi, dok zvono posmrtno jeca,
Daj, Bože, nad nama da se ko krila ruke Ti šire,
Da ljudi postanu braća i Tvoja zahvalna djeca,
I svi se obrativ k Tebi, daj — da se narodi smire.

OSUNČANA MLADOST

Nakićen šešir mi se maknuo na zatiljak,
ispod širokog uznojenog čela pogled je bezbrižan.
Uskom koracama stazom, da vlatu, grani i cvatu,
nebu i pticama ispričam,
kako sam radostan.

Danas mi duša kao mirna morska pučina...
Htio bih k sebi privući mrava i hrast nepokretan,
htio bih razigranim dječacima u polju
i svima... svima glasno vikati,
koliko sam sretan...

O, danas su mi oči sjajne od velike Dobrote,
da bi mi ptice na ruke stale bez straha.
Od mojega se susreta sada ne bi plašio leptir,
zečiči brzi kraj šume
ni košuta plaha.

Danas svoju čistu radost osjećam u šumu trave,
u osmijehu sunca, cvrkutanju ptica;
osjećam je u sebi, u riječima svojim.
Jutros sam u jednoj mračnoj sobi
obrisao suze s bolesničkog lica...

MOLITVA GOSPODINU

Bože, Ti koji jednako slušaš divotnu pjesmu srebr-
[nih trubalja,
Hvalospjev anđela Tvojih, dirljivi cvrkut ptičica
[lijepih,
I molbe iskrene, tople pred lice Tvoje što šalju
Ljudi bijedni i slijepi.

Razlike kod Tebe nikada nema: siromah, bogataš...
[ravnopravni svi su...
Jednako primaš prosjaka, kralja;
I molbe samo ispunjaš onom, koji Te dugo svesrdno
[moli,
Pa bio taj car ili zadnja pralja.

Ohrabren Tvojim očinskim skrbom, ah i ja sam
[došao Tebi,
Al' moje srce, iako bijedno, danas ništa za se ne
[moli,
I moje riječi ponizno prose: narod moj čuvaj, o
[Bože,
Koji Te, priznajem, sve manje voli.

Ah on je još i sad u srcu dobar kao što, znadeš,
[uvijek je bio,
Što jasno svjedoče dani nam stari...
A sad... sad okružen zlobom, nevjerom, mržnjom
[tuđinstva...
I to ga sve vrlo kvari.

Poprima brzo grijehe i psovke, pijanstvo, blud,
[običajne griješke ...

Sve što je Tebi oprečno, Bože,
I narod moj slab je u moru tuđinstva
Bez Tebe nikom oprijet se ne može.

Stoga Te od srca molim, kao što dijete oca svog
[prosi:

Sačuvaj narod moj mali,
Vodi ga rukom očinskom, svetom i daj mu snage
[da ga u borbi
Dušmanin-Golijat nikad ne svali.

Pokaži pravu mu stazu što vodi Tebi, vječnome
[cilju,

Pa ako se milom poboljšao ne bi ...
A Ti ga, o Bože, ko rasipnog sina, šibaj bolešću,
[gladju i vatrom ...

Obrati tako ga Sebi.

Ne molim za sebe danas ni jednom jedinom riječju,
Kad rod moj plače zar srce šutjeti može?
I zato prosim Te smjerno, usliši moju molitvu
[skromnu:

Spasi moj narod, o Bože!

Balade

Quand on se promène par les rues de la ville,
On voit partout des gens qui se baladent,
Ils sont si nombreux, si nombreux,
Qu'on se croirait en un grand marché.

Sur leur visage on voit un air de joie,
Ils ont l'air si contents, si contents,
Qu'on se croirait en un grand festin,
Où l'on se réjouit de tout ce qu'on a.

Nous aussi, quand on se promène par les rues,
On a l'air si contents, si contents,
Qu'on se croirait en un grand festin,
Où l'on se réjouit de tout ce qu'on a.

SUSRET SA SRNOM

Rumene se jagode ispod lišća paprata,
zemlju skriva ćilim mahovine meke;
poput stupova veličanstvene gotske katedrale
iz carstva snova
dižu se u vis smreke.

Sâm sam u šumskoj tišini,
srna mi došla u susret, krasna crnooka srna . . .
I gle, već bojazno bježi kroz drvlje, kamenje, trnje . . .
O jadno stvorenje malo, zašto
mori te slutnja crna?

Nemam oštrog noža, ni puške na ramenu,
nisam došao da zadajem rane . . .
Zašto su te ljudi tako izmučili,
da te, srno, moja topla siromašna riječ
ne može da gane . . .

BALADA O ŠUMSKOJ KAPELICI

Po cesti bučnih gradova, dalekim selima pustim,
Dvorima bogatim, izbi, na sajam i mjesta sveta,
Po blatnoj kamenoj stazi, gorama, šumama gustim
Slijepac je hodao stari mnogo tegotnih ljeta.

Trpio glad je i studen, nije se plašio tame,
Pred krčmom je prosio glasno, pjesme je gudio stare,
Njegovih gusala zvuci suze su znali, da mame
i on je slagao u torbu malene prosjačke dare.

Već star je i pognut bio, žica na guslama pukla,
Pozove mlade zidare: »Srce mi konac već sluti,
Sred šume, kuda me želja cijeloga života vukla,
gradite prostranu crkvu . . . , a vaši dukati žuti . . . !«

I slijepac rastvori torbu, pruži im prepunu kesu,
Zasjaše dukati zlatni. Zidari se zgledaše mladi . . .
Od kola, kopanja, pjesme šumske se grane tresu,
vuče se kamenje, alat; teše se, gladi i gradi.

Križ je stavljen na toranj. Skinute tanke su skele,
Gradnja se svršila duga. U tišini šuma je cijela.
Slijepac obilazi crkvu, rukama zidove bijele
Mjeri i zavapi tužno . . . pred njim je tek mala
[kapela . . .

Zaziva pravdu nebesku, prokletstvom da kazni zidare,
Koji su varali slijepca i žute dukate krali...
Nebo se smuti... Bura... Gromovi... Munje se žare,
Ledeni orasi granje i lišće su kidati stali...

Pred zoru je nestalo divlje vatrenih strijela strke.
Šuma je zasjala, mrtva slijepca su pokrile jele.
Skrivena sila zidare u borove pretvori mrke,
Dukate u žuti maslačak i raspe oko kapele.

BALADA O PROSJAKU KOJI SE VRATIO ŽITNIM POLJIMA

Rumeni makovi strše duž dugih žitnih strnika
Išarani koscima glasnim, lancima zlatnih krstina,
Lisnati šumi kukuruz, a pjesma salaša, šljivika
Širokim cestama javlja beskrajnu radost ravnima.

Opaljen suncem, gologlav, višnjevim štapom u ruci
Drug sam malene ševe i cvrčka u brazdi sitnog,
Potičem mrava sa zrnjem: vuci svoj teret, vuci...!
Na grudima klas mi se smije do maka i cvijeća
[žitnog.

Susrećem starca pod zovom: jedna mu noga drvena,
Pokidan šešir u travi, prosjačka torba do gloga,
Iz vlažnih očiju sijeva sreća i radost skrivena.
Stanem. Gledam ga, šutim. Nazovem prijazno Boga...

Prene se. Kraj nas u ritu zazuji radina pčela,
Zadršće starački glas i zvuči mi sve kao priča:
»... bio sam nekada sretan, krv je žilama vrela,
Ravnica ječila jutrom pucnjavom mojega bića.

Proljećem svakim je za me nova svitala sreća:
Oranje, sijanje, konji..., a pjesmom me pratila
[ševa;

A ljetna kosidba bila od svih radosti veća,
Ja mašem... široko mašem... a kosa u suncu
sijeva...!«

Glas je zastao hrapav, starac se briše rukavom,
Nad klasjem cvrkuću laste, ravnicom titra žega,
Zova je pomakla grane nad sijedom staračkom
glavom.

» ... a onda jednoga dana ko sna je nestalo svega.

Zagrmjeli bubnjevi, trublja svirala u slavu rata,
Rastanak bio je bolan ... teške sam časove mnoge
Proveo daleko od majke, bez tople riječi i brata
I jednoga crnoga dana ostadoh bez jedne noge.

Gazda me dočeka hladno, nije trebao sluge
Prosjaku slična. Drugi s praga me tjerali s kletvom.
Životni dani se moji zavili oblakom tuge,
Nisam se mogao više veselit s oranjem, žetvom.

Danas mi vatreno sunce i miris poljskoga cvijeća
S duše skinuli na čas minulih bolova veo.
U žile smaga se vraća, pomlađeno srce se sjeća:
I ja sam orao jednom ... i ja sam nekada žeo ... !«

Ustade starac, široko zamahne rukama blijedim
i pođe k poljima žitnim ... Od znoja sjaji se čelo,
Sunca se blistaju zrake na dugim kosama sijedim,
Užaren podnevni dašak miluje lice mu svelo.

Krstine zlate se; pjesma cvrčka se razliježe sitnog,
U daljini iščeznu starac ... Čuje se pucnjava biča.
Na grudima klas mi se smije do maka i cvijeća
[žitnog
Zovine grane šume ... sve je, sve je ko priča ...

BALADA O STAROM CVRČKU

Tratinčica je jutros rano prije zore rastvorila latice
[bije].
Još sva je vlažna od rose, meka i topla od daha ljeta
I čudom se čudi, kako cvrčak stari nepomičan leži,
I ne će da glasnom pozdravi pjesmom pri rađanju
[sunce,
Uzljuljane klasove teške i cvijet, koji već cvjeta.

Tišinom odišu široki šorovi salaša... pšenica šušti...
Ali... nekada je cvrčak pun snage, mlađan, kao brza
[krilatica,
Letio preko rascvjetalih polja, žeteoce pozdravljao
[svirkom,
Na rubu šume čekala ga slatka kupina i jasna
[ivančica.

Ljeto je za njega bio život, u očima je nosio sunčevu
[vatru;
U njegovoj pjesmi grožđe je zrelo, kapao med.
Pastiri su mu odzdravljali frulicom, cvrkutanjem
[ptice,
Pčele su ga zujanjem tihim pratile kroz lipov
[drvored.

Jesenji mrazovi bili su dani bježanja, straha i tuge.
Nije volio hukanje hladnoga vjetra, ni ledeni dah
[krizanteme;
Ostale crne su vrane, da ga dosadnim graktanjem
[plaše,
Preduge su postale oblačne noći kišne... i nijeme...

Zimi se zavukao u koju siromašnu kućicu; nije trpio
[bogataše.
Hrana mu je bila mrvica kruha, brašno od proje,
[krevet toplo ognjište;
Pokatkad se u podne popeo na prozor i buljio u
[sniježne poljane,
Zapjevao glasno pjesmu o ljetu... i pošao tužno u
[tiho skrovište.

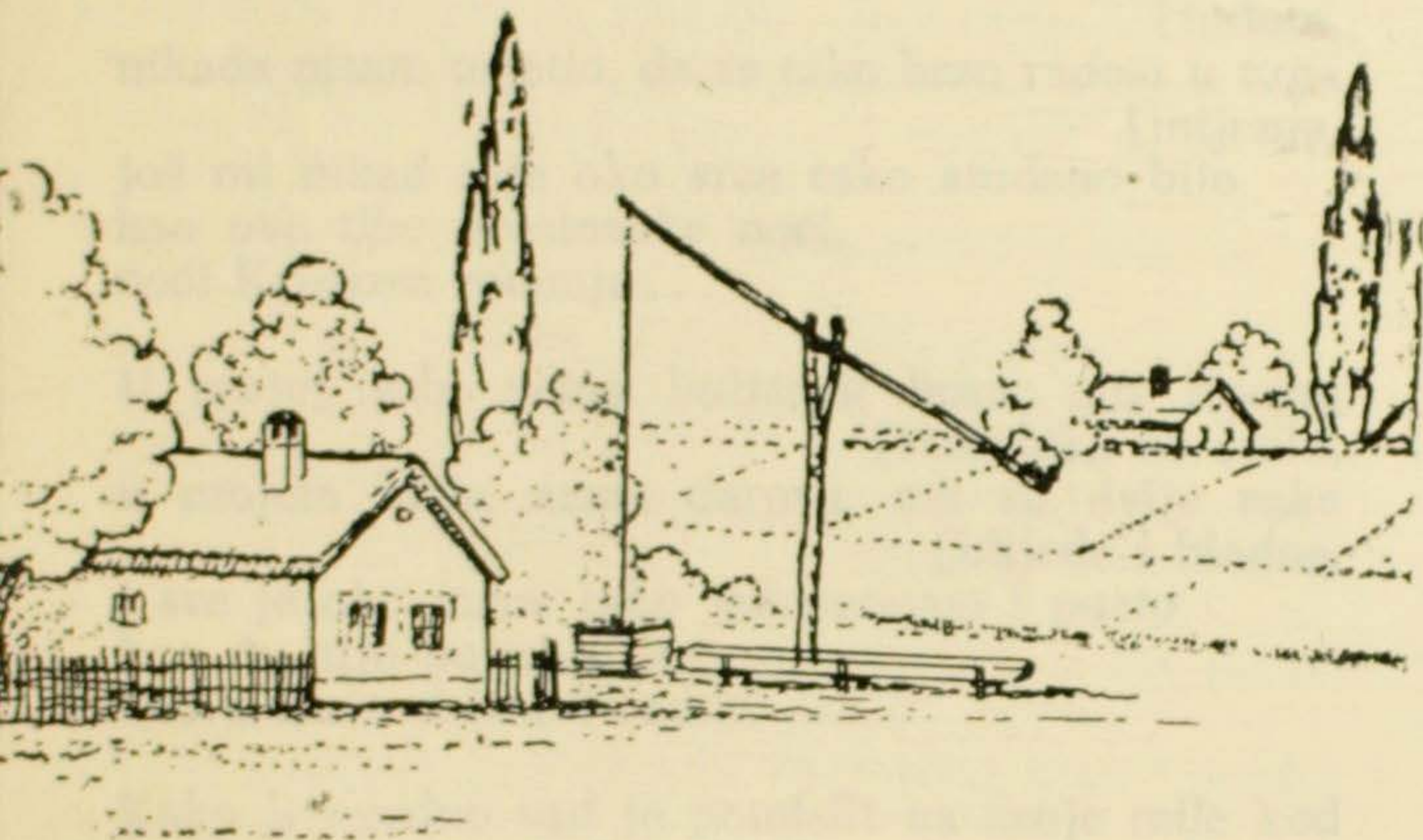
Ranim je proljećem iz kuta u kut skakutao po sobi
[svoga gostoprimca,
Izmamile ga u polje sunčeve zrake i prve nad
[krovom laste.
Raširenim krilima je poletio nad golim granama
[šume
I s ljudima pratio, kako voćke cvjetaju, pupaju vrbe
[i žito raste.

Tako je cvrčak živio mnogo godina... Jednom mu
[oluja slomila krilo.
S jednim je krilom lebdio manje, ali se još uvijek
[veselio suncu i ljetu...
Jednog je crnog dana kobac mu oštrim kljunom
[izbio desno oko;
Još se uvijek s jednim okom divio pastirima, trešnji,
[suncokretu...

Jutros su tišinom odisali široki šorovi salaša...
[šumjelo žito...
Šuštjelo, lišće šuma i šaša... tužna je bila ravnica
[sva...
Kraj procvale tratinčice puklo je veliko srce staroga
[cvrčka,
U rosnoj je travi ostao mrtav... jer srca nije imao
[dva...

III. DIO

Moj dom i moj kraj

*Ravan plodna i bez kraja
mrisi brazda, poljski cvet,
nebo plavo puno sjaja,
vedre pisme, sriće svit.*

To je Bačka — kutić raja.

BOŽIĆNE NOĆI POMIŠLJAM NA SVOJE

Nikad mi se sobica nije pričinila tako praznom i
[tuđom,
nikada nisam osjetio, da se tako brzo radost u tugu
[mijenja,
još mi nikad nije oko srca tako studeno bilo
kao ove tihe prosinačke noći,
noći Kristova rođenja ...

U mojoj sobi nema božićnog bora, niti bijelog
[stolnjaka na stolu,
u mojem krilu nema darova, tek su dvije ruke
[blijede i hladne,
i sve je oko mene tako jednostavno i pusto
kao da nije božićna noć,
kao u dane obične i radne.

Kako li ugodno sad je pomislit na svoje mile kod
[kuće!
Oko velikog stola radosna pogleda sjede: otac,
[braća i sele,
raskošno nakićen bor trepti u žaru svijeća,
pred njim su jasllice, jabuke, kolači žuti,
pastiri i ovčice bijele.

Vesela lica ulazi mati, u ruci joj se puši zdjela
[tople juhe,
pred njome maleni braco zapaljenom svjećicom
[koraca.
»Čestitam vam Isusovo porođenje!« zvone majčine
[riječi ...

»Vi živi i zdravi bili!« odgovara svaki
i na nju zrna pšenice baca.

Poslije molitve glasne svaki sjeda na svoje mjesto,
[večera počne,
širi se miris juhe, tijesta, meda i suhih šljiva,
gasi se svjećica bijela, što viri iz zdjelice žita,
od pjevanja radosnih pjesama o Isusu malom
sve življe, veselije biva...

Iza večere mladi se igraju pastira u slami prostrtoj
[na zemlji,
otac u zapećak sjeo, divi se štalici, boru, igri i svemu,
što se spremilo za Božić. Nenadno ugledav prazno
[mjesto
prošapće tiho: »Šta li sad Aleksa radi,
kako li sada je njemu?«

Nikad mi se sobica nije pričinila tako praznom i
[tuđom,
nikada nisam osjetio, da se tako brzo radost u tugu
[mijenja
kao ove noći... O, čemu ta sjeta? Veselo bruje
[božićna zvona,
idem u crkvu, da me tuga mine i radostan budem
u noći Kristova rođenja...

BOŽIĆ KOJEG SAM DUGO ČEKAO

Zatreptili su milijuni svjetionika neba,
zasvijetlili bezbrojni plamečci sitnih svijeća
na raskošnim granama borova...

Spušta se sveta božićna noć:
glasnik mira, navjestitelj sreće,
vez ljubavi Boga i stvorova.

Svi oni, koji su kroz duge i teške godine
daleko bili od toplog zatišja očinskog doma,
(ljudi ih svuda strancima nazivali),
svi oni, koji su duboko u svojoj duši
sakrivali čežnje, bolove, nadanja i ljubav,
a to nikada nikome nisu kazivali,

svi oni, koje je vukla nesavladiva želja,
da se u toplom zatišju ogriju i smire
i duša im bježi od gradske buke i vrenja,
shvatit će moju iskrenu radost,
razumjet će žuđeni blagdan moje duše
u ovoj noći Kristova rođenja...

Ovu ću se božićnu noć nakon tolikih godina
radovati zajedno sa svojom dobrom majkom i ocem.
Kako li ih moja svaka i najmanja želja zanima...
I kako li će se veselit, kada na licima vide,
da smo mi braća i sestre ovu božićnu noć
sretni i veseli kao u djetinjim danima.

Ova će božićna noć donijeti iskrene radosti,
smirenje srca i istinsku ljubav onima,
kojima je život poput rijeke pregaranja tekao;
ova će božićna noć od svih blagdana biti ljepša
jer za njom ljudi toliko čeznu,
i za njom sam i ja odavno čekao...

BOŽIĆ NA RAVNICI

Dugi su se putevi izgubili sa sitnim vijugavim
[stazama,
s oranicama su široki iščezli međaši.

U zagrljaju snježne bjeline noćas se stopile njive,
pahuljicama mekanim voćke su mlade raširile grane,
blagdanskim se mirom zavili salaši.

Svojom svečanom tišinom, usamljenošću i blagom
[vedrinom
noćas je svaki salaš poput svete štale;
a srca su ljudi kao čiste slamnate jaslje,
gdje leži mali nasmješeni Isus i broji zvijezde,
koje su iznad trošnih greda stale...

Noćas su mnoge oči od sreće prelivene suzama,
riječi su i pogledi puni topline;
noćas su u sjaju svjećica s borova zajedno i sretni
svi oni, koje je nekada dijelila mržnja
i koje su dugo rastavljali vrijeme, ljudi, daljine.

Cijela je ravan noćas jedno po svojoj beskrajnoj
[bjelini,
po svojoj tišini i sreći sličići začaranoj ulici.
Zato ova noć nigdje nije tako veličanstveno lijepa,
tako blagdanski svečana i topla
kao na našoj ravnici...

RASPELO NAD ORANICAMA

Sa starog drvenog križa Isus se raskriljenih ruku zagledo pogledom tužnim... O, kako sjetno mu čelo! Pred Njim se prostiru duge zelene njive u muku i cesta bijela, kraj koje počiva maleno selo.

Sunce je uprlo zrake na duge redove žita, u žaru se njegovih zraka preljevaju poljane cvjetne; ljepotom Božjega dara sva je ravnica skrta... Zašto su, Isuse dobri, lijepe oči Ti sjetne?

Ševa lakokrila pjevucka zvukove žetvenih zora, loza obećava grožđa mnogo i kapljicu vrelu; donijet će radosti jesen ljudima izbe i dvora... a Tebi, Isuse slatki, tuga se čita na čelu...

Zašto je žalost duboka ovjenčala Tvoju glavu? Ne mariš krasote njiva, zvonke glasove ptica, Isuse dobri, Tvoj pogled u mene ulijeva stravu, crninu slutnje čitam s Tvojega žalosnog lica...

Ti šutiš... Tišina... Suza...
Tek klasje zašušti tiho, kad vjetrić od šume dune.
Gle seljak prolazi. Ljut je. Konje umorne bije,
pred križem ne skida šešir... seljak... psuje i
[kune...

Sa starog drvenog križa Isus se raskriljenih ruku zagledo pogledom tužnim. Glasovi ptica se čuju. Isus pati na križu... pred Njim su njive u muku... Seljaci, koje On voli... Njega kunu i psuju!

BLAGDAN ZELENIH RAVNI

Ravni su poprimile svečani izgled:
sve ljepšim svježim jutrima pozlaćivane,
sve zanesene čekaju, da svojom krasotom
zabljesnu svečanog dana, za kojim čeznu
žitorodne njive i glavice cvijeća
u brazdama dugim posakrivane.

U blagdanskome ruhu sva je beskrajna ravnica,
obasjana suncem, ukrašena grozdovima cvata,
očekuje čas, kada će kroz redove klasja
poći Svesilni Bijeli Vadar, da blagoslov dijeli
s prijestolja monstrance od zlata.

Naroda more skupit će se s pjesmom božanskom
u jedno srce veliko i beskrajno,
koje će užareno plamtjeti vatrom ljubavi,
da sažeže mržnju, nepravdu i zlobu,
da stanak spremi za Janje Presjajno.

O, i ja ću toga dana, kao vjerni sin nizine,
moliti Bijelog Vladara rukama sklopljenim,
da s barjakom mira prođe stazama tvrđim,
da donese radost, očišćenje dušama
u grijehu i strasti utopljenim.

Isusa ću molit: prezrenim, malim ljudima,
kojih je život sličan prognanim, zalutalim pticama,
zrakama milosti nek upali nov život i sreću,
i neka zauvijek zavlada ona sveta ljubav,
koja će tog dana cvjetati ravnicama.

JEDINO TEBE NEĆEMO OSTAVITI

Zaboravit nećemo nikad tugu onoga časa:
vjetar je hujao hladni svu noć žalosnu, crnu,
suzama mi smo u oku, blijedi i nijemi bez glasa
gledali kako se zadnji ognjišta plamovi trnu.

Svoje je trebalo pustit, jer čovjek živjeti mora,
u krajeve pošli smo tuđe, nek volja Višnjeg se vrši.
O, kako bolni smo mnogo probdjeli noći i zora
snatreć o rodnoj grudi, o draži kamene krši.

I da se tuga teška nije u očaj slila
u dane crninom skrite sred ljudskih zloba i zala,
nepravda kada je gorka sa sviju strana nas bila
Tebi, o Gospo Sinjska, neka je duboka hvala!

Tvoju nam darova sliku Domaja draga nam stara
(ah šta bi i mogla drugo siročće na put nam dati?)
u crkvi ona je ures našega novog oltara,
ona nas sjeća, da uvijek brani nas Sinjska Mati.

Svakog se blagdana pred njom sakupljamo sumorna
[čela,
i kada spazimo pogled sa svetog Majčinog lica,
za čas je srce daleko sred rodnih njiva i sela,
za čas se utiša tuga beskrajnih ovih ravnica.

Grudu smo morali svoju ostavit, jer živjeti treba;
kuće su ostale prazne, starci žalosni, sami...
Ostavit nikad Te nećemo, Gospo, jer s neba
šalješ nam svijetlo, da jadni ne bi ginuli u tami!

SICANJE NA NANU

Usamljen kad idem ispod visokih kuća
gledeć seljanke povezane maramom,
kako prolaze žurnim koracima,
sićam se tebe, nane,
i vidim te zamišljenu, brižnu
na našim uskim
i tihim sokacima.

Kad vidim s dičicom srićne matere,
zašto se opet uspomene na te
drage i tople
redaju u dugom nizu?
I osićam, da si ti,
kuća nam, bašča i crkva
očima beskrajno daleko,
a srcu — tako blizu!

Kad mi je duša ogledalo oblačnog neba,
meni je u ovoj varoši
kao u grobu.
Misli tugom okovane,
jer ode nikoga nemam,
ko bi me i brez riči razumio
i utišio . . .
kao ti, slatka moja nane . . .

MAMINE OČI

Dva jezera blaga,
gdje se dobrote vali
i ljubavi prelijevaju,
u kojima tihe luči
odanosti, žrtve
sagorijevaju.

Dvije goruće zvijezde,
da životne staze
djetetu kazuju.
Dva zrcala sjajna,
gdje se dani sunca
i oblakom skriti
odrazuju.

Dva izvora bistra
utjehom svijetle,
kad trn se u mlado
srce zarine;
dva biserna zrna,
dvije zrake tople,
dva svoda nebeska:
drage oči mamine!

SREĆA O KOJOJ SE ŠUTI

O kako brzo, sestro, prolazi što je lijepo,
časovi kako su kratki, koje zovemo sretnim
i kako ovaj život (i sama pišeš često)
daje nam hodati malo stazama lakim i cvjetnim.
Prošao dan je, sestro, za kojim čeznismo dugo,
sad mi se na čas čini od stvarnosti da je daleko,
jer može li tako brzo poput najbržeg vjetra
proći u netrag ono, što sam odavno čeko?

A ipak prošlo je sve to; prolazno sve je na zemlji.
Da tebi o tom pišem, sestro draga, ne želi;
bojim se cvjetovi da bi, koji su toga dana
procvali u mojoj duši, dodirom riječi sveli.

Ima, sestrice dobra, ljepota na ovoj zemlji,
koje se riječima ljudskim opisat nikom ne mogu,
ljubavi istinske ima, o kojoj samo se šuti,
i sreće, koje srce osjeća samo u Bogu...

Zato o onom času svečanog susreta s Njime,
Njegovog dolaska k meni u danu Mise Mlade,
ne želi, sestro, da pišem; pusti, da o tom šutim,
da spomen na Njega nove u meni probudi nade.
Moli se, sestro, da Isus prozirnom zakrili rukom
oblake crne, koje duša moja već sluti;
i pusti mene u miru, jer ima ljubavi čiste,
jer ima istinske sreće, o kojima samo se šuti...

TAKO MI GOVORIO DJED JEDNE PROLJETNE VEČERI

Pridragom našom nizinom opet je izrasla zelen,
sve je skriveno u žitu i sitnom mrišavom cvitu,
uz pismu radi se poljem, ždribe trči ko jelen,
viruj mi, nigdi nema lipše slike na svitu.

Naše su njive ko more za koje ginemo, sine,
u žitu valove duge gledamo po dane cile
i pismu slušamo tihu, najdražu pismu ravnine,
koju pivaju njive u ruvu od zelene svile.

Prvi sam puta sada našu lipu nizinu
ostavio da vidim kako ljudima život teče;
tu gdi su brigovi mlogi i nikad njiva blizinu
ositio nisam dragu kao u ovo veče.

Oprosti, pridragi sine, tako mi teško u duši,
ostavit moram varoš, gdi nikad nema tišine,
sve me tu dira i smeta, štogod me tako guši,
željan sam ravnice drage: slobode, mira, širine...

Tako mi večeri jedne naslonjen o mlado rame
govorio staračac djedo, kad je u Zagreb gradu
bio da unuča vidi... i pritom mu očne jame
ispunile biserne suze, koje su kapale nijemo
na dugu srebrnu bradu...

ŠALUKATRE ZELENE

I.

Ne gledam na ruzmarine,
Božure i nevene,
već ja gledam pod logošom
šalukatre zelene.

O kada bi naslutile,
Šta skrivaju za mene,
Širom bi se otvorile
Šalukatre zelene.

II.

Kraj pendžera zatvoreni
Do astala biloga
Sidi nana, slatka želja
Života mi ciloga.

Žalosna je nana mila,
Svog se sinka sitila,
Davno ga je poljubila
I nevenom kitila.

III.

Pod pendžerom maknite se,
Šalukatre zelene,
Kroz pendžere moja nana
Da pogleda na mene.

Da ne bude više tužna,
Nego da se raduje,
Kad me spazi nasrid staze
I kad glas mi začuje.

CINCOKRT

I.

Salaši su zaspali,
Drma žito, put,
Procvao je cincokrt
visok, pun i žut.

Misečina zasjala,
Mriši trava, cvat,
vitar ljulja krilima
Rumen mak i vlat.

II.

Skupili se oblaci
Nad ravnicom svom,
Padala je kišica
I pucao grom.

Salaši se zgurili
Pocrnio put,
Srušio se cincokrt
visok, pun i žut.

III.

Odletili oblaci
U daleki kraj,
Na travi se pokisloj
Blista sunčev sjaj

Ravnicom se razliva
Tihi bolni plač:
Cincokrt oplakiva
Jablan mlad i drač.

BOŽUR

Iza duda bili zabat
viri suncom obasjan,
pod pendžerom kraj taraba
mriši božur procvatan.

Ambetuš je zavit lozom,
virange su spuštene;
sve je pusto, ćuti salaš,
ćute njive zelene.

Samo ševa više brazda
piva pismu dušom svom
o pupama, vlaču, risu,
o božuru rumenom.

Pupom će se risar kitit
vlaće koseć nasmijan,
samo božur pod pendžerom
uvenit će neubran.

TULIPAN

Lipa kata cviće seke,
a ja volim tulipan,
ladnom vodom iz bunara
zalivam ga svaki dan.

Rosu molim, da ga rosi,
sunce da mu rumen da;
vitar da ga jutrom gladi,
da se moje cviće sja.

Tulipan će jednog dana
procvast meni, srcu mom,
od dragosti pismom ću ga
pozdraviti radosnom.

Bašćom ću se šetat srićan,
pa ću pivot nasmijan:
Lipa kata cviće seke,
a ja volim tulipan . . .

OJ NEVENE

Oj nevene, nevene,
usred bašte zelene,
milo cvijeće
moje sreće
moje srce s tobom diše
ja te ljubim sve to više,
oj nevene!

Oj natkrili travicu,
suncu digni glavicu,
milo lice
i očice,
da se vide iz daljine
tvoje čari i miline,
oj nevene!

Oj kad dođu pčelice
da izljube tve lice
ti im paji,
pa im daji
iz tvog srca slatka meda,
te ih grli sve od reda,
oj nevene!

Oj nevene mileni,
o moj cvjetku maleni,
tješi one
koji klone,
koji gube vjeru, nadu
u nevolji, tuzi, jadu,
oj nevene!

Oj nevene, nevene,
usred bašte zelene,
ti ne veni
i ne sveni,
bez tebe bih gorko plako,
a s tobom mi sve je lako,
oj nevene!

KOD ČUPRIJE

Kraj ćuprije cvate zova
dršću tanke grane;
kraj vode sam stao, kući
ne čekaj me, nane!

S druge strane radost, pisma,
cviće ravni njiva,
bili salaš, što mi davnu
sriću srca skriva.

Na prošaste mislim dane,
golub tio guče;
a srce mi dragi spomen
priko vode vuče.

Stojim, ćutim, ne smim dalje,
zove dršću grane;
na ćupriju noć se spušta,
ne čekaj me, nane...!

STAZA

Spuštila se noć i njive
o prolitnoj klape kiši.
Pisma ćuti, pokraj dola
ditelina mlada mriši.

Ditelinom staza uska
na ledinu ravnu vodi.
Noć je, sâm sam, svud je mrtvo,
tišina mi srcu godi.
Davno prije staza bila
široka i izgažena,
sunce sjalo, mrišila je
ditelina pokošena.

Noć je sad, u ditelini
stazi već je jedva traga,
stazi, koju k srcu veže
uspomena jedna draga.

SALAŠI U SNIGU

Kroz maglu se noći ti'e i zimske
dugački zabati krive.
Salaši šute u snigu,
grane se bile ko dive.

Žute se kroz pendžer sviće,
u sobu se vuče slama.
Srce se širi... dršće glas nane:
Pivajte, dico... Isus
maleni dolazi nama...!

Noćas... O noćas se pisme
s jednakom ljubavlju
i s novom radošću, snagom
pivaju Isusu Horvatskom cilom
i našom ravnicom dragom.

O noćas: svi ćemo postati braća
i svako srce radosno biće.
Nad njivama bilim čuju se zvona,
salaši su mirni u snigu,
ćute... i plaču
od velike sriće...

PONOSU MIRISNIH NJIVA

U brazde mekano krilo bačeno sjeme je žita,
praćeno molitvom nijemom i ruke pobožnim kretom.
Jesenski vjetrovi vrana jata su nosili sita
i pjesmu svirali smrti nad plavim svenulim cvijetom.

Sunce je žarilo s neba, k jugu su letjele ptice.
Sjeme je grijano krvi iz srca zemlje svježinom
jednoga prohladnog jutra pustilo bijele je klice,
koje je brižljiva zima pokrila sniježnom bjelinom.

Smijući proljeće sada se žbunova zelenjem kiti,
doziva fućkanjem glasnim plašljivu zebu i lastu,
i sve će doskora opet u cvijeću proljetnom biti,
ljubice širi se miris, đurđice već su u rastu.

Njive su beskrajne divnu zelenu obukle svilu,
talasi pšeničnog mora pjevaju pjesmu života
nježno i slatko ko djeca u toplu majčinu krilu,
kojima srce je majke jedina ljubav, ljepota.

Pšenice, pšenice draga, ponose mirisnih njiva,
u te su marnih seljaka uprti pogledi vreli,
jačaj se, pšenice, rasti, u tebi život se skriva,
najljepše cvijeće su ravni: klasovi puni i zreli!

Skupljaj u sebe snagu, zrna da budu puna,
brašno da bude bijelo, puno slasti, svježine,
kolač neka se sjaji ko zlatna kraljevska kruna,
pšenice, pšenice draga, ponose naše nizine!

PJESMA NA PROLJETNOM SUNCU

Na dragu našu nizinu opet je proljeće doskakutalo,
Naherene glave je prošlo voćnjacima i njivama,
Ražarenim pogledom zavirilo u svaki salaš.

I gle, duge su njive zamirisale svježinom,
Bijeli su golubovi zalepršali nad zelenim vrbama,
Procvale trešnje uzdigle glave nad zabat,
Koji se nešto nakrivio pod snježnom težinom.

Grozdovi bijelih mirisnih jorgovana već su u punom
[cvatu,

I bagrem se pred kućom trgao iz sna,
Okitivši se zelenim baršunastim lišćem i novim
[mekim bodljikama,

Na osobitu radost nane naša je kuća opet
Sva obrasla zelenjem, koje se i na krov popelo
I izgleda ko začarani dvorac na starim slikama.

Da mi i nisi pisala ove riječi, draga seko,
Ja bih ipak znao, da je sve tako lijepo,
Jer kad sam pogledao sliku, koju si poslala
I vidio veseli pogled tvoj i malog brace,
Razumio sam, da je proljeće pohodilo ravnicu,
Bašča se naša okitila odijelom proljetne svježine,
U suncu se sjaji žito, zova i sitne mace.

U tvom sam pogledu čitao, da je Uskrs blizu
I želiš, da u ove dane tihe radosti i svečanog
[raspoloženja
Ostavim bregove, među koje sam se opet zaputio...
Da dođem na dragu nizinu
Gdje sam opojen krasotom proljetnih jutara,
Veličanstvom beskrajnih pogleda i čistom ljubavi
[očinskog doma
Prvi put sreću naslutio.

Doći ću, seko, kući.
Ovdje i pored lijepog vremena ne opažam ljepote
[prirode,
Jer, kako već znadeš, uvijek mnogo radim.
Doći ću, seko, kući, al' o tome ne reci nikom ni
[riječi,
Hoću onako kao nekada radosna lica da svanem
[pred vratima,
I da vas doma dolaskom svojim iznenadim.

OLUJA NAD RAVNICOM

Nebom su dojurili tmasti oblaci
ko crni zadimljeni vlak.
Sa širokih pješčanih puteva
vjetar je uzdigao prašinu visoko nad kuće,
ravnicu je beskrajnu zavio mrak.

S gustom je kišom padalo zrnje leda,
granati je dud pred salašom oborio grom.
Žene su plačljivo molile.
Kosci se križali na njivama
i drhtali u odijelu pokislom.

Dugû su pozdravljali zabrinuti pogledi,
tihi salaši i njive žalosne.
Ljudi se nijemo spremali kući
navikli, da im jednoga dana
tuča, vatra... ili nevolja druga
uništi... i odnese sve...

DANI PRIJE ŽETVE

Beskrajna ravan nije nikada tako lijepa
kao u dane ljetne, kada pšenica zori,
sunce crvene zrake kad upre u more žitno
cijela ravnica sjajnom brončanom vatrom gori.

U jutro izlazi gazda iz svoga bijelog salaša,
putem ga pozdrave vrapci i vitko zlačano vlačće;
sav sretan skida šešir s prosjede staračke glave,
da Bogu zahvalu daje nad obiljem njegove plaće.

I misli na žetvu, koja počet će za kratko vrijeme,
u rukama svojih sinova već gleda blistave kose
i sluša pjesme žetve, koje je pjevao i on,
koje ga u prošlost dragu: u dane mladosti nose.

Rukama miluje klasje, stišće ga na srce vruće,
zaboravlja na brige, muke i svoje nevolje razne
i misli kako će skoro zlatnim i teškim zrnjem
napunit ambare prazne.

Vraća se zatim na salaš okružen stablima vitkim,
u dušu tuga se opet uvlači kada se sjeti:
dugove namiriti mora, porez platiti teški...
Kome je orao jadnik, kome će sada žeti?

Salaš će i dalje ostat prazan, hladan i miran,
ambari dalje će čeznuti za zlatnim mirisnim žitom,
tko će, kad nestane klasja, razvedrit umorno lice
sijedome tužnome gazdi u hladu drveća skritom?

Na putu zaškripe kola, kraj kojih skakuće ždrijebe,
sunce upire zrake na duge zabate krive.
Mirna je duga ravnica, gdje zori pšenično more,
gdje pokraj bogatstva zemlje ljudi siroti žive...

U SUNČEVOJ VATRI

Ponosni redovi žutoga klasja
ruše se u krila blještavih kosa,
koje se kližu poput hitre zmije.
Znoj curi s opaljenih lica,
snoplje se slaže
nitko ne govori, nitko se ne smije.

Svečanost danas je beskrajne ravnice,
kojoj se jednako raduje
u dvoru bogataš, u izbi sirota;
smrt zreloga klasja
tisuću oduševljenih glasova raspjevanih ševa
pozdravlja velebnom pjesmom života.

Košulje se žetelaca bijele ko blagdanski kruh,
sunce sipa vatru na užareno tlo.
Kroz zlatne redove klasja kosa put krči.
Svečano raspoloženje unijelo mir
u patničke oči umornih ljudi.
Svi šute ... Tek cvrčak cvrči ...

PISMA RISARA

Ej što je lipa prolićom pisma
slavuja sitni;
Ej još je lipče dočekat zoru
srid njiva žitni.

Sa ševom gledat zlačano vlačé
umito rosom,
uz radost srca u rumen suncu
mavati kosom.

Slagati snoplje ko dukat žuto,
dok mriši žito,
ljubavlju žarkom pozdravljat pismom
zemlju i lito.

Ej što je lipo, kad zriilo klasje
suncem se žari;
Ej još je lipče, kad kosom mašu
mladi risari...!

TUGA NAŠEG ŠORA U LJETNO VEČE

Pred sjajem rumene zore vuku se vjesnici mraka,
idem daleko u njive, da šûmom klasova zrelih
i pjesmom u polju glasnom veselih snažnih težaka
na licu osušim mladom tragove suza vrelih.

O kako tužno je bilo sinoć u našem šoru!
Pokućstvo staro je susjed nosio nijemo na kola,
djeca su plakala, grizući kruha suhu koru,
došljak je neki iz grada vezao prodanog vola.

Žena bez riječi, blijeda, sivo je korito vukla,
dječici dijelila tužno velike stare kapute;
pozdrave nekome zadnje zvona su zvonila mukla,
drhtale bolno kraj puta đurđica glave su žute.

Kola su polako pošla, lijepilo se crno blato,
ljudi su mahali nijemo, oči su brisale žene;
i dok je graktalo tupo dosadnih gavrana jato,
pod granjem vrba iz dola krale se večernje sjene.

Salaš je ostao prazan, bijela se stisnula štala,
pendžeri gledali tužno ko oči žalosnih baka,
đerma je njihana vjetrom sumorno škripati stala:
njivama pričala kroz plač sudbinu jadnog seljaka.

U salaš ovaj će skoro doći stranac iz grada ...
S tugom u srcu teškom budan sam dočeku zoru,
u šûmu klasja sad traži utjehu duša mlada.
O kako tužno je bilo sinoć u našem šoru ...

MAGLA SE SPUŠTA NA RAVNICU

Večernja se magla na ravnici spušta,
sutonskom sjetom i prozirnim velom
oranice duge i salaše skriva,
Škripanje se kola gubi u daljini
i sve tiše,
sve mirnije biva . . .

Meni dragi salaš nestao u magli,
oko njega već su svi dudovi goli.
Bašta je pusta, pocrnila sva je,
o kako ta pustoš
moju nanu boli!

U malenoj sobi sakupljeni svi su,
stariji sjede, govore polako
o porezu, radu, ratovima davnim
i o žitu mladom, što se već zeleni
na njivama ravnim.

I dok magla pada sakrivajuć brazde,
u kojima naših salašara marnih
krije se nada i briga i sreća,
u kutu nana zamišljena sjedi
i suzom u oku
svog se sina sjeća . . .

LJUDI NIZINE

Naša je duša široka ko beskrajna bačka nizina,
ona vjeruje svakom, ljubi i uvijek se nada.
Razumije tuđe i najmanje boli,
u čovjeku svakom gleda dobra brata
i zato ... previše strada ...

Do mekanih brazda ovlažene oči ne vidi nam nitko,
i da nam je život križ i pregaranje,
i da očaj često prikuje nas k zemlji,
a jedina utjeha je ravni:
Bog i oranje.

O, kako mi volimo život drage nam ravnice,
odanošću k njoj i ljubavlju gorimo:
a stradanja, patnje i nepravde teške
daju nam nove neslomive snage,
da se za s v o j e borimo ...!

BUNJEVKA

Bunjevka sam ponosita,
Dika svoje nane;
Pisma sriće, rad i radost
Rese moje dane.

Subotica grad mi rodni,
Svaki dan je gledam;
Suboticu volim, pa je
Nikom vridat ne dam!

Cilog vika ja ću ostat
Virna svojoj riči,
Sveto mi je: Tuđe poštuj
A svojim se diči.

Dičit ću se svojom virom,
Jer nas ona brani;
Dičit ću se ravnom njivom,
Ona sve nas hrani.

Bunjevačkom nošnjom ću se
Ja dičiti svuda
I Domaja što je stara
Hrvatska nam gruda.

Pisma sloga neka javi
Slobode nam dane!
Bunjevka sam ponosita,
Dika svoje nane ...!

SUBOTICA

Najlipča si varoš svita,
U zelenju brazda žitni,
Salašima obavita,
Ko s đerdanom zrna sitni.

S prolića ti sve u cvatu
Mriše bašče i sokaci,
Liti se u klasja zlatu
Tope žarkog sunca traci.

Kraljica si rodnih njiva,
Ravnice nam draž, lipota,
U tvome se krilu skriva
Radost srca i života.

Najlipča si varoš svita
Bunjevaca gnizdo drago:
Dika, srića mladih lita:
Subotica — moje blago ..

BAČKA

Ravan plodna i bez kraja
mriši brazda, poljski cvit,
nebo plavo puno sjaja,
vedre pisme, sriće svit.

Konji bisno putem lete,
Bili salaš obasjan;
Žitnu krunu cura plete,
momak kosi raspivan.

Frula svira, stado ćuti,
šumi dračov drvored,
zrnje se ko zlato žuti,
grožđe zrije, kapa med.

Ravan plodna i bez kraja,
žitom, cvićem mriši sva:
to je Bačka — kutić raja,
to je zemlja ponosna . . .

LEKSIKON DIELA

Aleksa Kokić: Glasovi pjesnika, Zagreb, 1936.

Aleksa Kokić: Zvon tih radosti, Zagreb, 1938.

Aleksa Kokić i Marko Čović: Dječaci i Sokri, Zagreb, 1939.

Aleksa Kokić: Slovnica kraljevske ruka. Punočija knjigica za Franjevačke škole (Priredili kateheti Ferdo Hefler, Eugen Svoboda i Stjepan Kraun. Pjesme po slikarstvu i ilustracijama Aleksandra Kokića.) Zagreb, 1939.

Bibliografija Alekse Kokića

»Skupite pretekle ulomke, da ne propadnu!«

Iv. 6, 12

I. TISKANA DJELA

Aleksa Kokić: Klasovi pjevaju, Zagreb, 1936.

Aleksa Kokić: Zvona tihe radosti, Zagreb, 1938.

Aleksa Kokić i Marko Čović: Bunjevci i Šokci, Zagreb, 1939.

Aleksa Kokić: Slikovnica kršćanskog nauka. Pomoćna knjižica za I razred osnovnih škola. (Priredili kateheti Ferdo Hefler, Eugen Kornfeind i Stjepan Kramar. Pjesme pod slikama od svećenika Aleksandra Kokića.) Zagreb, 1939.

II. P J E S M E

- ANDEO ČUVAR** (izlazio u Zagrebu).
Aleksa Kokić: Uspavanka malenom Isusu, g. 1938/39, br. 4.
Zapuštena djeca pred Gospinom slikom (Litomontaža), g. 1938/39., br. 7.
Siroče, g. 1938/39., br. 1.
Junak, g. 1930/31.
Nebeskoj majci, g. 1934.
Čežnja, g. 1934/35.
Tvoj je svanuo dan, g. 1938/39.
- DJEVOJAČKI SVIJET** (izlazio u Splitu)
Aleksa Kokić: Molitva, g. 1942. br. 7.
- GLASILO II. KOLA MALIH KRIŽARICA** (izlazio u Zagrebu)
Aleksa Kokić: Radost mladog srca, g. 1938. Siječanj. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)
- GLASNIK SVETOG ANTE** (izlazio u Sarajevu)
Aleksa Kokić: Molitva da budem uvijek vedar, g. 1936. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)
Molitva za malog beskućnika, g. 1937. br. 2.
Jutro uskrsnuća, g. 1937., br. 4. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
Majka sviju nas, g. 1937., br. 5. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
Svetac s ljiljanom u ruci, g. 1937., br. 6. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
Svetac obilazi poljske cvjetove i šumu, g. 1937., br. 9.
Bijelo raspelo, g. 1937., br. 11. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
Asiški svetac među siromasima, g. 1938., br. 12. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
U sumorni dan, g. 1939., br. 4. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
Majka lijepo ljubavi, g. 1939., br. 5. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Brat jelena i potoka, g. 1939., br. 6.

U noći adventske, g. 1939., br. 12. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

U očekivanju Njegova rođenja, g. 1940., br. 1. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Molitva, g. 1940., br. 3.

Jutro u bjelini, g. 1940., br. 4. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Pjesma o Mariji, g. 1940., br. 6. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Jutrenja, g. 1940., br. 6. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Podnevna, g. 1940., br. 7/8. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Vodi nas sveče (Pjesma omladine Sv. Ante), g. 1942., br. 6.

Svecu mladosti i vedrine, g. 1942., br. 6. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

GLASNIK SVETOG FRANJE (izlazio u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Njegov kraljevski put, g. 1938., br. 6. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Ciklus pjesama: »Priča o Malenom Bratu« (Šum mladih vrba, Srna i cvijeće, Pjesma o cvrčku, Molitva mravi, Na polju ivančica, Veče u tuzi), g. 1938., br. 12. (Ušao u zb. Srebrno klasje.)

Pjesma Franjinih prosjaka, g. 1938/39., (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

U crkvi Svetog Damjana I. i II.

GLASNIK SRCA ISUSOVA (izlazio u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Očekivanje Isusa na selu. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.) g. 1937., br. 1.

Božićne noći Mali je Isus govorio, g. 1937., br. 1. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Prvopričesnikova molitva, g. 1938., br. 7.

Seljaci kod jaslica, g. 1939., br. 1. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Petru Barbariću (Ljiljan duša, Perino biserje, Tiha molitva), g. 1936.

Svetom Ocu papi, g. 1937.

Da ljubim Isusa, g. 1937.

Mojemu Isusu, g. 1937.

GLAS OMLADINE SVETOG ANTE (izlazio u Sarajevu)

Aleksa Kokić: Popričesna pjesma, g. 1937.

HRVATSKA STRAŽA, dnevnik (izlazila u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Božić, koji sam dugo čekao, g. 1937., božićni broj. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Zvona tihe radosti, g. 1938., božićni broj.

Božić na salašima, g. 1938., božićni broj.

Ciklus pjesama: »Priča o Malome Bratu« (Šum mladih vrba, Kolo leptira, Pjesma o cvrčku, Na polju ivančica, Srna i cvijeće, Molitva mravi, Veče u tuzi), g. 1939., br. 9.

Prikazanje, g. 1936., uskrsni broj.

Sveta noć, g. 1934.

Pozdravljenje, g. 1937.

Vratili se lipi dani, g. 1937. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)

HRVATSKA STRAŽA, tjednik (izlazila u Zagrebu)

Aleksandar Kokić: Nedjelja, g. 1936. o Uskrsu. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)

Zahvalnica, g. 1936. o Uskrsu (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)

HRVATSKA PROSVJETA (izlazila u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Ciklus pjesama »Svijetlim visinama« (Radost mladog srca, Dok se hostija dizala, Kad sam za Tobom pošao, Zavolio sam krasotu Tvog doma, Tiha adoracija, U sjaju vječnog svijetla, Da Te svuda nosim, Za Tobom čeznem (Cijeli je ovaj ciklus ušao u zb. Klasovi pjevaju.) g. 1936., br. 5.

Ciklus pjesama »U zemlji šumovitih obronaka« (Jutrenje u sjeni alpinskih visina, Susret sa srnom, Nedjelja u brdima, Dan u oblacima), g. 1938., br. 7—8. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Ciklus pjesama »K danu Njegova dolaska« (U zatišju, Radost njiva, Dan čeznuća), g. 1939., br. 4—6. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Na blagdan vedre mladosti (ciklus pjesama) (U zoru pred bijelim raspelom, Na rastanku smo, pođi, O kako je danas neko sretan, Život s dobrim Isusom), g. 1939., br. 4—6.

JADRANSKI DNEVNIK (izlazio u Splitu)

Aleksandar Kokić: Prva proljetna pjesma. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Tako mi je djed govorio jedne proljetne večeri. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

JERONIMSKA DANICA, kalendar (izlazio u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Seljaci pred slikom Majke Božje (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.) g. 1937.

Dani prije žetve, g. 1938.

Šumska kapelica, g. 1940.

Bačka Hrvatska, g. 1941.

KALENDAR GOSPINA KRUNICA (izlazio u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Krunicu molimo, g. 1938. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Blagdan zelenih ravni, g. 1939. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Čuvarima Gospine slike, g. 1939. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

U dane oblačne i crne, g. 1939.

Pustinjaci naših dana, g. 1939. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Kod Gospe od Skalica, g. 1941. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Zvona tihe radosti, g. 1941.

Pjesma plitvičkih slapova, g. 1941.

Susret sa Svetim Nikolom (Ušla u zb. Klasovi pjevaju), g. II. br. 4. str. 224.

Ne želi da ti pišem (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. II. br. 4. str. 245.

Na vječnoj straži. Prigodom dvadesetogodišnjice postavljenja hrvatske zastave na toranj subotičke vjećnice, g. IV. br. 5. str. 16.

Balada o prosjaku, koji se vratio žitnim poljima, g. 1942. br. 1. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Balada o starom crvčku, g. 1942., br. 1. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

LUČ (glasilo Domagoja, izlazila u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Jutarnja pjesma mladog putnika (Ušla u zb. Klasovi pjevaju), g. 1937., br. 3—4.

Prva proljetna pjesma, g. 1939., br. 7—8. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Prijatelj mi piše sa bolovanja, g. 1935.

Pričesna pjesma, g. 1935/36.

Piju XI, g. 1935/36.

Pjesma nadničara, g. 1938/39.

MALA MLADOST (izlazila u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Dobrodošlica nadb. Stepincu, g. 1937., br. 2.

Mala Nadica i anđeo, g. 1937., br. 9—10.

Ne plačite za mnom, g. 1937., br. 9—10.

Šumska parada, g. 1938., br. 8.

Brige malog brace, g. 1938., br. 9—10.

Na poslu pod kišobranom, g. 1938., br. 9—10.

Dobra seka, g. 1938., br. 9—10.

Na rastanku, g. 1938., br. 2.

Jeličin imendan, g. 1938., br. 2.

Mačje veselje, g. 1939., br. 7.

Molitva mravi, g. 1940. br. 1. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Pjesma malom bratu, g. 1940., br. 1.

NAPREDAK (izlazio u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Orači. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Ljudi nizine. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)

NAŠA GOSPA LURDSKA (izlazila u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Dar Imakulati, g. 1934., br. 12.

Maloj Bernardici, g. 1935., br. 2.

Seljaci pred slikom Majke Božje. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1935., br. 4.

Pred Majkom Božjom u svibanjsko jutro, g. 1935., br. 5.

Marija, g. 1935., br. 10.

Stara Gospina slika, g. 1935., br. 12. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Molitva u novoj godini, g. 1936., br. 1—2. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Crkva na selu, g. 1936., br. 3. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Uskrsla ljubav, g. 1936., br. 4. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

U svibanjsko jutro (Ušla u zb. Klasovi pjevaju), g. 1936., br. 5.

Molitva za novog slugu (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.) — Ovu je pjesmu preveo na slovački Rudolf Dilong, a tiskana je u časopisu »Tatre i Velebit«, koji izlazi u Zagrebu, u broju 1. od 14. III 1942. g. i u »Slovak«-u, koji izlazi u Bratislavi — g. 1936., br. 7.

Molitva mladog orača, g. 1936., br. 11. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)

Radost moje duše (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1937., br. 1.

Mladomisnicima (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1937., br. 2.

Pjesma Hrv. Skomaša. g. 1937., br. 3.

Himna mladih junaka, g. 1937., br. 5.

Pjesma Skomke i Kromke, g. 1937., br. 6.

Pjesma naraštaja K. A., g. 1937., br. 8/9.

Bijeloj Gospi, g. 1939., br. 5. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

NAŠA SIJELA (izlazila u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Molitva male nevine djece, g. 1937., svibanj.

Seljaci kod jaslica, g. 1936/37., siječanj. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

OBITELJ, ilustrirani tjednik (izlazio u Zagrebu)

Aleksa Kokić: Očekivanje Isusa na selu, g. 1935., br. 50. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.)

Radost moje duše (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.) g. 1936., br. 5.

Mladomisnicima (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1936., br. 21.

Za ljepšu budućnost, g. 1936., br. 35.

Kad se svijeće pale, g. 1936., br. 44.

Obasjane brazde (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.) g. 1936., br. 46.

U božičnoj noći pomišljam na svoje, g. 1936., br. 51—52. — Ovu je pjesmu preveo na mađarski Cs. J. (Csuka János), a tiskana je u dnevniku »Naplo«, koji je izlazio u Subotici. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Ljudi nizine (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1937., br. 1.

U dane pokore, g. 1937., br. 10. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Ciklus pjesama: K danu Njegova dolaska. g. 1937. br. 28. (U zatišju, Radost njiva, Dan čeznuća). (Ušao u zb. Srebrno klasje.)

Ciklus pjesama: U zemlji šumovitih obronaka. (U sjeni alpskih visina, Susret sa srnom, Nedjelja u brdima, Dan u oblacima) g. 1937., br. 44. (Ušao u zb. Srebrno klasje.)

Susret sa Svetim Nikolom. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1937., br. 49.

Na proljetnom suncu, g. 1938., br. 15/16. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Blagdan zelenih ravni, g. 1938., br. 19/20.

- Svevišnji, jakosti podaj, g. 1938., br. 21/22.
 Na vječnoj straži, g. 1938., br. 43/44.
 Maleni Isus i ja u tami božićne noći, g. 1938.,
 br. 47/48. (Ušla u zb. Srebrno klasje).
 Mrtvi kormilar, (Papi Piju XI.), g. 1939., br. 7.
 Isus i tri Marije, g. 1939., br. 13/14. (Ušla u zb.
 Srebrno klasje).
 Osunčana mladost, g. 1939., br. 15. (Ušla u zb.
 Srebrno klasje.)
 Mamine oči. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
 Magla se spušta na ravnicu. (Ušla u zb. Srebrno
 klasje.)
 Sićanje na nanu. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
 Bačka. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
 Da se narodi smire, g. 1940., br. 33/34. (Ušla
 u zb. Srebrno klasje.)
 Ciklus pjesama: Žito i cviće. (Tulipan, Kod
 ćuprije, Staza, Božur, Pisma risara), g. 1940., br.
 33/34. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
 Pjesma plitvičkih slapova, g. 1941., br. 29/30.
 T. Branimir (pseudonim), Svecu s hrvatske
 grude, g. 1939., br. 41/42. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)
SELJAČKA OMLADINA (izlazila u Zagrebu)
 Aleksa Kokić: Kristovim putem idemo rado,
 g. 1937., br. 1.
 Pod bijelim križem, g. 1937—38.
SUBOTIČKA DANICA, kalendar, (izlazila u
 Subotici).
 Aleksa Kokić: O Majko, ave!, g. 1933., str. 48.
 Božji sud, g. 1933., str. 82.
 U tuđini, g. 1933., str. 86.
 Bratu, g. 1933., str. 101.
 Molitva Gospodinu, g. 1934., str. 36.
 Uspomena iz djetinjstva, g. 1934., str. 84.
 Oj nevene, g. 1934., str. 98. (Ušla u zb. Srebrno
 klasje.)

Smiljan K. (pseudonim): Iz zbirke Cvijeće sa naših polja, (a. Jutro, b. Podne i c. Veče.), g. 1934., str. 48.

Mladomisnicima (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1934., str. 56.

Za moju nanu, g. 1936., str. 32.

Lipo ti je u nas, g. 1936., str. 38.

Soneti Subotici I., II., III., g. 1936., str. 58.

Lipanjsko jutro, g. 1936., str. 58.

Šalukatre zelene, g. 1937., str. 86. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Cincokrt, g. 1938., str. 88. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Muškatlije rumene, g. 1938., str. 88.

S. Bunjevčev (pseudonim), Križarska pjesma, g. 1939., str. 88.

Subotica i Sombor, g. 1939., str. 52.

Aleksandar Kokić: Za ljepšu budućnost, g. 1937., str. 32.

Molitva za mladog orača. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1937., str. 98.

Na materice, g. 1937., str. 97.

Vratili se lipi dani. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1938., str. 84.

Bunjevački momci, g. 1938., str. 65.

Srid žutog klasja. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1938., str. 64.

Seljaci pred slikom Majke Božje. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1938., str. 47.

Zahvalnica. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1938., str. 46.

Bunjevci biskupu Antunoviću. Prigodom 50. obljetnice njegove smrti, g. 1938., str. 32.

Pučkoj kasini. Prigodom 60. godišnjice postanka, g. 1939., str. 35.

Ponosu mirisnih njiva, g. 1939., str. 50. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Oranje u ranu zoru, g. 1939., str. 71.

Tako mi je govorio djed jedne proljetne večeri, g. 1939., str. 81.

Radost seljaka na svojoj njivi, g. 1940., str. 45. — Ova je pjesma prevedena na talijanski jezik. Prevodilac je Luigi Salvini. Prevod je tiskan u knjizi »Il melograno« na strani 140, pod naslovom »Gioia del contadino sul campo«. (Knjiga Il melograno — Lirica croata contemporanea — tiskana je u Zagrebu 1942. god. u izdanju Hrvatskog bibliografskog zavoda.)

Ciklus pjesama: Žito i cvijeće. (Tulipan, Staza, Božur, Pisma risara.), g. 1940., str. 80. (Ušao u zb. Srebrno klasje.)

Večernja molitva na selu, g. 1940., str. 92. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Tuga našega šora u ljetno veče, g. 1941., str. 55. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Raspelo nad oranicama, g. 1941., str. 71. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Bačka, g. 1941., str. 86. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Majka lijepe ljubavi, g. 1941., str. 95. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Subotica, g. 1941., str. 98. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Molitva mladog Bunjevca, g. 1941., str. 128.

SUBOTIČKE NOVINE, tjednik.

Aleksa Kokić: Ljudi nizine. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1940., br. 12.

Salaši u snigu. (Vidi prilog »Kolo mladeži«), g. 1938., br. 51.

Božić na ravnici, g. 1938., br. 51. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Jutro Njegova uskrnuća, g. 1939., br. 14. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Žito i cvijeće, g. 1939., br. 28.

Najbliži seljačkom srcu, g. 1939., br. 51.

Moji se dive Božanskom Čedu. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1940., br. 51.

Mali Ivo, g. 1931.

Zdravo Marijo, g. 1931.

SPOMENICA DR. DEŽELIĆA U SLOVENIJI SV. KRIŽ OB JESENICAH.

Aleksa Kokić: Pjesma posvećena obitelji Dr. Deželića: Pismo stanovnicima dvorca tihe sreće. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

TRAVNIČKO SMILJE

Aleksandar Kokić: Đače, uči!, g. XV. godišnji broj 1929/30., str. 40.

ZLATNO KLASJE, mjesečnik, (izlazio u Zagrebu.)

Aleksa Kokić: Ponosu mirisnih njiva, g. 1938., 3. broj. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Večernja molitva na selu, g. 1939., br. 1. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

ŽENSKI LIST, (izlazio u Zagrebu).

U sunčevoj vatri, g. 1939. br. 3 a (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Aleksa Kokić: Mamine oči, g. 1940., br. 5. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Sićanje na nanu, g. 1940., br. 5. (Ušla u zb. Srebrno klasje.)

Radosni dan. (Ušla u zb. Klasovi pjevaju.), g. 1940.

Mrtvoj majci, g. 1940.

KRIJES

Aleksa Kokić: Molitva, g. 1932—33.

ŽRTVE BOŽJE LJUBAVI (Izbor lirskih meditacija o svećeničkom životu, uredio Josip Turčinović, Zagreb, 1957.)

Aleksa Kokić: Radost mladog srca, str. 7.

Na rastanku smo pođi, str. 8.

Kad sam za Tobom pošao, str. 12.
Radost moje duše, str. 21.
Jutarnja pjesma mladog putnika, str. 22.
Liljan iz doline, str. 23.
U pratnji Dobrote, str. 24.
Zavolio sam krasotu Tvog doma, str. 27.
Za Tobom čeznem, str. 28.
U sjaju vječnog svjetla, str. 29.
Obasjane brazde, str. 31.
Tiha adoracija, str. 32.
Mladomisnicima, str. 35.
O, kako je danas netko sretan, str. 37.
Sreća o kojoj se šuti, str. 38.
Da te svuda nosim, str. 59.
Prikazanje, str. 69.

ON ME GLEDA, JA GA GLEDAM (Zbirka svećeničkih lirskih pjesama, uredio Marijan Šoljić, Zagreb, 1959.)

Aleksa Kokić: Vedrina, str. 14.
U noći adventske, str. 21.
Sveta noć, str. 22.
Božić, koji sam dugo čekao, str. 24.
Božićne noći Mali je Isus govorio, str. 25.
Najbliži našem srcu, str. 31.
Uskrsla ljubav, str. 38.
Uskrsno jutro, str. 39.
Isus i tri Marije, str. 40.
Njegov kraljevski put, str. 45.
Crkva na selu, str. 53.
Balada o šumskoj kapelici, str. 55.
Krunicu molimo, str. 58.
Molitva, str. 61.
Majka lijepe ljubavi, str. 65.
Marijino srce, str. 66.
Dok se hostija dizala, str. 82.
Zahvalnica, str. 87.
Svecu mladosti i vedrine, str. 108.
Svecu svog djetinjstva, str. 109.
Na polju ivančica, str. 110.

Aleksa Kokić: Srna i cvijeće, str. 111.
Pjesma o cvrčku, str. 112.
Kolo leptira, str. 113.
Molitva mravi, str. 114.
Veče u tuzi, str. 115.

Nepotpisane pjesme Aleksandra Kokića.

SUBOTIČKA DANICA, kalendar.

Rodnoj grudi, g. 1935., str. 32.

Pjesniku iz samoće: Na grobu, Mrtav leži.

III. — GOVORNI ZBOROVI

ZBIRKA GOVORNIH ZBOROVA, svezak I. Zagreb, 1938.

Aleksa Kokić: Bio je anđeo na zemlji. Sv. I., str. 6—9.

Da nas primiš pod svoje okrilje. Scenska slika sa govornim zborom. Sv. I., str. 17—20.

Glasovi božićnih zvona. Pjesma za radnički govorni zbor. Sv. I., str. 23—24.

ANĐEO ČUVAR, (izlazio u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Zvončići božićne večeri, g. 1938., broj 4.

Jutro na selu (govorni zbor za djecu), g. 1938., broj 10.

GLASNIK SV. ANTE, (izlazio u Sarajevu).

Aleksa Kokić: Da nas primi pod svoje okrilje, g. 1939., br. 7/8.

Bio je izgubljen i našao se. (Po Gunduliću: Suze sina razmetnoga.), g. 1939., br. 7/8.

GLASNIK SV. FRANJE, (izlazio u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Bio je anđeo na zemlji, g. 1937., broj 12.

GLASNIK SRCA ISUSOVA, (izlazio u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Glasovi božićnih zvona, g. 1938., broj 1.

Kod Isusova prijestolja. (Za prvu pričest.), g. 1939., br. 6.

KALENDAR SRCA ISUSOVA, (izlazio u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Kristu Kralju i vođi, g. 1939.

MALA MLADOST, (izlazila u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Majčice, ti si nam sve, g. 1938., broj 7.

NAŠA SIJELA, vjesnik K. A. (izlazio u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Sveti se ime tvoje, 1937., sv. 5.

Zastave naše, g. 1938., sv. 2.

Bio je anđeo na zemlji, g. 1939.

NEDJELJA, katolički tjednik (izlazio u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Sunce i mladost, g. 1940., 25. VIII.

OBITELJ, (Zagreb).

Aleksa Kokić: Glasovi božićnih zvona, g. 1940., br. 45/46.

Uspavanka malom Isusu, g. 1940., br. 45/46.

SELJAČKA OMLADINA, (izlazila u Zagrebu).

Aleksa Kokić: Papina garda, g. 1937., br. 4.

SUBOTIČKA DANICA, (kalendar).

Aleksandar Kokić: Papina garda. Pjesma za govorni zbor, g. 1939., str. 39—40.

U RUKOPISU

Aleksa Kokić: Pred raspetim Kristom. Rujan-
skim mučenicima katoličke Poljske.

Mi te, Gospode, molimo. Rukopis iz 1939. g.
Mi smo radiše. Zborna recitacija za podmladak
Hrv. Radiše.

Buđenje na salašu. Rukopis iz god. 1938.

Molitva božićne noći. Zborna recitacija za rad-
nice.

Seljaci kod jaslica. Pjesma za seljački govorni
zbor.

Zapuštena djeca pred Gospinom slikom. Pjesma
za dječji govorni zbor.

Siroče. Rukopis iz godine 1938.

Hrabra četa. Scenska slika za Mlade Junake.

Tvoj je svanuo dan. Dječja zborna recitacija
za majčin dan.

Blaženom Nikoli Taveliću. Hrvatskom jeruza-
lemskom mučeniku.

Molitva nevine djece. Pjesma za govorni zbor
od Alekse Kokića. Rukopis iz godine 1937.

Pjesma nek javi radosti znak. Pjesma za go-
vorni zbor... Rukopis iz godine 1939.

Pod bijelim križem. Pjesma za govorni zbor od
Aleksandra Kokića.

Kod jaslica. Pjesma za govorni zbor od Alekse Kokića.

Nova omladina. Pjesma za govorni zbor.

Dani slobode. Pjesma za govorni zbor. Rukopis iz godine 1935.

IV. — PRIPOVIJESTI

SUBOTIČKE NOVINE, (tjednik).

S. Bunjevčev: Bez novog šešira, g. 1938., br. 27.

Aleksandar Kokić: Nezaboravni Stipan — crtica iz bunjevačkog života — godina 1934.

Božić šutljivog Marka — božićni broj 1934. god. Iz moga dnevnika — 21. IV. 1935.

Aleksandar Kokić: Bijesno pseto — o Petrovu 1935. god.

Ivina sreća, crtica iz bunjevačkog života, g. 1935.

GLASNIK SVETOG ANTE, (Sarajevo).

Aleksa Kokić: Martin se nije vratio, g. 1937., broj 4.

Zaboravljena kapelica, g. 1937., br. 6.

KLASJE NAŠIH RAVNI, (Subotica).

Aleksa Kokić: Pod srpanjskim suncem, g. IV., broj 5.

OBITELJ, (Zagreb).

Aleksa Kokić: Mali Isus dolazi Ljerkici, g. 1938., br. 47/48.

Jedan dan u alpskim visinama, g. 1939., br. 9/10.

SUBOTIČKA DANICA, (kalendar).

Pseudonim S. Bunjevčev: Prid prozorom procvatala ruža, g. 1936., str. 97.

Ludoški ritovi, g. 1937., str. 92.

HRVATSKA STRAŽA, dnevnik Zagreb.

Aleksandar Kokić: Za kruhom, novela, 1. I. 1935.

V. — ČLANCI

GLASNIK SVETOG ANTE, (Sarajevo).

Aleksa Kokić: Sa ulaza u svetište, g. 1937., br. 7—8.

Pao je prvi mraz, g. 1938., br. 1.

HRVATSKA STRAŽA, (Zagreb).

Aleksa Kokić: U zemlji kneza Svetopluka, g. 1939., 17. VII.

Kroz zemlju kneza Svetopluka, 12. VIII. 1939.

Prestajem biti slovačkim pjesnikom, rekao je mladi slovački pjesnik Rudolf Dilong, 23. VIII. 1939.

Posjet slovačkom kiparu Ladislavu Majerskom, 29. VIII. 1939.

Hrvatsko selo u Slovačkoj, 30. VIII. 1939.

Bunjevačke narodne pisme Ive Prčića (prikaz), 14. IV. 1940.

KATOLIČKI LIST, (Zagreb).

Bez potpisa: Proslava 100 godišnjice Zbora duhovne mladeži, g. 1936., broj 22.

KLASJE NAŠIH RAVNI, (Subotica).

Aleksa Kokić: Pjesnik neprolaznih ljepota. (O † Milanu Paveliću), g. 1936., broj 5.

Nacionalni rad pop Paje Kujundžića, g. I., br. 1., str. 3—6.

25 godišnjica književnoga rada dra Josipa Andrića, godina IV., br. 5., str. 14—15.

LUČ, (Zagreb).

Aleksa Kokić: Ante Jakšić: U dolini zaborava, god. 1937., br. 3—4.

Izlet s pjesnikom Rudolfom Dilongom. (Iz putnih bilježaka po Slovačkoj.), g. 1939., br. 2.

Pjesnik neprolaznih ljepota. (Povodom smrti Milana Pavelića.), g. 1939., br. 9—10.

OBITELJ, (Zagreb).

Aleksa Kokić: Književni rad Augusta Šenoae (Prikaz), g. 1938., br. 45—46.

Najnoviji putopis dra J. Andrića (Prikaz), god. 1939., br. 4.

Zagreb prigrljuje Bačku Hrvatsku, g. 1939., broj 16.

T. Branimir (pseudonim): Elegije hrvatskih ravnica (Prikaz), g. 1939., broj 13—14.

Zv. Alkić (pseudonim): Kulturni radnik među bačkim Hrvatima (Prikaz), g. 1939., br. 41—42.

SLOVAK, (Bratislava).

A. Kokić: Suvremena hrvatska katolička proza, g. 1939., br. 11.

SUBOTIČKA DANICA (kalendar).

A. Kokić: Subotica i Bunjevci od Ive Prčića, g. 1937., str. 131—132.

Kroničar (pseudonim): Veličanstveno jubilarno slavlje bačkih Hrvata u Subotici, g. 1937., str. 35—66.

Kroničar: Msgr. Ferdo Rožić dr. prvi počasni predsjednik Subotičke Matice, g. 1938., str. 48—51.

Kritičar: Četiri nove bunjevačke knjige, g. 1938., str. 82.

Zvonimir Alkić: Urednik najraširenijeg književnog društva u domovini, g. 1938., str. 113—115.

Kroničar: Otvaranje Paulinuma u Subotici, g. 1939., str. 37—38.

Zvonimir Alkić: Na tlu hrvatske prošlosti, g. 1939., str. 86—88.

Slavlje bačkih Hrvata u Zagrebu, g. 1940., str. 42—44.

SUBOTIČKE NOVINE, (tjednik).

Aleksa Kokić: Iz novije književnosti bačkih Hrvata, g. 1936., br. 10.

Ivo Lendić »Angelusi« (Prikaz), g. 1936., br. 10.

B. Rajić: »Bunjevčice« (Prikaz), g. 1936., br. 10.

- Ive Prčić: »Subotica i Bunjevci« (Prikaz), g. 1936., br. 17.
- Lendićeva nova zbirka pjesama, g. 1936., br. 18.
- 60 godišnjica Msgra Dra Ferde Rožića, g. 1937., broj 34.
- Ovogodišnja izdanja Subotičke Matice, g. 1937., broj 52.
- Zvonimir Alkić: Na mjestu Zvonimirove slave i smrti, g. 1938., br. 41—42.
- S. Bunjevčev: Jubilej bačkog Šokca dra Josipa Andrića, g. 1938., br. 42.
- Zvonimir Alkić: Književnost o selu i seljaci, g. 1938., br. 44.
- Stogodišnji jubilej Augusta Šenoae, g. 1938., broj 47.
- Ispod Garićke planine, g. 1938., br. 48.
- Milan Pavelić: »Zvijezde Srca Isusova«, god. 1938., br. 50.
- Najveći pjesnik stare dubrovačke književnosti, god. 1938., br. 51.
- S. Bunjevčev: Novo književno djelo dra Josipa Andrića, g. 1939., br. 4.
- Zvonimir Alkić: Katolička Crkva i Bunjevci, g. 1939., br. 29.
- Aleksa Kokić: Između visokih Tatra i Dunava. Dojmovi s puta po Slovačkoj, g. 1939., br. 32—33.
- Suvremena hrvatska katolička proza, g. 1939., broj 33.
- Zvonimir Alkić: Jedna tridesetgodišnjica, god. 1939., br. 51.
- Prvi broj Kola mladeži, g. 1939., broj 52.
- Nova Danica naše braće u Mađarskoj, god. 1940., br. 1.
- Duhovne pjesme za svečane nastupe u katoličkim udruženjima, spjevao Dr. Kamilo Dočkal, god. 1940., br. 4.
- Knjiga o bijeloj braći. (Prikaz.), g. 1940., br. 6.
- Pjesme o oranicama, stazama i bijelim noćima. Prikaz zbirke Stjepana Hrastovca, g. 1940., br. 9.

Knjiga bunjevačkih narodnih pjesama. Uz najnovije djelo Ive Prčića. »Bunjevačke narodne pisme«, g. 1940., br. 16.

Nepotpisani članci Aleksandra Kokića:

KLASJE NAŠIH RAVNI, (Subotica).

Dar milom rodu, g. I., br. 1., str. 61.

SUBOTIČKE NOVINE, (tjednik).

Prvo i najstarije društvo za prosvjetu hrvatskog puka, g. 1937., br. 10.

Josip Andrić: Sremske elegije, g. 1939., br. 15.

Deset godina u službi naroda, g. 1939., br. 27.

VI. — PRIJEVODI

pjesme:

LUČ, (Zagreb).

Mécs Lászlo — Kokić: Dar, g. 1940., br. 3., str 8.

SUBOTIČKE NOVINE, (tjednik).

Mécs Lászlo — Kokić: Svjetina.

TATRE I VELEBIT, (Zagreb).

Andrej Žarnov — Kokić: Poslednji mimohod, g. 1942., br. 2/4.

ripovijesti:

HRVATSKA STRAŽA, (Zagreb).

Aleksa Kokić: Blagdan svijetla. (S češkog.), g. 1940., br. 27—28.

Balčinovski zvonar. (Sa slovačkog), g. 1940., br. 14—16.

SUBOTIČKE NOVINE, (tjednik).

Aleksa Kokić: Maleni Lingo kod diva. (S češkog), g. 1939., br. 13.

Zvonimir Alkić: Čudnovato putovanje maloga Nilsa Holgersona s divljim guskama. (S njemačkog), g. 1939., br. 1, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21.

Zvonimir Alkić: Blagdan svijetla. (S češkog), g. 1940.

Kineska djevojka i grdni Tatarin. (S češkog), g. 1940., br. 11.

Balčinovski zvonar. (Sa slovačkog), g. 1940., broj 12.

VII. — RUKOPISI

a) Pjesme:

Prelo.

Pjesma salaša na bačkim ravnima.

Sveta Hrvatska.

Miroljubu.

Bunjevka.

Pričestio sam majku.

Bratu mladomisniku.

Preuzvišenom gospodinu Lajči Budanoviću za
šezdesetgodišnji jubilej.

Ne tražim utjehe kod ljudi.

Tuga za djetinjstvom.

Pismo s puta.

Sjećanje.

Grad koji umire.

Priča o djetetu.

Pjesma u zoru.

Gospodine, budi sa mnom.

Čežnja.

Ja se vraćam Mariji.

Zvoni zvonce, pastir tira ovce.

Kolo igra, tamburica svira.

Kukuruzi već se beru.

Kad Isus zove.

Na Dove.

Dužijanca.

Bunjevci Piju XI.

Jeseni tužna jeseni.

Dani slobode.

Alojziju Stepincu.

Stara Ikona.

Kraj kreveta bolesnog brata.

Slavenskim apostolima.

Nemoćni plačemo.

Biserjem sjajnim.

Srebrna medaljica.

U radionici uoči Božića.
Pjesma o slici, koju je Društvo Sv. Jeronima
uputilo kapelanu Sv. Roka.
Svetac blagosilje cvijeće i ptice.
U svetu božićnu noć.
Molitva mladog Bunjevca.
Kristova Hrvatska.
Noć Njegova rođenja.
Buđenje.
Mi volimo život.

b) **Kazališni komadi:**

Anica se vratila. Kazališni komad u tri čina.
Rukopis iz g. 1938.

Kuća na bubanj. Kazališni komad u dva čina.
Rukopis iz godine 1938.

Zubar na salašu. Šaljivi igrokaz u jednom činu.
U gostima. Veseli kazališni igrokaz u jednom
činu. Rukopis iz god. 1939.

Zub za zub. Šaljiva igra u pet čina.

Dvi dobre komšinice. Šaljivi igrokaz u jednom
kratkom činu.

Sto godina vjeri i narodu. Litomontaža o radu
Zbora duhovne mladeži zagrebačke, koja je davana
u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu go-
dine 1936.

VIII. — UGLAZBLJENE PJESME

O. Kamilo Kolb — A. Kokić: Blaženi Nikola, moli za Hrvate. (Posebno izdanje.)

A. Vidaković — A. Kokić: Cincokrt. (Posebno izdanje.) Za jedan glas s pratnjom klavira. Izdanje Društva bačkih Hrvata. Zagreb 1940.

Dr. Josip Andrić — A. Kokić: Tri bunjevačko šokačke popijevke. (A. Kokić: Pisma risara.) Za jedan glas s pratnjom klavira. Izdanje Društva bačkih Hrvata. Zagreb, 1940.

S. Lujza Kozinović — A. Kokić: Hvalospjev Hrvata. (Prigodom 1300. godišnjice pokrštenja Hrvata.)

S. Tarzicija Fosić — A. Kokić: Božićni zvončići. (Anđeo čuvar, g. 1937., br. 12.)

Krsto Odak — A. Kokić: Uspavanka malenom Isusu. (Anđeo čuvar, g. 1939/40., br. 4.)

Dr. Josip Andrić — A. Kokić: Bačka. Za jedan glas i glasovir. Zagreb, 1944.

Matija Ivšić — A. Kokić: Biserjem sjajnim. (Za vjenčanje.) Tiskano u Sv. Ceciliji, g. 1939., br. 2.

Dr. Pero Crnkovački — A. Kokić: Hvalospjev hrvatskog naroda. Litomontaža u tri slike.

Dr. Pero Crnkovački — A. Kokić: Uskrsno jutro. Đakovo, godine 1939.

D. Denačić: — A. Kokić: Jutro na selu. Objavljeno u Vrčiću, g. 1944., br. 7., poslednja stranica omota.

IX. — OCJENE KOKIĆEVIH PJESAMA

Petar Grgec: Lirika Aleksandra Kokića. Klasje naših ravni, br. 4., str. 251—252.

Dr. Ljubomir Maraković: Sto godina vjeri i narodu. Litomontaža u četiri dijela od Aleksandra Kokića. Klasje naših ravni, god. II., br. 4., str. 254—255.

Dr. August Pavel: Mađarska kritika Kokićevih pjesama. Klasje naših ravni, g. IV., br. 5., str. 48—49.

Dr. August Pavel: O pjesmama Alekse Kokića. Magyar kultura, g. XXV., br. 18.

Franjo Kujundžić: Kokić, pjesnik bogoslov. Subotičke novine, g. 1937., broj 7.

Ante Jakšić: Aleksi Kokiću. Subotičke novine, g. 1940., br. 34.

Ante Jakšić: Aleksa Kokić, pjesnik naših ravni. Subotičke novine, g. 1940., br. 34—36.

Ivan Malagurski (Tanar): Pjesnik naših njiva Aleksandar Kokić. Subotičke novine, g. 1940., br. 34.

Don Stanko Drnas: In memoriam Aleksi Kokiću. Subotičke novine, g. 1940., br. 17.

Albe Vidaković: Aleksa Kokić, Subotičke novine, g. 1940., br. 34.

Dr. Josip: Andrić: Aleksa Kokić kao lirik. Predavanje održano na zagrebačkom radiju prigodom Večeri Kokićevih pjesama. Subotičke novine, god. 1940., br. 42.

Anonimus: Poslednji časovi Alekse Kokića na Cetinju. Subotičke novine, g. 1940., br. 36.

Anonimus: Poslednji put Alekse Kokića. Subotičke novine, god. 1940., br. 35.

Anonimus: Svečana komemorativna matineja na uspomenu Alekse Kokića. Subotičke novine, g. 1940., br. 41.

Vita Križanović: Našem pjesniku. (Pjesma.) Subotička Danica, g. 1941., str. 65.

Jakov Grunčić: Za pjesnikom naših njiva. Subotička Danica, g. 1941., str. 66—70.

Štefa Jurkić: Aleksa Kokić: Klasovi pjevaju. Glasnik Sv. Ante. Sarajevo, g. 1937., br. 5 i g. 1940., br. 5 od Jerka Skračić.

Hrvatska prosvjeta, Zagreb, g. 1936., br. 5. od Fr. Lodete. (Prigodom stogodišnjice Zbora duhovne mladeži), god. 1937., br. 6—7, od dra Ljubomira Maraković i g. 1939., br. 1/3, od Aug. Pavela (Mađarski književnik).

Hrvatska Straža, Zagreb, g. 1937. od 15. VII i 1937. 6. XI.

Jadranski dnevnik, Split, g. 1938. od 27. VIII. prof. Vinko Nikolić: Pjesnik Aleksa Kokić.

Naša Gospa Lurdska, Zagreb, g. 1937., br. 1. od Fr. Baloga: Klasovi pjevaju.

Obitelj, Zagreb, g. 1936., br. 51/52. od Rudolfa Kadlec i g. 1938. broj 19/20.

Nova Revija, Makarska, A. Nadilovski: Moderno pjesništvo, g. XVI., br. 2. str. 97—98.

»Naplo«, Subotica, god. 1938., V., 1. (Čuka Janoš)

**X. — TISAK O ŽIVOTU I RADU
† PJESNIKA ALEKSE KOKIĆA
NAKON NJEGOVE SMRTI
dne 17. VIII. 1940. na Cetinju.**

- »Anđeo čuvar«, Zagreb: g. 1940/41. broj 1.
Alma mater Croatica, Zagreb: g. 1940., br. 2.
(od Hinka Wolfa)
Danica, kalendar, Zagreb: g. 1941. od Dra Josipa
Andrića.
Glasnik Sv. Ante, Sarajevo: g. 1940., br. 9. (Od
Štefe Jurkić)
Gospa Sinjska, Sinj: g. 1940., br. 10. (Od O. J.
Friganovića)
Hrvatska prosvjeta, Zagreb: g. 1940., br. 5/7.
(Od dra Marakovića.
Hrvatska Revija, Zagreb: g. 1941., br. 4. posve-
ćeno A. K. od M. J. Talajića
Hrvatska Revija, Zagreb: g. 1941., br. 9. (Od
Vinka Nikolića pjesma i prikaz.
Hrvatska Straža, Zagreb: g. 1940., VIII. 20. (Od
Ive Lendića i Jeronima Kornera), 22. VIII., 25. VIII.,
5. X., 12. X. (od Dra Andrića) 17. X., 5. XI.,
7. XI., 12. XI., 16. XI., 22. XI., 25. XI.
Hrvatski dnevnik, Zagreb: g. 1940. od 25. VIII.,
3. X., 9. X., i 3. XI.
Hrvatski glasnik, Split: g. 1940. od 24. VIII. (Od
Vinka Nikolića)
Hrvatski glasnik, Split: g. 1940. od 7. XI. (Od
K. Vrljičak)
Hrvatski glas, Zagreb: g. 1941. od 15. VIII., 16.
VIII. i 20. VIII.
Hrvatski narod, Zagreb: g. 1941. od 11. III. i
12. VIII. (Od Vinka Nikolića i Ive Lendića)
Hrvatski ženski list, Zagreb: g. 1940., br. 10.
(Od Vinka Nikolića)
Jutarnji list, Zagreb: g. 1940. 26. IX., 8. X.,
25. X., 30. X., 4. XI., 13. XI.; god. 1941. 10. XI.,
11. XI., 28. VIII. 1940. (Od H. Wolfa)

- Katolik, Šibenik: god. 1940., 3. XI. (Od Dražena Panjkote)
- Kalendar Gospine krunice: g. 1941. (Od J. Kornera)
- Kalendar Srca Isusova, Zagreb: g. 1941. (Od J. Kornera)
- Katolička Riječ, Split: god. 1940. 29. VIII.
- Katolički list, Zagreb: g. 1940. 22. VIII.
- Katolički svijet, Sarajevo: g. 1940., br. 9. (J. Korner: Aleksi Kokiću)
- Katolički tjednik, Sarajevo: g. 1940. 29. VIII. i 29. XI.
- Kolo mladeži, Subotica: g. 1940. br. 2. (Od Ante Sekulića)
- Kršćanska škola, Zagreb: g. 1940., br. 7/9. (Od Marina Šemudvarca)
- Luč, Zagreb: g. 1940., br. 1. (Od Luke Brajnovića)
- Mala mladost, Zagreb: g. 1940., br. 1.
- Mi učenice, Split: g. 1940., br. 1.
- Naša Gospa Lurdska, Zagreb: g. 1940., br. 10. (Od Marina Šemudvarca)
- Nedjelja, Zagreb: g. 1940. 25. VIII. (Od T. C.)
- Nova Hrvatska, Zagreb: g. 1942. 18. VIII. i 1943. 8. VIII.
- Novi list, Zagreb: g. 1941. 17. VIII. (Od V. Nikolića i Perice Vidakovića), 2. VIII., 14. VIII., 15. VIII., 16. VIII. i 20. VIII.
- Novosti, Zagreb: g. 1940. 19. VIII.
- Obitelj, Zagreb: g. 1940. br. 33/34. (od Dra Andrića), god. 1941. br. 29/30
- Subotička Danica, kalendar: g. 1941. (Od Jakova Grunčića)
- Subotičke novine, tjednik: g. 1940. 23. VIII. (Albe Vidaković, Ante Jakšić, Ivo Lendić i Ivan Malagurski-Tanar), 30. VIII. 1940. (J. Korner, A. V. i A. Jakšić), 6. IX. 1940. (Ante Jakšić), 13. IX. 1940. (don Stanko Drnas), 27. IX., 4. X., 11. X., 18. X., (Ivo Lendić), 25. X., i 1. XI. 1940.

Tatre i Velebit, Zagreb: g. 1942. br. 2/4. (25. XII.) od P. Bruna Adamčika.

Viestnik »Hrvatski krugoval«, Zagreb: g. 1943. 8. VII.

Vrtić, Sarajevo: g. 1940. br. 4.

Muzeum, Brno 68. godište br. 5 Josef Sonkop:
Aleksa Kokić: Klasovi pjevaju.

Tvrđko Blagajac

Biografija
Aleksa Kokića

Biografija Alekse Kokića

U vječnoj uspomeni
živi pravednik...
(Ps. 111,7.)

Dok su drugi za tobom plakali, ja nisam imao suza . . .

Dok su drugi o tebi pjevali, ja nisam imao glasa . . .

Dok su drugi o tebi pisali, moje je pero bilo slomljeno . . .

I srce moje . . .

Pišući u Hrvatskoj Straži povodom smrti Alekse Kokića, pjesnika, koji je na bačkim ravnima niknuo sa zrnem žita; koji je na bačkim ravnima rastao zajedno sa zlatnim klasom pšenice; koji je na bačkim ravnima dozrijevaao zajedno sa zrnjem jedrim, pjesnik Ivo Lendić je napisao: »...a nama je sveta dužnost, da sakupimo njegove mnogobrojne pjesme, koje su se pojavile po raznim publikacijama...«

Ova sveta dužnost do sada nije bila ispunjena. Običaj je naime u nas, da sve prvo prepustimo zaboravu, da bismo kasnije, nakon 50, 100 pa i više godina imali što otkrivati. Nije li tako bilo sa fra Lovrom Bračuljevićem, fra Stjepanom Vilovim, fra Nikolom Kesićem, fra Mirkom Pavićem? I sa samim Ivanom Antunovićem?

I Aleksa Kokić bi se možda pribrojao nizu zaboravljenih.

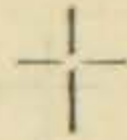
A to bi bila još jedna nepravda. I još jedan nemar.

Aleksa bi nam kroz stihove progovorio:

»slavnih nam pređa naših da vrijedni potomci nismo...« (Za ljepšu budućnost).

Ispunjenje te svete dužnosti, sakupljanje pjesama pokojnog Alekse Kokića nije međutim lagana stvar. To je jedan obiman posao, koji iziskuje vremena i rada, jer je pokojni pjesnik surađivao u mnogim publikacijama.

Taj rad je danas, dvadesetdvije godine nakon njegove smrti dovršen te se evo predaje javnosti na uvid. Istina je, da je njegova Bio-bibliografija bila složena već 1946 g., ali će ona u tom svom obliku po svoj prilici ostati za sva vremena u rukopisu.

Upoznali smo se u Travniku prigodom jednog »majalisa« 1930. godine. On je tada završio VI. razred gimnazije. Pokazao mi je jednu svoju pjesmu kojom je trebao pozdraviti pokojnog biskupa Budanovića po završetku školske godine. Cijeli smo taj dan proveli zajedno i razgovarali o pjesmama. (No ja nisam pjesnik!) Ništa mi nije pričao o sebi.

Njegov najbliži školski drug, Albe Vidaković, napisao je o Kokiću u Subotičkim novinama od 23. VIII. 1940. u 37. broju XXI. godišta, da je rođen u Subotici 14. listopada 1913. godine. Po završenoj osnovnoj školi u Subotici upisao se u građansku školu, gdje mu je nastavnikom bio profesor Ivan Malagurski-Tanar. Profesor Malagurski, veliki prijatelj bunjevačke mladeži, bio je i prvim savjetnikom mladome Aleksi u pisanju stihova. Po završetku građanske škole polaže diferencijalni ispit i nastavlja peti razred u subotičkoj gimnaziji. Tu mu se javlja zvanje za svećenika, bude primljen kao kandidat Bačke biskupije i već u šesti razred polazi isusovačku gimnaziju u Travniku, gdje i maturira. U »Travničkom Smilju« mu je izišla i jedna od prvih pjesama, možda je i prva, a naslov joj »Đače, uči!«. Tada je Aleksa bio u šestom razredu.

Po završenoj maturi polazi teologiju u Zagrebu, gdje kao bogoslov pred svoju mladu Misu izdaje zbirku pjesama »Klasovi pjevaju«.

Za svećenika ga je redio 1937. godine preuzvišeni Lajčo Budanović biskup, apostolski administrator bački. I 11. srpnja iste godine osvanuo je radosan sunčani dan...

Osvanuo je radostan dan, kojega je Nana su-
zama radosnicama umila,

osvanuo je dan, kojemu se radovao: cvrčak i
mrav,

ivančica, tulipan i neven,

košuta i srna,

cincokrt, brazde i klasovi zreli;

osvanuo je dan, kojemu se radovao: novi sluga,
orač mladi, risari, mladonisnici i zadnja pralja...

Aleksa, njihov pjesnik, je toga dana, kao njihov
ljubimac i posrednik između neba i zemlje stupio
pred oltar S. Terezije s jednom molbom:

»Bože, Ti koji jednako slušaš divotnu pjesmu sre-
brnih trubalja,
Hvalospjev anđela Tvojih, dirljivi cvrkut ptičica
lijepih,
I molbe iskrene, tople pred lice Tvoje što šalju
Ljudi bijedni i slijepi.

Razlike kod Tebe nikada nema: siromah, bogataš...
ravnopravni svi su...

Jednako primaš prosjaka, kralja;
I molbe samo ispunjaš onom, koji Te dugo
svesrdno moli,

Pa bio taj car ili zadnja pralja.

Ohrabren Tvojim očinskim skrbom, ah i ja sam
došao Tebi,

Al moje srce, iako bijedno, danas ništa za se ne moli,
I moje riječi ponizno prose: narod moj čuvaj, o Bože,
Koji Te, priznajem, sve manje voli.

Ah on je još i sad u srcu dobar kao što, znadeš,
uvijek je bio,

Što jasno svjedoče dani nam stari...

A sad... sad okružen zlobom, nevjerom, mržnjom
tuđinstva...

I to ga sve vrlo kvari.

Poprima brzo grijehe i psovke, pijanstvo, blud,
običaje griješne . . .

Sve što je Tebi oprečno, Bože,
I narod moj slab je u moru tuđinstva
Bez Tebe nikom oprijet se ne može.

Stoga Te od srca molim, kao što dijete oca svog
prosi:

Sačuvaj narod moj mali,
Vodi ga rukom očinskom, svetom i daj mu snage da
ga u borbi
Dušmanin-Golijat nikad ne svali.

Pokaži pravu mu stazu što vodi Tebi, vječnome cilju,
Pa ako se milom poboljšao ne bi . . .
A Ti ga, o Bože, ko rasipnog sina, šibaj bolešću,
gladju i vatrom . . .

Obrati tako ga Sebi.

Ne molim za sebe danas ni jednom jedinom riječju,
Kad rod moj plače zar srce šutjeti može?
I zato prosim Te smjerno, usliši moju molitvu
skromnu:

Spasi moj narod, o Bože!

(Molitva Gospodinu)

I dok je to molio, ruku mu je mladu vodio
predsjednik Hrvatskog književnog društva S. Jero-
nima i kanonik prvostolne crkve zagrebačke Msgr.
Ferdo Rožić, a do njega su stajala dva Aleksina druga:
Ivan Kujundžić i Albe Šokčić, odjevena u odijelo đak-
kona i podđakona, te svojom molitvu mladomisnika
podupirala.

I trideset »enga« u bjelini to je isto molilo . . .

I pjevački zbor Sv. Cecilije misom od Rudolfa
Matza pod ravnanjem Mateja Jankača isto je pje-
vao . . .

I Aleksin najbolji drug, Albe Vidaković, orguljama isto vapió . . .

A vjernima se oči od ganuća suzama rosile . . .

Pod S. Misom držao je prigodnu propovijed vlč. Marin Šemudvarac.

Iza S. Mise i mladomisničkog blagoslova pošli su uzvanici u Hrvatski dom, gdje je bio priređen svečani banket za preko 100 osoba.

Svečana je sala bila dekorirana klasjem i vijencima. (Cvrčak i mrav nisu bili ondje . . .).

Među govornicima, koji su tom prilikom mladomisnika pozdravili, bili su: Dr. Ferdo Rožić, mladomisnikov manuduktor; Ive Prčić, mladomisnikov kum; Dr. Mihovil Katanec i Marin Šemudvarac.

Kao mladomisnik Aleksa je bio kapelanom kroz godinu dana u Subotici kod S. Roka, gdje je župnikom bio prvak Bunjevaca i Šokaca presvijetli Blaško Rajić. Tu je Kokić razvio živu aktivnost i na vjerskom, i na društvenom, i na literarnom polju. Tu je nastalo nekoliko govornih zborova i kazališnih komada.

Nakon godinu dana kapelanovanja odlazi Aleksa na studij slavistike u Zagreb, da se pripravi za profesora na budućoj katoličkoj gimnaziji u Subotici, koju je biskup Budanović namjeravao otvoriti u Subotici 1941. ili 1942. godine.

Kao student slavistike putovao je 1939. godine u Slovačku, gdje je boravio u svim važnijim mjestima, i upoznao se sa svim tamošnjim vodećim ljudima, osobito sa pjesnikom Rudolfom Dilongom. Iz Slovačke je poslao nekoliko dopisa Subotičkim novinama i Hrvatskoj Straži u Zagrebu.

Još mu je nedostajalo godinu dana pa bi diplomirao, ali ga je vojna dužnost spriječila u radu. Otišao je na Cetinje i nakon deset dana službe u kadru Aleksa je preminuo.

Franjevac P. E. ovako je opisao posljednje čase Alekse Kokića na Cetinju od 15—17. VIII. 1940. godine:

»U večer 15. VIII. tužio mi se, da ga boli želudac.

16. VIII. vrativši se iz crkve našo ga, gdje leži u ambulanti na mojem krevetu. Boli su bile jake. Odmah ga doktor u 6.30 sati uputi na nosilima u bolnicu. Posjetio sam ga u 3.30 sata iza podne, te ga pitam, kako je. Tiho mi je šaputao, da će sutra imati operaciju, i da ga se mi svećenici sjetimo u svetoj Misi. (Sutra smo sva trojica rekli za njegovo zdravlje sv. Misu). Pitao me je šta je novo. Došlo mu je bljuvanje i mene je malo poprskao, te mi kaže: »Oprosti, kolega, nijesam htio«.

Nasmijem se i rečem:

— O čemu govoriš, Aleksa?

Ostao sam kod njega dok je bilo dozvoljeno. Obećao sam mu, da ću slati bolničara, kad ja ne budem mogao doći, te neka me po njemu obavijesti.

Pozdravim se i odem.

U 10 sati — već sam spavao — probudio me vojnik, da hitno idem u bolnicu, jer je Aleksi slabo. U 10.15 već sam bio tamo, te mi doktor kaže, da je operiran od Ileusa. Stanje da je opasno, te nek odem po župnika ili da mene delegira, da učinim što je potrebno.

Aleksa me pozvao. Upitam ga da li želi da dođe župnik. Pošto je zaželio, pođem po župnika i obavijestim ga. Župnik ga ispovjedi, zatim mu podijeli pomazanje. Tješio ga je i sokolio obećavši mu, da će sutra donijeti sv. Pričest.

— Zar da ovako mlad umrem? — reče župniku.

Na rastanku župnik mu kaže? »Do viđenja«.

A on odgovori: »Do viđenja u nebu«.

To je bilo oko 11.30 sati u noći.

Plakao sam, te me doktor pošalje napolje.

Uđem opet oko 24 sata donijevši iz hotela limun i davao sam mu sok. Osjećao je jaku bol.

Da ne vidi moj plač, udaljim se. Zvao me rukom.

Približim se, i tiho mi je šaputao:

— Pozdravi mi Biskupa, Bunjevačke Hrvate, pozdravi svećenstvo, franjevce, hrvatske književnike».

— Nemoj tako — prekinem ga.

— Za svaki slučaj — odgovori i nastavi:

— Pozdravi mi moje roditelje, rodbinu, prijatelje, znance, Žilića... Izrecite 15 intencija »ad intentionem dantis« — novac je uz moj novac. Nek se vrate knjižice...

Udaljim se plačući. Nakon malo vremena približim se, te sam mu opet davao sok od limuna. Reče mi opet tiho:

— Žao mi je da moram umrijeti u tuđoj zemlji... Barem da sam kod svojih... Plati bricu, koji me obrijao...

Držao sam ga za ruku, jer sam se bojao, da se ne okrene (a onda bi mu bilo gore, radi operacije.). Govorio sam mu:

— Nemoj se, Aleksa, okrećat, jer će ti biti još gore.

Uzdisao je.

Plakao sam. Videći to doktor me pošalje u četvrtu. To je bilo oko 1 sata u noći. U 4.30 sati dne 17. VIII. rekao sam S. Misu za njegovo zdravlje, a iza mene ostala dva kolege.

U 5.15 bio sam u bolnici. Otvorivši lagano vrata uđem u sobu. I ako je bio na dnu sobe, ipak je čuo i bacio dva puta pogled na mene. Bolničarka me potjera prijeteći, da će me javiti doktoru. (Iza smrti mi se ispričavala, kad sam joj rekao, da sam svećenik.) Čekao sam, ali pošto je još više govorila, te da radi galame Aleksi ne bude još gore, otiđem u četvrtu na rad. Iza rada oko 8.30 sati pitao je trupni ljekar, što je od đaka. Jave mu, da je umro oko 7.30 sati.

Pohitam odmah. Bolničari mi nisu dali da uđem, jer je zabranio doktor.

Obavijestim župnika. Uzmem robu svećeničku, po nalogu župnika, i otiđem u bolnicu. Dođe župnik, te se pomolimo za pokoj njegove plemenite duše. (Subotičke novine, 6. rujna 1940. g. XXI. br. 36).

Dvadeset i tri godine čuvao sam jednu tajnu. Mislim da je vrijeme, da je sada mogu otkriti.

Jednoga dana 1939. godine razgovarao sam s Aleksom, kao ono nekoć na »majalisu«, o njegovim pjesmama. On mi je povjerio, da imade spremljenu novu zbirku pjesama, koju bi volio tiskati.

Ali, eto, ne usuđuje se. Boji se Starca (biskupa Budanovića).

— Uvijek me grdi, što pjevam. Neka se ostavim pjesama i neka gledam svoje ispite. Molim te, Rode, daj zagovaraj tu zbirku, da je smijem što skorije tiskati.

Obećao sam, da ću u tu svrhu iskoristiti svaku priliku. No kadgod bih ja došao Starcu s namjerom da nešto rekнем, on bi me pretekao govoreći, kako su ispiti važniji od pjesama! A ja sam shvatio, da u takovoj atmosferi nema smisla spominjati novu zbirku. I šutio sam...

Starac je primio prvu vijest o Aleksinoj smrti. Nisam bio kraj njega i ne znam, da li mu je suza ovlažila lice. Odmah je međutim pozvao sebi kapelana Nikolu Dulića i naredio, da sa jednim od Aleksine braće ode na Cetinje i na njegov trošak donese mrtvo tijelo Aleksino.

U četvrtak, 22. kolovoza 1940. godine bilo je mrtvo tijelo dragog pokojnika izloženo u »Subotičkoj matici«, kamo je za života rado zalazio. U mrtvačkom lijesu ležao je svećenik i pjesnik, dika i ponos Bunjevaca i Šokaca, nada svojih roditelja i svete

Crkve, a Subotica je defilirala u žalosti ispred njegova odra. Tu je žalost učiteljica Vita Križanović izrazila ovim stihovima:

Naš dragulj su odnijeli među stijene. Dužnost ga je zvala, da pola godine bude tamo.

Čudna je, nevjerojatna i bolna poruka o njemu: Naš dragulj se prelomio i ugasio.

Aleksa!

Naš pjesnik, naš ponos, naša dika! ...

Tko da vjeruje glasu, što prerano nam dođe?

Pa ipak ...

Gospodin je trebao naš najljepši klas, zato Te uze sebi.

I dok mi kao obični ljudi govorimo: siromah, Ti si sigurno sretan, jer nije siromah onaj, koji posluša riječi:

»Dođi, slugo dobri i vjerni« ...

Na prvi poziv Ti si se odazvao. Poletila je Tvoja čista duša u visine vječne ljepote.

Aleksa!

Mi smo siromasi ...

Zar je ova spoznaja da Te nema bila potrebna već sada?

Ta mi smo Te zavolili još onda, kad si nam dao prvo zrno iz zlatnog klasja Tvojega života. I što si nam više davao, sve više smo Te ljubili. Znao si Ti dobro što treba dušama Tvojega roda.

Zato si davao glazbu, ljepotu, nježnost i intimnost Tvojih stihova

da nas veseliš, dižeš, hrabriš i oplemenjuješ.

Pjesniče naš, mi smo Ti bili jako zahvalni na hrani, koju si nam davao.

Aleksa!

Sad smo žalosni. Sad je kraj.

Prelomio se klas i mi ćemo opet biti siromasi željni zrnja.

Pjesniče naš!

Ti si postigao svrhu svojega života — Gospod Te je sigurno nagradio puninom svojom u beskrajnim visinama Neba.

Iz te punine svrati svoj pogled na Tvoju dragu Suboticu, bijele salaše i ljubljeni rod...

Utješi nas. Moli, isprosi nam nasljednika ravnog sebi da ne ostanemo tužni siromasi iza Tebe.

Tvoje pjesme bit će nam uvijek niska dukata na grudima,

Tvoj lik sjajan.

Tvoja uspomena sveta

Aleksa!

Hvala Ti — Počivaj u miru!

U petak ujutro, dne 23. VIII., prije nego što je zvono sa crkve Svete Terezije najavilo tužni rastanak, sakupilo se mnoštvo svijeta pred zgradom Subotičke matice, da oda zadnju počast pokojnom pjesniku i da se od njega oprosti.

Malo zatim stigao je presvijetli Blaško Rajić, prvi pokojnikov župnik, i uz asistenciju vlč. Franje Vujkovića, Ivana Kujundžića, Jakova Grunčića, Albe Šokčića, Gavre Crnkovića i mnogobrojnog stranog i domaćeg svećenstva dao pokojniku odrešenje.

I dok je vojna glazba svirala posmrtnu koračnicu, Aleksu su iznosili iz Matice na mrtvačka kola. Pred Maticom se od njega oprostio u ime Hrvatske kulturne zajednice Dr Mihovil Katanec slijedećim riječima:

»Do dna srca i duše bolno je rastužila sve nas vijest o neočekivanoj i iznenadnoj smrti našeg dragog Kokića.

Bog je htio, da baš u ovo teško doba za nas bačke i baranjske Hrvate iz naših redova izuzme jednog od najboljih i najvrijednijih.

Teško bi bilo u sadanjem bolnom času ocijeniti, koga Kokićeva smrt više pogađa, ko sa Kokićevim odlaskom u vječnost više gubi?!

Da li Crkva i vjernici, od kojih se, evo, dijeli jedan svećenik i pastir — pravi Božji ugodnik, koji je poziv svećenika uzorno shvaćao i zastupao, i pjesničkom ga dušom opjevao?!

Da li naš narodni život, koji sa svoje narodne njive gubi plodnog i marnog radnika?!

Da li prijatelji i drugovi njegovi, kojima je svojom blagošću, plemenitošću bio — najbolji?!

Ili... (teško mi je i usporediti) oni, kojima je po srcu bio najbliži: sestre i braća, baćo i njegova u pjesmama opjevana draga nana, koja slomljena srca, suznih očiju upire pogled u ovaj sanduk, ne vjerujući da u njem leži sva njena ljubav, ponos i nada?!

Jedva su prošle dvije nedjelje, kako smo ga ispratili na odlasku u vojsku. Bio je vedrog raspoloženja, nasmijanog lica. Vjerovali smo, da će nam se vratiti, možda onako iznenadno, nečujno, kao ono u svojoj pjesmi »Radosni dan«:

Otvaram vratašca polako i tiho,
u dvorištu mirno... motrim na sve strane.
Ulazim u sobu... svi se naglo dignu...
mati me već grli:
»Sinko dragi!«
»Nane«!

Vratio se... Vratio se, da ga ispratimo u vječnost, da nam zauvijek ode.

Smrcu našeg dragog Kokića narodni i kulturni život bačkih i baranjskih Hrvata gubi jednu izvanrednu silu, neumornog i brižnog kulturnog radnika, koji je svojom sposobnošću i marljivošću zahvaćao u sva područja kulturnog razvoja i napretka svoga naroda. Iako pjesničke duše, koja je volila za sebe i u sebi proživljavati život svoga naroda, pa svojim pjesmama, jednostavnima po izražaju, ali dubokih misli, karakterizirati svoj rodni kraj, svoje bačke ravni, salaše sred zelenih njiva, obasjane brazde, u

kojima zori žito, spuštenih glava pjevaju jedri klavosovi, njihove orače i žeteoce — on je i narodni i kulturni borac i organizator. Kao izdanak naše mlade generacije dobro i ozbiljno shvaća sve naše narodne i kulturne potrebe te surađuje u svim našim hrvatskim i bunjevačkim kulturnim društvima.

Njegovim plodnim radom koriste se sva naša društva. Za sva on osjeća jednaku ljubav znajući, da služe Bogu i narodu. I ako krhka zdravlja, prihvaća se svakog posla kao da sluti, da će biti kratkog vijeka, pa žuri, da svome narodu dade što više plodova svog bogatog uma i plemenitog srca. Vedrim optimizmom, rijetkom energijom i ustrajnošću krči puteve narodnog i kulturnog preporoda svoga naroda. Nema ni jednog narodnog i kulturnog podhvata bilo u Subotici, Somboru ili Zagrebu, kod kojeg on ne sudjeluje bilo perom, bilo riječju. Njegov obilan i plodan rad biva zapažen i cijenjen. Njegov pjesnički talenat stavlja ga u prve redove mlade hrvatske lirike. Uz njegovu osobu vežu se velike nade i očekivanja . . .

No čovjek snuje, a Bog određuje!

Pred nama leži bivši život! Njegove se blage oči, kojima nas je milo i prijateljski gledao, zaklopile; njegov mozak, koji je bio izvor tolikih dobrih i korisnih djela, umrtvio se; ruka, kojom je držao zlatno pero, oledenila se; a njegovo plemenito srce, koje je bilo puno ljubavi za Boga, svoju rodnu grudnu i sve nas, skamenilo se zauvijek. Rasplinule se naše nade, neostvarena su naša očekivanja . . .

Došao je čas rastanka, da se na ovom svijetu živi više nikad ne sastanemo.

Dragi naš Aleksa, anđeoske duše pravedniče! Oprosti, što te suzama u očima i bolom u srcu oplakujemo. Razum nam kaže, da nemamo pravo, jer tvoja smrt za tebe znači ispunjenje svrhe i cilja

tvoga života, ali srce — srce ne da. Naše suze, naše boli izljevi su srca, dokaz velike ljubavi i zahvalnosti, koju ti dugujemo. Previše si bio voljen, previše si nam svima bio drag, prevelika je praznina, koju svojim odlaskom stvaraš, a da nam rastanak i gubitak tvoj ne bude težak.

Jedinom utjehom nam je vjera, da si tvojim anđeoskim životom pripremio svojoj duši put pred prijestolje Božje, da tvoja briga i ljubav za sve nas ne prestaje, da ćeš pred Svevišnjim kao i u tvojim pjesmama moliti:

»Sve moje kod kuće, Gospodine, čuvaj,
da ostanu zdravi, da budu sretni
braća i sestre, otac i mati,
neka još dugo Tvoje ime hvale
i svuda nek ih
Tvoj blagoslov prati!«

Znamo, da ćeš kao i u tvojim pjesmama moliti za mladog orača, novoga slugu, vesele žetevce, zelene njive, obasjane brazde, a Bog će uslišati molbu svoga ugodnika,

»da će u tvojem dragom rodnom gradu
opet zasjat sreća u očima ljudi,
u srca se vratit
pjesma naših njiva.«

Neka je vječna hvala i slava Aleksi Kokiću!

Narod je plakao. Žalio je svojega pjesnika.
Svojega sina.

Muški zbor Hrvatskog pjevačkog društva »Neven« otpjevao je nakon govora Dr. Katanca Jelenovu »Čuj nas, Gospodine«, poslije čega je krenula ve-

ličanstvena povorka prema crkvi Svete Terezije. (Presvijetli Rajić vidjevši takvu povorku reče mi iztiha: »Ni Biskup ne će imati drukčiji pogreb!«) Za križem su nošeni brojni vijenci svjedoci ljubavi cjelokupne javnosti nezaboravnom Aleksi. Nošeno je u svem 22 vijenca.

Iza vijenaca su korporativno stupala sva katolička i humano prosvjetna društva sa svojim barjacija, pa vojna glazba, zastupnici vojnih vlasti i najзад svećenstvo. U povorci je zapažen izaslanik Hrvatskog književnog društva S. Jeronima i Društva Bačkih Hrvata Dr. Josip Andrić.

U crkvi Svete Terezije služio je svečane zadužnice preuzv. Lajčo Budanović uz asistenciju naprijed spomenutih svećenika. Na koru je Hrvatsko crkveno pjevačko društvo »Sveta Cecilija« pjevalo Rekvijem od Kocha, a na offertorium je Matej Jančač otpjevao solo pjesmu »Smiluj se, Gospodine« od A. Stradelle.

Na koncu Svete Mise, a prije nego što mu je podijelio odrešenje, održao je preuzvišeni Lajčo Budanović oproštajni govor pokojniku, u kojem je istakao njegovu svećeničku revnost i poslušnost.

Potom se iznova formirala pogrebna povorka i krenula Somborskim putem (sada Put J. N. A) i Gajevom ulicom do bajskog groblja, u kojem je Aleksino tijelo našlo svoj mir. Putem je svirala vojna glazba i pjevao Nevenov zbor.

Nad otvorenim grobom Aleksinim govorili su: vlč. Marin Šemudvarac, fra Gašpar Bujas se oprostio u ime dalmatinskih franjevac, Dr. Josip Andrić je govorio u ime Društva Bačkih Hrvata iz Zagreba, a Aleksin prijatelj pjesnik Jeronim Korner oprostio se ovim stihovima:

Aleksa,
sve pjesme tvoje neispjevane
i nade što su u njima živjele ko moći
plaču danas i prate me ko sjena.
Plaču danas moje oči.

Plaču sa mnom tvoji salaši,
kraj kojih više nikad ne ćeš proći
plaču oči tvoje dobre nane
kojoj nikad više ne ćeš doći.

Suze roni tvoja draga Bačka,
klasovi kojima si pjevo rime,
da li će ikad zaboravit tebe
i da li će tvoje nositi ime?

O, tvoje će pjesme živjeti jošte
ko rumen nakon zalaza sunca.
Po njima će mnoga vratiti se radost
i mnoga ljepota doći do vrhunca.

Mnoga će se mladost dići nad nizine
po stihu tvome u kom srce živi.
Jer svaki je pjesnik — vjesnik visine,
iako su putovi njegovi sivi...

Potom je H. P. D. Neven odpjevao Nadgrobnu
pjesmu od Matza.

Još su se tiho razlijekali zvuci posmrtno glazbe,
a lijes se polako počeo spuštati u raku. Skoro se
nad mjestom, kamo su ga spustili, nadvio humak
svježe zemlje, kojega su prekrili vijenci.

Povrh svega digao se križ sa natpisom:
Ovdje počiva Aleksa Kokić...

Koji dan nakon sahrane došao sam Starcu.
On je rekao:

— Izgubili smo Aleksu. Otišao je.

— I poneo svoje pjesme... Cijelu zbirku...
— rekao sam ja.

— Ipak me je prvog pozdravio, kad se opraštao... Nije se ljutio. Nisam ja njega grdio radi pjesama, nego sam od njega želio napraviti čovjeka. Morao sam ga zaustavljati... Kad jednom bude profesor, ne bih mu rekao ništa... Još bih se radovao...

Da li je momenat, da mu sada rekнем nešto o Aleksinoj molbi, da mu dopusti tiskanje nove zbirke?

Ocijenio sam da nije... Ražalostio bih srce Oca, koji nas je sve ljubio, koliko mi tada nismo ni vidjeli.

Prošlo je četrnajst godina od Aleksine smrti.

Starac i ja sjedili smo u njegovoj sobi i pretresali tekuće stvari Bunjevaca i Šokaca.

Davno smo se već vidjeli...

Mnogo smo jedan drugome imali reći.

— Dao sam, da mu se stavi kameni spomenik na grob — odjednom će on. Pozdravio me, kad je umirao... Nije se ljutio...

— Dobar je i poslušan svećenik bio Aleksa. Svojim je radom i životom zaslužio, da ne bude zaboravljen — dodam ja.

Aleksa je bio svećenik srcem i dušom; pun oduševljenja i svetog žara u radu oko spasavanja ljudskih duša. Od prvog dana sjemenišnog života, pa sve do svoje prerane smrti uvijek je pred njim blistala u svojoj neokaljanoj čistoći i ljepoti samo ova idealna strana svećeničkog života. To je ne jednom, ne samo riječima nego i djelom jasno pokazao. Koliko li je puta onako u najintimnijem krugu svojih prijatelja živo raspravljao o svećeničkim dužnostima i povjeravao im svoje dalekosežne planove, koje je namjeravao izvesti u budućnosti. Vo-

lio je svećeničke dužnosti i jedva je čekao da ih može prakticirati. Iz tih dana i potječu oni stihovi u kojima se pun žara obraća Kristu i moli:

»Za Tobom živo čezne srce mi mlado i vrelo,
radošću velikom žudim za onim presretnim danom,
kada ću njivama rosnim poći u tiho selo,
duše voditi Tebi i hranit ih vječnom Mannom...«

Kao mladi kapelan imao je bezbroj puta prigode, da okuša snagu svoga oduševljenja u radu na njivi Gospodinovoj. Njegov najbliži školski drug A. Vidaković pripovijeda: »Mnogo puta sam ga posjetio u dugim jesenskim večerima i bio svjedokom, kako iscrpljen od napornog rada u crkvi, školi, kancelariji i katoličkim organizacijama, iznemogla i umorna tijela, ali duha svježega i puna vedrine pripovijeda o svojim uspjesima i neuspjesima, o svojim borbama i naporima. O tome govori i njegova pjesma:

Nakićen šešir mi se maknuo na zatiljak,
ispod širokog uznojenog čela pogled je bezbrižan.
Uskom koracama stazom, da vlatu, grani i cvatu,
nebu i pticama ispričam,
kako sam radostan.

Danas mi duša kao mirna morska pučina...
Htio bih sebi privući mrava i hrast nepokretan,
htio bih razigranim dječacima u polju
i svima... svima glasno vikati
koliko sam sretan...

O, danas su mi oči sjajne od velike Dobrote,
da bi mi ptice na ruke stale bez straha.
Od mojega se susreta sada ne bi plašio leptir,
zečiči brzi kraj šume
ni košuta plaha.

Danas svoju čistu radost osjećam u šumu trave,
u osmjehu sunca, cvrkutanju ptica;
osjećam je u sebi, u riječima svojim.
Jutros sam u jednoj mračnoj sobi
obrisao suze s bolesničkog lica...

(Osunčana mladost)

To nisu bili krikovi ptice polomljenih krila, nego muževne ispovijedi Božjeg čovjeka, koji je svijestan, da samo nakon teška rada dolaze uspjesi i samo nakon junačke borbe dolazi pobjeda. Vedrina njegove čiste svećeničke duše i neugasivi žar u radu bili su najbolji dokaz, da je Aleksa Kokić, poput tolikih drugih, bio uzor kršćanskog optimizma.

Aleksa Kokić je bio čovjek zlatna pera i mile hrvatske riječi. Bio je književnik, koji je posjedovao snažni pjesnički talenat. Bio je izraziti lirik. Njegova bujna fantazija, originalna po sadržaju pretočena u stihove s jakim ali sređenim emocijama obasjavala je svojom vedrinom i iskrenošću. Intimno povezan sa svojom bačkom ravnicom i priprostim ljudima, koji je nastavaju, Kokić nam u svojim pjesmama iznosi reflekse svoje duševnosti, koji proizlaze iz ove unutrašnje veze.

Još i danas je Kokić najjači predstavnik bunjevačke lirike. I sadržajno i formalno pjesme su mu toliko dotjerane, da ga je cjelokupna kritika postavila u red najboljih hrvatskih katoličkih pjesnika.

Najbolji hrvatski književni kritičar onoga doba, kada je Aleksa Kokić stvarao, dr. Ljubomir Maraković napisao je u Hrvatskoj Prosvjeti o Kokićevoj zbirci »Klasovi pjevaju« i ovo:

»... Kokićeva poezija odiše svježinom, nježnošću, ljubavlju, tako su nježni njegovi sestrinski listovi (u ljupkom bunjevačkom dijalektu), njegova molitva za mladoga orača, za vesele žeteoce... Kokić pjeva pravilnim čistim jezikom, ulazeći potpuno u intimni ton savremene lirike. Stil mu je

lak, gladak, prirodan. Pjesnički mu je rječnik subtilan i bogat, izražavanje suvereno, sigurno i premda mu je to prva zbirka on nije početnik već gotov pjesnik, izrazit, krepak, bogat: potpuna ličnost.«

I drugi majstor hrvatske književne kritike profesor Petar Grgec dao je svoj sud o zbirci Kokićevih pjesama »Klasovi pjevaju« i njegovu pjesništvu uopće. On između ostalog kaže:

»Nov prinos Aleksandra Kokića literaturi stoji prije svega u njegovu crtanju sjemenišne intime i bačkoga zavičaja. Završna pjesma u zbirci označuje zapravo polaznu stanicu ovih pjesama. Tu čitamo i ovu ispovijest:

»Već osam je godina, kako provodim dane
među sjemenišnim zidinama
u molitvi i tišini,
osam je godina, Gospodine,
kako boravim u Tvojim blizini.

I meni se čini da je ovo osam dugih godina
prošlo brzo kao najljepši moj san,
jer najsretniji dani mladosti
počeli mi se smijati, kad si me Ti, Gospodine,
pozvao u svoj stan.

Tišina i molitva srcu su mi prirasle,
i u dubini svoje mladenačke duše
ja predobro znam,
da nigdje ne bih mogao biti
sretniji, zadovoljniji, nego kada se, Gospodine,
u tišini sjemenišnoj razgovaram s Tobom
posve sam.«

(Molitva da budem uvijek vedar, 78.)

Kada ispoređujemo religiozne pjesme Aleksandra Kokića s proizvodima drugih hrvatskih katoličkih pjesnika, najprije se sjećamo Izidora Poljaka. U mnogim Kokićevim strofama otkrivamo dalje

izgrađivanje onoga svijeta, što ga je Poljak prije svoje mlade mise počeo modelirati u započetom, ali na žalost nikada nedovršenom ciklusu »Misa«. Poljak je temperamentom i plastičnom grandioznošću superiorniji od Kokića. Ali zato u Kokića nema one melankolije, koja je — dobrim dijelom pod utjecajem Kranjčevića — obilježavala prvo razdoblje Poljakova pjesničkoga stvaranja. Kokić je puno vedriji i — da tako reknemo — lirskiji.

Najvredniji je drugi dio zbirke, u kojem se nalaze ciklusi: »Svijetlim visinama«, »Blagdani duše« i »Dani tišine i molitve«. Tu imade najviše onih elemenata, u kojima nam Kokić daje ono, čega nam drugi nijesu dovoljno dali. Intima sjemenišnoga života očituje se pred nama u blistanju vječnoga svijetla pred svetohraništem, u sabranim adoracijama, u zanosu svakidašnje pričesti, u drhtavim vizijama i slutnjama vjernih likova, u srdačnim molitvama Majci Božjoj, sv. Bernardici, sv. Tereziji od Maloga Isusa i sv. Nikoli i u molitvama za roditelje, za mlađe i starije drugove, za hrvatski narod i čitavu katoličku Crkvu. Svi su ti duhovni akcenti puni radosti u očekivanju mlade mise.

Iz ovako lijepog okoliša, kakav se nalazi u sjemeništu, otvara se ljepši pogled i na svoj dom. Pravi je sjemenišni život ljubav, a tko ljubi u Kristu, za njega su i patnje i radosti veće vrijednosti nego za čovjeka ovoga svijeta. Aleksandar Kokić gleda iz smirene sjemenišne intime svoje bunjevačke zemljake, koje prikazuje kao tugaljive, šutljive, ozbiljne ljude. Oni se katkada pozabave uz tambure, ali i u toj zabavi imade mnogo elegijskih prizvuka (Ljudi nizine, str. 21.). Potpuno oslobođenje od tmurnosti postizavaju oni u religioznosti: u očekivanju Isusa na selu, u divljenju Božanskom Čedu, u molitvama za se, za svoje bližnje i za svoje njive. Crtajući bunjevački pejzaž gleda Kokić uz salaše đerme, voćnjake i crkve, najradije rodne, znojem natopljene i suncem obasjane njive, na kojima jedri

pšenični klasovi pjevaju pjesmu o njegovoj mla-
doj misi:

»Moja je radost veća i uzvišenija,
moje su riječi toplije i mekše,
za moju sreću i brazde već znadu,
jer one će jednog sunčanog dana
s klasovima zrelim
dati Kruh bijeli
za Misu mi Mladu.

(Obasjane brazde, str. 20.)

Mladomisničku ljubav i radost odaju zapravo i pjesme, koje su sakupljene u ciklusu »Sestra mi piše sa ravni«. Povodeći se za strujom regionalista u hrvatskoj literaturi spjevao je Kokić te pjesme u bunjevačkom narječju. Topla, meka ikavština vrlo dobro pristaje govoru sestre. Neke strofe doduše nisu primjerene potpunoj jednostavnosti neškolo-
vanih osoba, jer se u njima opaža način opisivanja onih ljudi, koji su navikli da barataju perom (Na pr. takva je pjesma »Srid žutog klasja«, str. 34.). Ali i takve pjesme ostavljaju lijep dojam, premda pjesnik u njima daje drugima da govore njegovim shvaćanjem i stilom.

... Što se tiče artistske vrijednosti, valja priznati, da je Aleksandar Kokić umjetnik izgrađene sadržajne i formalne individualnosti. Njegove su pjesme zaokružene ugodajne cjeline s jednakomjernim tempom i simetrički razređenom asocijativnom grupacijom. Ako nam se gdje koji motiv čini previše poznat, možemo to protumačiti time, što su i neki drugi pjesnici proživljavali isti život. Frazeologija će morati svakako da se u budućnosti razvija u smjeru sve veće originalnosti i samostalnosti. Kao i kod drugih pjesnika novijega vremena, tako se i kod Kokića opaža, da je on okretniji, svježiji, i više svoj u slobodnim nego u rigoroznim metričkim jedinicama... Svakako je on već ovom prvom zbir-

kom dokazao, da je u njega lijep talenat, za koji bi bila velika šteta kad bi se kasnije okušavao samo u prigodničarskim proizvodima i kada se ne bi usavršavao do vrhunca svoje razvojne mogućnosti...

Dobre hrvatske katoličke duše bit će uvijek zahvalne Aleksandru Kokiću što nam je prikazao sreću ovakvoga života i spremanja u svojoj lirskoj zbirci »Klasovi pjevaju« ... (Klasje naših ravni. g. II br. 4. 1936.).

A književnik Vinko Nikolić iz Splita pisao je o Kokiću povodom njegove smrti: »... Kokić je i kao svećenik rodoljub s dubokom, iskrenom i toplom ljubavi za vlastiti narod. On je bliz tom narodu, živi s njegovim patnjama, raduje se u veseljima, boluje u bolima, tuguje u nepravdama. On duboko u srcu osjeća socijalnu nepravdu, koju pati mali čovjek, pa toplo moli sv. Nikolu, da obdari sirotinjsku djecu:

»Ostavi središte grada, gdje samo bogati žive,
od Tebe njihova djeca smijeh i ruglo prave,
pođi onamo, gdje su ulice uske i krive,
gdje mnogi nemaju kruha u svoja usta da stave.

Njihovoj djeci goloj sve svoje dare razdijeli
i kaput podaj njima (što ti sav je od kože)
jer kada smrznutom zemljom snijeg se posvuda bijeli
oni ti nemaju drva u svoje sobe da lože.

Znaš mene u srcu boli jako i peče,
kad netko gladuje, zebe, a drugi previše ima...«
(Susret sa sv. Nikolom)

Pjesme Alekse Kokića sa svojom toplinom doimlju se veoma sugestivno. To je prava emocionalna, topla, pregaranjem promočena lirika. Njegov stil je skoro uvijek pravilan, ritam obično muzikalan (tek kadkada u pjesmama slobodna stiha prošepa). Po svojim motivima: religioznim i rodoljub-

nim kao i lično rodbinskim, svi su doneseni toplinom, ljubavlju; njegove se pjesme doimlju kao iskren život jednog mladog pjesnika, jednog pravog idealiste, koji se idealizmu (o kojemu razni misle razno!) predaje, podaje svom dušom, odano i potpuno, pa njegovi stihovi nisu namještenost nego isječak jedne dobre zanesenjačke duše. U njegovim, i u onim čisto religioznim pjesmama, često podrhtava tuga, meka i tiha, bol koja je u pregaranju, ali svakako bol, koja nastaje u borbi između htjeti i moći, u prelomu mladosti i ideala, ali i ta bol i sumorna tiha tuga kao da jenjava, prelazi u tišinu.

Pjesnik Kokić je regionalist ne samo u pjesmama pisanim toplom hrvatskom ikavicom pod naslovom »Sestra mi piše sa ravni« (pjesma »Ne želi da ti pišem« podsjeća na Nazorovu »Povratak« iz njegovih »Priče iz djetinjstva«), koje ujedno, uz pjesme: Sjećanje u kasno veče, Salaš srid zelenih njiva, Jutro na salašu, Molitva za novoga slugu, Kad sam za Tobom pošao, Uskrsno jutro, Mladomisnicima II., Molitva za svoje kod kuće, predstavljaju najbolje Kokićeve pjesme, nego on i u većini svojih pjesama, donosi svoj rodni kraj, tihe sunčane ravni i bijele salaše, — bilo da ih gleda ili toplom intimnom nostalgijom čezne za njima.

Kokićeve molitva jest pjesma, poezija, upravo topla dirljiva lirika. Nije to nabožnjačko blagorječje, nego intimno uznesenje, čeznutljiv i topao doživljaj, dobra draga veza duše s Višnjim.

Kokićeve pjesme sve, koji im pristupe otvorena, iskrena srca, bez predrasuda — onako kako se mora pristupiti poeziji, da se može naći njen smisao u našem životu — osvajaju; one ostavljaju u našu dušu neku dragu, dirljivu, vedru sunčanu toplinu, draž. I može se bez predomišljanja reći, da je mladi hrvatski pjesnik Bunjevac Aleksa Kokić jedno novo svijetlo ime pjesničko, jedan lijep pjesnički talenat u hrvatskoj suvremenoj poeziji, a on ujedno po našem skromnom mišljenju predstavlja sa svojom

knjigom »Klasovi pjevaju« najveću visinu mladog poglavlja u povijesti hrvatske književnosti, jer Kokić je pravi pjesnik, a uz to posve mlad, te od njega možemo očekivati mnogo. Mnogo i lijepo.« (Jadranski dnevnik, Split, 27 kolovoza 1938).

Poput prije navedenih kritičara i mađarski katolički pjesnik dr August Pavel osvrnuo se na pjesnički rad Alekse Kokića, pa kaže: »...zbirka Alekse Kokića pod naslovom »Klasovi pjevaju« objavljena je 1937. Ovo je Kokiću — kojega izdavanje zbirke pada nekako u isto vrijeme se Mladom Misom — prva knjiga pjesama, ali odmah dodajmo, koja mnogo obećaje. Savršena tehnika, plastičan, slikovito bogat jezik, jednostavnost, koja iznenađuje, prirodni i neposredni izražaj daju ozbiljne oznake ovoj knjizi. Stihovi su mu tako svježiji kao jutarnja rosa opjevanih ravni; tako topli od ljudske i božanske ljubavi jednog velikog srca, kao goruće podnevno nebo u vatri užarenog sunca; i od velikog čeznuća stihovi su mu ovlaženi suzama kao zamagljeni sutoni, koji se bolno gube u pustim nizinama. Kada ih čitamo, često se sjetimo Petöfija. Ne možda radi neposrednog utiska, nego radi toga što je ove mađarske i hrvatske pjesme nadahnula jedna te ista srdačna ljubav prema mirnom životu, i jednostavnom, radinom i skromnom narodu žitorodne bačke ravnice. Pjesme tako djeluju na čuvstvo da čitatelj zajedno s pjesnikom iz Zagreba čezne u nezaboravni svijet salaša.

Njegove nabožne pjesme u začudnoj su povezanosti sa životom. To je na mene pored svježine i jednostavnosti u pjevanju, učinilo naj snažniji utisak. Pjesnikova duša je puna Krista, ali on u svojim pjesmama ne uronjava u nevidljivi svijet mistike, nego ostaje na realnom tlu i najsmirenijim pogledom promatra život šiban studenim vjetrom, grijan užarenim suncem, u cvijeću i trnju, sa svim njegovim sitnim događajima, te izražava vječnu vezu Boga i čovjeka.

Ganutljiva je njegova ljubav prema svojim, svom rodu i zavičaju. Osjećamo, da dijelom svoje duše neprestano nalazi i svoje blagdane provodi tamo oko đerma i seoskih crkvenih tornjeva, koji se iz daleka bijele. Socijalni mu je osjećaj ne usiljen i na najsimpaticijski način suvremen. (Molitva za novoga slugu, Molitva za mladog orača, Molitva za vesele žeteoce, Susret sa svetim Nikolom itd.) Jedan cijeli ciklus (Sestra mi piše sa ravni) progovara nam mekim bunjevačkim nariječjem; miris obožavanog rodnog kraja i njegova blaga toplina ulazi u naše srce iz ovih neposrednih, djetinje umilnih, nezaboravnih melodija.

Na početku ovoga stoljeća Subotica je svijetu dala jednog odličnog mađarskog pjesnika (svaki je naime veliki pjesnik milosni dar neba ne samo za jedan narod, nego za cijelo čovječanstvo). Iz istoga mjesta sada kreće na put ne manje sposoban hrvatski pjesnik. Vječna Promisao, koja upravlja sudbinom naroda, neka blagoslovi njegov životni put! A njegovo pero — u današnjem babilonskom komešanju naroda, rasa, vjera, nazora, kultura, strančarstva, interesa — neka nikada ne napusti ljubav.« (Hrvatska prosvjeta, lipanj 1939. br. 1—3, godište XXV.)

Za vrijeme Kokićeva studija u Zagrebu pala je stogodišnjica osnivanja Zbora duhovne mladeži zagrebačke. Proslava tog važnog datuma održana je 24. svibnja 1936. godine u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. Kao glavna točka te proslave stogodišnjice Zbora duhovne mladeži bila je lito-montaža Aleksandra Kokića »Sto godina vjeri i narodu«. Uspjeh izvedbe bio je neočekivano velik, kako to svjedoče svi zagrebački listovi. Dr Ljubomir Maraković pisao je u književnoj reviji »Hrvatska Prosvjeta«: »Po tekstu mladoga pjesnika g. A.

Kokića, a u režiji g. Jeronima Kornera zajedno sa g. Al. Freudenreichom, zborashi su izveli prikaz značenja svoga društva u prošlosti, u obliku duhovito i smišljeno složene literarne montaže... Cjelina je davala vrlo harmoničan dojam s neobično tankočutnim smislom za dramatično stupnjevanje dojma, tako da je svaki dio imao svoj vrhunac efekta, idejnog i umjetničkog, oko kojeg se skladno grupirala ostala građa, bez koje bi on ipak ostao nerazumljiv i neizgrađen. Također je vrlo dobar instinkt za umjetnički dojam pokazalo raspoređivanje prvog i posljednjeg dijela: prvi, patriotski, najburniji i najzanosniji; posljednji, duhovni, najdublji je i eteričniji, nošen snažnom i suvremeno izraženom čežnjom za posvećenje... Zanimljiva od početka do kraja, ta je živa povijest Zbora duhovne mladeži dala sintezu jedne epohe, presudne i vrlo obilate, u hrvatskoj povijesti, a ujedno, kako bi rekao Bremond »l'histoire du sentiment religieux«, putove i načine kojima je dozrijevala i prodirala duboko na dno misija katoličkog svećenstva u narodu, u čitavom njegovom preporodnom životu kroz punih stotinu godina. »Živa knjiga«, puna, obilata, bogata, rječita, u njoj su u jezgri i u biti, u klici i u zametku »gesta Dei super gentem Croatarum« u suvremenoj povijesti.«

Kokić ima također cijelu zbirku pjesama za govorne zborove. Jedan dio takovih pjesama izdala je Centrala Hrvatske Katoličke Akcije pod naslovom »Zvona tihe radosti«. Obradujući kulturnu prošlost bunjevačko-šokačkih Hrvata napisao je brošuru »Bunjevci i Šokci«, koju je izdalo Hrvatsko književno društvo Sv. Jeronima u Zagrebu 1939. godine.

Kokić je manje poznat ili uopće nepoznat kao pripovjedač, premda se povremeno bavio i pisanjem pripovijesti, od kojih spominjemo dvije: »Prid prozorom procvatala ruža« i »Ludoški ritovi«, koje su tiskane u kalendaru Subotička Danica

za 1936. i 1937. godinu. Njegovao je također prevodnu književnost. Prevodio je sa češkog, slovačkog, njemačkog i mađarskog.

Suradivao je pišući pjesme, eseje, književne prikaze i kritike u »Hrvatskoj Prosvjeti«, »Hrvatskoj Reviji«, »Hrvatskoj Smotri«, »Klasju naših ravni«, »Luči«, »Našim sijelima«, »Zlatnom Klasju«, »Obitelji«, »Hrvatskom ženskom listu«, i u književnim priložima »Hrvatske Straže«, »Jadranskoga dnevnika«, »Subotičkih novina«, pa u kalendarima jeronimskoj Danici, Svetog Ante, Napredka, Gospine Krunice, Srca Isusova, Subotičkoj Danici, te skoro u svim glasnicima religioznog sadržaja. Napisao je i veliki broj dječjih pjesama, koje su objavljene u »Maloj mladosti«, »Anđelu Čuvaru« i »Vrtiću«.

Kao što se može vidjeti iz priložene bibliografije, neke su mu pjesme i uglazbljene.

Aleksa je posebnu brigu posvetio pučkoj pozornici napisavši nekoliko kazališnih komada, koji su izvađani po bunjevačko-šokačkim mjestima sa lijepim uspjehom.

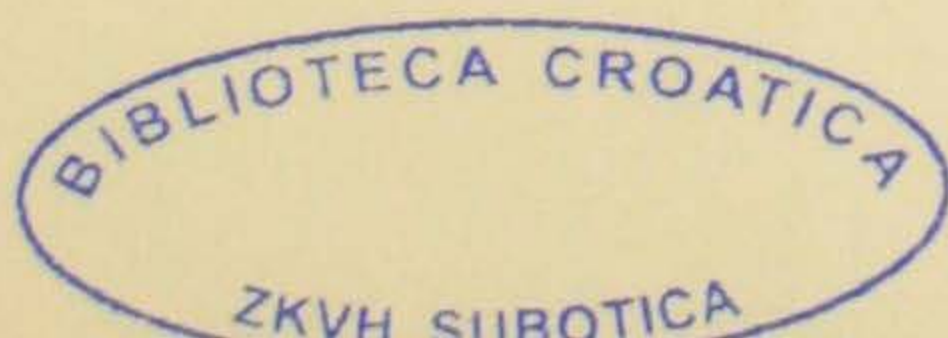

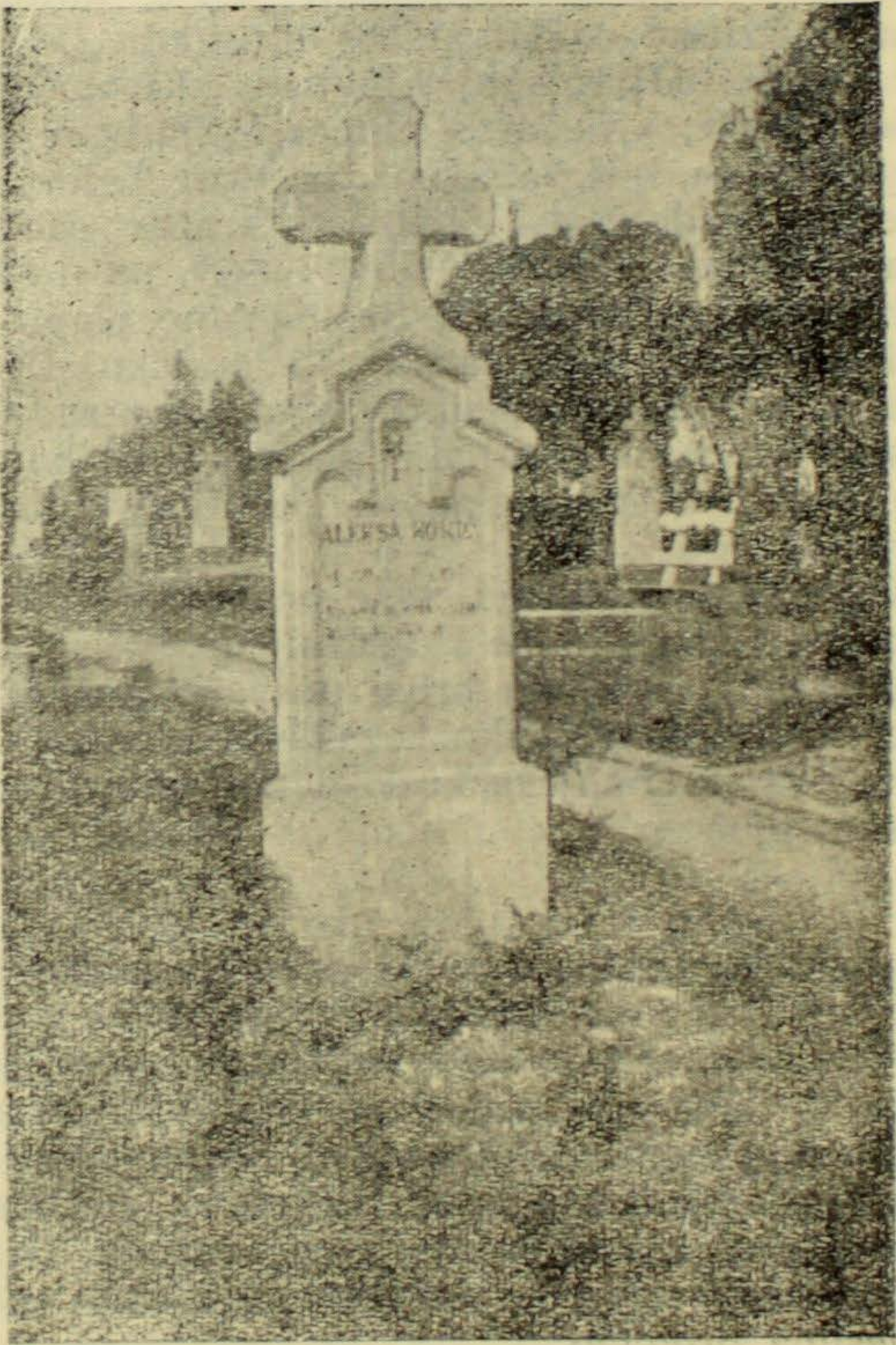
Subotičke novine i đački list »Travničko smilje« donijeli su prve Kokićeve stihove 1930. godine. Aleksa je, dakle živio kao književnik svega deset godina. U tom je vremenskom razdoblju izrastao do potpunog književnika i razvio jednu divnu aktivnost na oplemenjivanju, kulturnom pridizanju i nacionalnom osvješćivanju svoga naroda. U tom je mnoge svoje vršnjake prerastao, te radom svojim i uspjesima prodičio

nanu svoju i rod,
grad svoj i zavičaj,
i svoje ime,

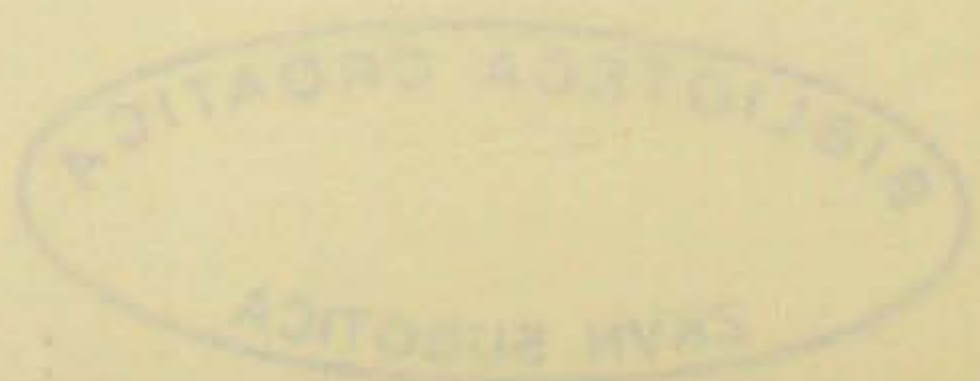
koje će živjeti, dok bude Bunjevaca i Šokaca,
dok bude Hrvata.

Tvrđko Blagajac

GROB † ALEKSE KOKIĆ

K A Z A L O

Mjesto predgovora	Str. 3
-----------------------------	-----------

I. D I O: K L A S O V I N E B A

ISUS

1. U noći adventskoj	Str. 11
2. U očekivanju Njegova rođenja	12
3. K danu Njegova dolaska	13
a. U zatišju	14
b. Radost njiva	14
c. Dan čeznuća	15
d. O kako je danas netko sretan	16
e. Život s dobrim Isusom	17
f. Molitva	18
4. Seljaci kod jaslica	19
5. Maleni Isus i ja u tami božićne noći	20
6. Božićne noći mali je Isus govorio	21
7. Molitva u Novoj godini	23
8. Jutro u bjelini	25
9. Jutro Njegova uskrsnuća	26
10. Uskrsla Ljubav	27
11. Isus i tri Marije	29
12. Jutro uskrsnuća	30
13. Njegov kraljevski put	32
14. U dane pokore	33
15. Seljaci Srcu Isusovu	34
16. Bijelo raspelo	35
17. Jutrenje	36
18. Popodnevna	37
19. Večernja molitva na selu	38
20. Ti si zavladao svijetom ljubavlju	39
21. U mladosti najljepše je kraj Tebe	41

MARIJA

1. Marijino srce	45
2. Pjesma o Mariji	46
3. Majka lijepe ljubavi	47
4. Majka sviju nas ljudi	48
5. Stara Gospina slika	50
6. Čuvarima Gospine slike	52
7. Pred Majkom Božjom u svibanjsko jutro	53
8. Bijeloj Gospi	55
9. Krunicu molimo	57

BOŽJI SIROTANI

1. Na polju ivančica	61
2. Srna i cvijeće	62
3. Pjesma o cvrčku	63
4. Kolo leptira	64
5. Molitva mravi	65
6. Veče u tuzi	66
7. Svecu s Alverne	67
8. Asiški svetac među siromasima	68
9. Pjesma Franjinih prosjaka	69
10. Svecu hrvatske grude	70
11. Blaženi Nikola, moli za Hrvate	71
12. Svecu svoga djetinjstva	72
13. Svetac s ljiljanom u ruci	73
14. Svecu mladosti i vedrine	74

II. DIO: KLASOVI ZEMLJE

SLIKE IZ PRIRODE

1. Crkva na selu	79
2. Prva proljetna pjesma	81
3. Vedrina	82
4. Orači	83
5. Pjesma na morskim žalima	
a. More	84

	Str.
b. Osamljeni galeb	85
c. Priča valova	86
d. Kod Gospe od Skalica	87
6. U zemlji šumovitih obronaka	
a. Jutrenje u sjeni alpskih visina	88
b. Nedjelja u brdima	89
c. Dan u oblacima	90
d. Pismo stanovnicima dvora tihe sreće	91

TITRAJI LJUBAVI I PRAVDE

1. Tri susreta sa malim beskućnikom	
a. Kroz plač mi je pričao o najcrnjem danu	95
b. Bez majke kroz tužan život	96
c. U sumorni dan	97
2. Pustinjaci naših dana	98
3. Prijatelj mi priča o svojoj sreći	99
4. I sam si radnik bio	101
5. Da se narodi smire	102
6. Osunčana mladost	103
7. Molitva Gospodinu	104

BALADE

1. Susret sa srnom	109
2. Balada o šumskoj kapelici	110
3. Balada o prosjaku koji se vratio žitnim poljima	112
4. Balada o starom cvrčku	114

III. D I O: M O J D O M I M O J K R A J

1. Božićne noći pomišljam na svoje	119
2. Božić, koji sam dugo čekao	121
3. Božić na ravnici	122
4. Raspelo nad oranicama	123
5. Blagdan zelenih ravni	124
6. Jedino Tebe ne ćemo ostaviti	125

	Str.
7. Sićanje na nanu	126
8. Mamine oči	127
9. Sreća o kojoj se šuti	128
10. Tako mi govorio djed jedne proljetne večeri	129
11. Šalukatre zelene	130
12. Cincokrt	131
13. Božur	132
14. Tulipan	133
15. Oj nevene	134
16. Kod ćuprije	136
17. Staza	137
18. Salaši u snigu	138
19. Ponosu mirisnih njiva	139
20. Pjesma na proljetnom suncu	140
21. Oluja nad ravnicom	142
22. Dani prije žetve	143
23. U sunčevoj vatri	144
24. Pisma risara	145
25. Tuga našeg šora u ljetno veče	146
26. Magla se spušta na ravnicu	147
27. Ljudi nizine	148
28. Bunjevka	149
29. Subotica	150
30. Bačka	151

BIBLIOGRAFIJA ALEKSE KOKIĆA

I. Tiskana djela	155
II. Pjesme	156
III. Govorni zborovi	171
IV. Pripovijesti	174
V. Članci	175
VI. Prijevodi	179
VII. Rukopisi	180
VIII. Uglazbljene pjesme	182
IX. Ocjene Kokićevih pjesama	183
X. Tisak o životu i radu † Alekse Kokića	185
BIOGRAFIJA † ALEKSE KOKIĆA	189

CROATICA

BIBLIOTECA

ZKVH SUBOTICA

K

KOK

S